መድሎተ አሚን ፡

የሃይማኖት ሚዛን ።

በመልአከ ብርሃን አድማሱ ጀንበሬ

ተ ዘ ጋ ጀ ።

ግርማዊ ፡ ንጉሠ ፡ ነገሥት ፡ ቀዳማዊ ፡ ኃይለ ፡ ሥላሴ ፡ በነገሡ ፡ በ፴፫ኛው ፡
ዘመን ፡ መንግሥት ፤

ብፁዕ ፡ ወቅዱስ ፡ አቡነ ፡ ባስልዮስ ፡ ርእሰ ፡ ሊቃነ ፡ ጳጳሳት ፡ የኢትዮጵያ ፡
ፓትሪያርክ ፡ በሆኑ ፡ በ፭ኛው ፡ ዓመት ፤

ይህ ፡ መጽሐፍ ፡ በትንሣኤ ፡ ዘጉባኤ ፡ ማተሚያ ፡ ቤት ፡ ታተመ ።

አዲስ አበባ ነሐሴ ፩ ቀን ፲፱፻፶፭ ዓ. ም.

አዲስ አበባ ነሐሴ ፩ ቀን ፲፱፻፶፭ ዓ/ም
በድጋሚ በትንሣኤ ዘጉባኤ ማተሚያ ቤት ታተመ ።

ይህ ፡ መጽሐፍ ፡

ኢትዮጵያውያን ፡ ሃይማኖታቸውን ፡ አመዛዝነው ፡ ብልጫና ፡ ላቂያ ፡ ያለው ፡ መኾኑን ፡ የሚረዱበት ፡ ስለኾነ ፡ የሃይማኖት ፡ ሚዛን ፡ ተብሎ ፡ ተሰየመ።

ግርማዊ ሆይ ።

የኢትዮጵያ ፡ ቤተ ፡ ክርስቲያን ፡ ስለ ፡ ክርስቶስ ፡ ባሕርያት ፡ አካላዊ ፡ ተዋሕዶ ፡ የምታምነው ፡ በሚል ፡ አርእስት ፡ አባ ፡ አየለ ፡ የተባሉ ፡ ካቶሊካዊ ፡ መነኰሴ ፡ የኦርቶዶክስን ፡ ባሀል ፡ በማከሰስ ፡ የካቶሊክን ፡ ባሀል ፡ በማሞገስ ፡ የጻፉትን ፡ መጽሐፍ ፡ ምክንያት ፡ በማድረግ ፡ በኢትዮጵያ ፡ ኦርቶዶክስና ፡ በሮማ ፡ ካቶሊክ ፡ መካከል ፡ ያለውን ፡ የመለያየት ፡ ባህል ፡ ገልጬና ፡ አብራርቼ ፡ የጻፍኩትን መድሎተ ፡ አሚን ፡ የተባለውን ፡ መጽሐፍ ፡ አበረክታለሁ ።

ከዚህም ፡ ቀደም ፡ በ፲፱፻፵፱ ፡ ዓ፡ም ፡ ዘመንፈስ ፡ አብርሀ የተባለ ፡ ፕሮቴስታንት ፡ ተግሣጽና ፡ ምክር ፡ በሚል ፡ መጽሐፍ ፡ ኢትዮጵያዊት ፡ ሕገ፡ ቤተ ፡ ክርስቲያንን ፡ በመንቀፍ ፡ አባቶቻችን ፡ ነቢያት ፡ ሐዋርያት ፡ ጻድቃን ፡ ሰማዕታትን ፡ በመዝለፍ ፡ የጻፈውን ፡ ጽሑፍ ፡ ምክንያት ፡ በማድረግ ፡ በፕሮቴስታንትና ፡ በኦርቶዶክስ ፡ መካከል ፡ ያለውን ፡ ልዩነት ፡ ገልጦ፡ ለማሳየት ፡ የጻፍኩትን ፡ ኰኵሐ ፡ ሃይማኖት ፡ የተባለውን ፡ መጽሐፍ ፡ ማበርከቴን ፡ አስታውሳለሁ ።

እኒህ ፡ ኹለቱ መጻሕፍቶች ፡ የግርማዊነትዎ ፡ ትክክለኛ ፡ መሪነት ፡ ያስገኛቸው ፡ ፍሬዎች ፡ ናቸው ። ይህን ፡ የምልበትን ፡ ምክንያትም ፡ በሚከተለው ፡ መሥመር ፡ እገልጻለሁ ።

ሰው ፡ በተፈጥሮው ፡ ኹሉም ፡ በአካለ ፡ ሥጋ ፡ ቅርጹ ፡ አንድ ፡ ሲኾን ፡ ያንዱ ፡ ከንዱ ፡ የማይገጥም ፡ ልዩ ፡ ልዩ ፡ ኅብረ ፡ መልክዕ ፡ እንዳለው፡ በመንፈሱም ፡ በኩል ፡ እንደዚሁ ፡ ለያንዳንዱ ፡ ሰው ፡ ሐዋሳቶቹን ፡ እንደ ፡

ንጉሥ ፡ ኸኛ ፡ የሚገዛና ፡ የሚያዝዝ ፡ ያንዱ ፡ ከንዱ ፡ የማይገጥም ፡ ልዩ ፡ ልዩ ፡ አስተያየት ፡ ያለው ፡ ልቡና ፡ አለው ።

ስለዚህ ፡ የኹሉም ፡ አሳቡና ፡ ምኞቱ ፡ በእግዚአብሔር ፡ ያለውን ፡ አምልኩቱን ፡ በተሻለና ፡ በተሟላ ፡ አነጋገር ፡ ገልጦ ፡ አስተምሮ ፡ ዋጋውን ፡ ለማግኘት ፡ ሲኾን ፡ በአሳቡና ፡ ባስተያየት ፡ አንዱ ፡ ከንዱ ፡ ካለመገጣጠሙ ፡ የተነሣ ፡ ኹሉም ፡ በየበኩሉ ፡ በሃይማኖት ፡ አገላለጥ ፡ በሕግና ፡ በባህል ፡ ተለያይቶና ፡ ተበታትኖ ፡ ይታያል ።

ኹሉም ፡ በየበኩሉ ፡ እውነተኛው ፡ ሃይማኖት ፡ እኔ ፡ የያዝኩት ፡ ነው ፡ ብሎ ፡ ያነኑ ፡ ለማጽደቅ ፡ ከመጣጣር ፡ በቀር ፡ በሰላማዊው ፡ መንገድ ፡ ተጨዋውቶ ፡ ሐሳብ ፡ ለሐሳብ ፡ ካለመለዋወጡና ፡ ካለመግባባቱ ፡ የተነሣ ፡ አንዱ ፡ የሚለውን ፡ ሌላው ፡ ሳይረዳው ፡ በመፈራራትና ፡ በመኳረፍ ፡ ተለያይቶ ፡ ይኖራል ።

ይህንም ፡ ለማለት ፡ ያበቃኝ ፡ ዶክቶር ፡ አባ ፡ አየለ ፡ በዚህ ፡ መጽሐፋቸው ፡ ውስጥ ፡ ይህ ፡ ኹሉ ፡ ችግርና ፡ አሳብ ፡ ድንግርግር ፡ የሚነሣው ፡ በሕርይና ፡ ሀላዌ ፡ የሚሉት ፡ ቃላት ፡ ትርጕማቸው ፡ ያልተወሰነ ፡ በመኾኑ ፡ ነው ። ከውጭ ፡ አገር ፡ ተተርጕመው ፡ በመጡትና ፡ በከፍላቸው ፡ ከሚገኙ ፡ መጻሕፍት ፡ ውስጥ ፡ የኢትዮጵያውያንን ፡ የሃይማኖት ፡ ባህል ፡ እውነተኛውን ፡ አሳብ ፡ አገኛለሁ ፡ ማለት ፡ ዘበት ፡ ነው ፡ እያሉ ፡ ጽፈዋል ። ከኢትዮጵያውያን ፡ መምህራን ፡ ጋራ ፡ እየተገናኙ ፡ ቢጨዋወቱ ፡ ኖሮ ፡ እንዲህ ፡ ከማለት ፡ ባይደርሱ ፡ በተረዱት ፡ ነበረ ።

በእኛም ፡ በኩል ፡ እንደዚሁ ፡ ከቶሊካውያን ፡ ከሚሉት ፡ ባህል ፡ ብዙ ፡ የማይገባን ፡ ነገር ፡ አለ ። ቃል ፡ ለቃል ፡ ብንጨዋወት ፡ ወይም ፡ እንዲህ ፡ እንዳሁኑ ፡ በጽሑፍ ፡ ብንገናኝ ፡ ሲኾን ፡ እንስማማ ፡ ነበረ ፡ ወይም ፡ ለመለያየታችን ፡ በቂ ፡ ማስረጃ ፡ እናገኝለት ፡ ነበረ ፡ ለማለት ፡ ነው ፡ እንጂ ፡ ጉባኤ ፡ ኒቅያን ፡ ጉባኤ ፡ ኤፌሶን ፡ ጉባኤ ፡ ቍስጥንጥንያን ፡ ሌሎችንም ፡ ጉባኤያት በመዘንጋት ጉባኤ ፡ ሳይቆም ፡ ክርክር ፡ ሳይደረግ ፡ ይህ ፡ ኹሉ ፡ መለያየት ፡ መጣ ፡ ለማለት ፡ አይደለም ።

ይልቁንም ፡ በመላው ፡ ዓለም ፡ የተነሡ ፡ ነገሥታት ፡ በየጊዜው ፡ በሃይማኖት ፡ ካልመሰላችሁን ፡ በማለት ፡ በውስጣቸው ፡ የሚተዳደሩትን ፡ ሰዎች ፡ ሲያሠቃይዋቸው ፡ ይኖሩ ፡ እንደነበረ ፤

ልዩ ፡ ልዩ ፡ አስተያየት ፡ ያላቸውም ፡ ሰዎች ፡ ነገሥታቱን ፡ ከመፍራታቸው ፡ የተነሣ ፡ ባህላቸውንና ፡ አስተያየታቸውን ፡ በቃልም ፡ በጽሕፈትም ፡ ሳይገልጡ ፡ ደብቀው ፡ ይኖሩ ፡ እንደ ፡ ነበረ ፡ ግልጥ ፡ ነው ።

ግርማዊነትዎ ፡ ግን ፡ ለእግዚአብሔር ፡ እንደራሴ ፡ እንደ ፡ መኾንዎ ፡ መጠን ፡ እግዚአብሔር ፡ ኃጥእ ፡ ጻድቅ ፡ አማኒ ፡ መናፍቅ ፡ ሳይል ፡ ኹሉንም ፡ በዝናም ፡ አብቅሎ ፡ በፀሐይ ፡ አብስሎ ፡ እንደሚመግብ ፡ ግርማዊነትዎም ፡ በመንግሥትዎ ፡ ሥር ፡ የሚተዳደረው ፡ ሕዝብ ፡ በትክክል ፡ መብቱ ፡ ተጠብቆ ፡ የሚኖርበትን ፡ ሕገ ፡ መንግሥት ፡ አቋቋሙለት ። በሃይማኖትም ፡ በኩል ፡ ክብ

ቶችም ፡ ከአብርሀ ፡ ወአጽብሐ ፡ ጀምሮ ፡ ሳይቋረጥ ፡ ተያይዞ ፡ የወረደው ፡ አንድ ፡ አካል ፡ አንድ ፡ ባሕርይ ፡ ኹለት ፡ ልደት ፡ በተዋሕዶ ፡ ከበረ ፡ የሚል ፡ ኦርቶዶክሳዊ ፡ ሃይማኖት ፡ ጸንቶ ፡ እንዲኖር ፡ በሕገ ፡ መንግሥት ፡ በ፰ ፡ በ፹፫ ፡ በ፻፳፮ ፡ አንቀጽ ፡ እንደገለጹ ፡ ሌሎችም ፡ በመንግሥትዎ ፡ ጥላ ፡ ተጠልለው ፡ የሚኖሩ ፡ ልዩ ፡ ልዩ ፡ ባህል ፡ የያዙ ፡ ሰዎች ፡ የሕሊና ፡ ነፃነት ፡ እንዳያጡ ፡ በማሰብ ፡ በ፵ኛው ፡ አንቀጽ ፡ መብታቸው ፡ ተጠብቆላቸዋል ። ስለዚህ ፡ ከመንግሥቱ ፡ ሃይማኖት ፡ በአፍኣ ፡ ያሉ ፡ ሰዎች ፡ ሥጋት ፡ ጠፍቶላቸው ፡ ፍርሃት ፡ ርቆላቸው ፡ ሰውረው ፡ የያዙትን ፡ ባህላቸውን ፡ በቃል ፡ ሊናገሩት ፡ በጽሕፈት ፡ ሊገልጹት ፡ ቻሉ ።

እኛም ፡ በግልጥ ፡ ከቃላቸው ፡ ሳንረዳው ፡ በግምት ፡ እንዲህ ፡ ይላሉ ፡ አሉ ፡ እንዲህም ፡ ይላሉ ፡ አሉ ፡ እያልን ፡ እናማ ፡ የነበረውን ፡ በጽሕፈት ፡ ተገልጾ ፡ ስላገኘነው ፡ እውነቱን ፡ እውነት ፡ ሐሰቱን ፡ ሐሰት ፡ እያልን ፡ መልስ ፡ ለመስጠት ፡ ቻልን ።

ደግሞ ፡ ከእኛ ፡ በላይ ፡ ያሉ ፡ ሊቃውንት ፡ በበለጠ ፡ አብራርተውና ፡ አስፋፍተው ፡ እንደሚጽፉ ፡ ተስፋ ፡ አለን ። ወደፊት ፡ የሚመጣውም ፡ ትውልድ ፡ የግራ ፡ ቀኛችንንም ፡ ጽሑፍ ፡ በመመልከት ፡ አመዛዝኖ ፡ የሚጠቅመውን ፡ መርጦ ፡ እንደሚይዝ ፡ እናምናለን ። በዚህም ፡ አኳኋን ፡ አንዱ ፡ ያጎደለውን ፡ አንዱ ፡ መልቶት ፡ አንዱ ፡ ያጣመመውን ፡ አንዱ ፡ አቅንቶት ፡ ሲገኝ ፡ በመግባባት ፡ ቤተ ፡ ክርስቲያን ፡ ወደ ፡ ጥንት ፡ አንድነቷ ፡ እንድትመለስ ፡ እንመኛለን ።

ስለዚህ ፡ በአርእስቱ ፡ እኒህ ፡ መጻሕፍቶች ፡ የግርማዊነትዎ ፡ ትክክለኛ ፡ መሪነት ፡ ያስገኛቸው ፡ ፍሬዎች ፡ ናቸው ፡ አልኩ ።

የግርማዊነትዎ ፡ መልካም ፡ መሪነት ፡ ባስገኘው ፡ በዚህ ፡ አኳኋን ፡ ቤተ ፡ ክርስቲያን ፡ ከመግባባት ፡ ደርሳ ፡ አንድነቷን ፡ አግኝታ ፡ ሌላውን ፡ ወገን ፡ ወደ ፡ ወንጌላዊት ፡ ጉባኤ ፡ ለመሰብሰብ ፡ በቅታ ፡ ለማየት ፡ ያብቃን ።

አሜን ።

ለዚህ ፡ አነጋገርና ፡ አሳብ ፡ ተስማሚ ፡
መወድስ ።

ዕሩና ፡ መዓልት ፡ ሕዝብ ፡ እምከመ ፡ ተሠርዐ ፡ ሌሊት ፡ ዘስሕተ ፡ ወመዓልት ፡ ዘለበወ
ለዘመንከ ፡ ዘቦቱ ፡ ማዕረረ ፡ ዕሩና ፡ ዓዕደወ ።
ከመ ፡ በዕሩይ ፡ ይትከፈልዎ ፡ ሕገ ፡ መንግሥትከ ፡ አፈ ፡ ወርቅ ፡ ዜነወ
ወሕገ ፡ ዕሩና ፡ ዘተመጠወ ፡ ኅቡዓቲሁ ፡ ከሠተ ፡ ማዕነ ፡ ፍርሃቱ ፡ ኅበ ፡ አስሐወ ።
ባሕቱ ፡ እንበለ ፡ ሕግ ፡ ከመ ፡ ኢይኩን ፡ ሀልወ ።
በዘያስተሐይጽ ፡ ሕሊናሁ ፡ መድሎተ ፡ አሚን ፡ ተደለወ ።
ንባበ ፡ ዳዊት ፡ ጽድቅ ፡ ከመ ፡ ኢይኩን ፡ ሕስወ ።
እመኒ ፡ ሐሳውያን ፡ ይዔምፁ ፡ መዳልወ ።
ኃይለ ፡ ሥላሴ ፡ ዘለከ ፡ ኖኅተ ፡ ገነት ፡ ተርኅወ ።
እመኒ ፡ ሐሳውያን ፡ ይዔምፁ ፡ መዳልወ ።

የኢትዮጵያ መንግሥት አልጋ ወራሽ ልዑል መርዕድ

አዝማች አስፋ ወሰን ።

ብፁዕ ወቅዱስ አቡነ ባስልዮስ ርእሰ ሊቃነ ጳጳሳት
ወፓትርያርክ ዘኢትዮጵያ ።

ማ ው ጫ

መቅድም ፲፯
መግቢያ ፳፪
ማቅረቢያ ፳፫
የደራሲው ፡ ዐጭር ፡ የሕይወት ፡ ታሪክ ፳፯
መልስ ፡ የሚሰጥበት ፡ መቅድም ፳፰
ደራሲው ፡ የጠቀሷቸው ፡ መጻሕፍት ፴፬
በኢትዮጵያ ፡ የሚታመነው ፡ ባህል ፴፯
እውነተኛው ፡ ምክንያት ፵፩
ኢትዮጵያ በእስክንድርያ ፡ ስለመመራቷ ፵፬
ስለግብጻዊው ፡ ጳጳስ ፡ ሥራና ፡ ሥልጣን ፵፱
ነገሥታቱ ፡ በሃይማኖት ፡ስላላቸው ፡ ሥልጣን ፶፩
ስለ ፡ ዕጨጌው ፡ ሥልጣን ፶፫
ኢትዮጵያ ፡ ከሮማ ፡ የተለየችው ፡ መቼ ፡ ነው ፷፪
ልዩ ፡ ልዩ ፡ አስተያየቶች ፷፫
በይኾናል ፡ የሚገለጹ ፡ አሳቦች ፷፬
ስለ ፡ ፱ ፡ ቅዱሳን ፡ አመጣጥ ፷፭
የኬልቄዶንን ፡ ጉባኤ ፡ የመቃወም ፡ ምልክት ፸፪
ስለኬልቄዶን ፡ ጉባኤ ፡ አስተያየት ፹፯
በጉባኤ ፡ ስለተደረገው ፡ ታሪክ ፡ ስሕተት ፺
አካላዊ ፡ ተዋሕዶን ፡ ሲተረጕሙ ፡ የሚያገቧቸው ፡ ቃላት ፻፲፩
የቃሎች ፡ ምርመራ ፻፲፫
የኬልቄዶኑን ፡ ውሳኔ ፡ ይቀበላሉ ፡ ስለሚሉት ፻፳፭
የኢትዮጵያውያንና ፡ የውጭ ፡ አገር ፡ ሰባኪዎች ፡ ክርክር ፻፵፯
የካቶሊክ ፡ ሰባኪዎች ፻፵፱
የመጀመሪያ ፡ ክርክሮች ፻፶፪
በ፲፯ና ፡ በ፲፯ኛ ፡ ፻ ፡ የተደረጉ ፡ ክርክሮች ፻፶፫
አሳቦችና ፡ ምስክሮች ፻፷፯
በአምልኮና ፡ በሃይማኖት ፡ የሚገኝ ፡ ትምርት ፻፸
ስለክርስቶስ ፡ ቅብዐት ፡ ክርክር ፻፸፱
ስለክርስቶስ ፡ ባሕርያት ፻፸፱
የተገለጡ ፡ አስተያየቶች ፻፺፭
የርስ ፡ በርስ ፡ ክርክሮች ፻፺፪
ስለቅኔዎች ፻፺፫
የመጨረሻ ፡ ፍርድ ፪፻፲፭
ጠቅላይ ፡ መደምደሚያ ፪፻፲፯
ማጠቃለያ ፡ አሳብ ፪፻፳፱

መቅድም ፡፡

ከመልአከ ፡ ብርሃን ፡ አድማሱ ፡ የተዘጋጀ ።

መቅድም ፡ ማለት ፡ ለሚመጣው ፡ ነገር ፡ መሪ ፡ ፊታውራሪ ፡ በር ፡ ከፋች ፡ ማለት ፡ ነው ።

ዮሐንስ ፡ አፈ ፡ ወርቅ ፡ ይደልዎ ፡ ለዘያነብብ ፡ ቅድመ ፡ ይዝክር ፡ ስሞ ፡ ለበዓለ ፡ መጽሐፍ ፡ ወእምዝ ፡ ያንብብ ፡ ወይምሀር ።

መጽሐፍ ፡ ለሚመለከት ፡ ሰው ፡ አስቀድሞ ፡ የደራሲውን ፡ ስምና ፡ ታሪክ ፡ ማወቅ ፡ ከዚያ ኋ በኋላ ፡ መጽሐፉን ፡ ማንበብ ፡ መተርጐም ፡ ይገባዋል ፡ ብሎ ፡ እንደነገረን ፡ እኔም ፡ አስቀድሜ ፡ ስሜንና ፡ አድራሻዬን ፡ ቀጥዬም ፡ ይህን ፡ መጽሐፍ ፡ ለመጻፍ ፡ ያሰብኩበትን ፡ ምክንያት ፡ እያከታተልኩ ፡ እጽፋለሁ ።

እኔ ፡ መልአከ ፡ ብርሃን ፡ አድማሱ ፡ ጀንበሬ ፡ የተወለድኩበትና ፡ ያደግሁበት ፤ የተማርኩበት ፤ ሀገሬ ፡ በጎጃም ፡ ጠቅላይ ፡ ግዛት ፡ ዲማ ፡ ጊዮርጊስ ፤ መልአከ ፡ ብርሃን ፡ ተብዬ ፡ የተሾምኩበት ፡ ብቸና ፡ ጊዮርጊስ ነው ።

ይህን ፡ መጽሐፍ ፡ ለመጻፍ ፡ ያሰብኩበት ፡ ምክንያት ፡ ዶክተር ፡ አባ ፡ አየለ ፡ ተክለ ፡ ሃይማኖት ፡ የተባሉ ፡ ካቶሊካዊ ፡ መነኰሴ ፡ የኢትዮጵያ ፡ ቤተ ፡ ክርስቲያን ፡ ስለክርስቶስ ፡ ባሕርያት ፡ አካላዊ ፡ ተዋሕዶ ፡ የምታምነው ፡ ትምርት ፡ በሚል ፡ አርእስት ፡ ተነሥተው ፡ አንድ ፡ መጽሐፍ፡ ጽፈዋል ። ይህም ፡ መጽሐፍ ፡ የዶክተርነት ፡ ማዕርግ ፡ ለመቀበል ሊቃንታቸውን ፡ ለማስመስከር ፡ የጻፉት ፡ እንደኾነ ፡ ታውቋል ።

ፍሬ ፡ ነገሩም ፡ ኢትዮጵያ ፡ በኬልቄዶን ፡ ጉባኤ ፡ ስላልነበረች ፡ በልዮንና ፡ በዲዮስቆሮስ ፡ መካከል ፡ የተደረገውን ፡ ታሪክ ፡ ሳታውቀው ፡ እንደ፡ ጠፍ ፡ ከብት ፡ ለግብጽ ፡ መናጆ ፡ ኾና ፡ ትነኰዳለች ፡ እንጂ ፡ ባህሏ ፡ ከካቶሊክ ፡ ባህል ፡ ጋራ ፡ አንድ ፡ ነውና ፡ የኢትዮጵያ ፡ ቤተ ፡ ክርስቲያን ፡ በሮም ፡ ካቶሊክ ፡ ቤተ ፡ ክርስቲያን ፡ ሥር ፡ ትተዳደር ፡ የሚል ፡ ነው ።

ይህነኑም ፡ እውነት ፡ ለማስመሰል ፡ ከውጭ ፡ ሀገር ፡ ታሪክ ፡ ጸሐፊዎች፡ መጽሐፍ ፡ በብዙ ፡ ጠቅሰዋል ፡ ፀዒ ፡ ከሌብና ፡ ፀቱ ፡ ቅዱሳንም ፡ ካቶሊካውያን ፡ እንደ ፡ ነበሩ ፡ ለማስረዳት ፡ ሞክረዋል ።

የኢትዮጵያን ፡ ቤተ ፡ መንግሥትና ፡ ቤተ ፡ ክህነትም ፡ ለማለያየት ፡ ሊቃውንቶቿንም ፡ ርስ ፡ በርሳቸው ፡ ለማጣላት ፡ በብዙ ፡ ጥረዋል ። ምናል ባት ፡ ይህን ፡ መጽሐፍ ፡ ለተመለከተው ፡ እውነት ፡ ይመስለው ፡ ይኾናል ። ይህን ፡ መጽሐፍ ፡ አይቶ ፡ መልስ ፡ ሳይሰጡ ፡ ዝም ፡ ማለት፡ የቀደሙ ፡ አባቶቻችንን ፡ እንደ ፡ ማስወቀስ ፡ ክብርን ፡ እንደ ፡ መቀነስ ፡ ሀገርን ፡ እንደ ፡ መበደል ፡ ራስን ፡ እንደ ፡ መግደል ፡ ኾኖ ፡ ስለታየኝ ፡ ተመልክቸ ፡ ነገሩን ፡ ያመዛዝንበት ፡ ዘንድ ፡ ይህን ፡ መጽሐፍ ፡ ጻፍኩ ፤ ስሙንም ፡ መድሎተ ፡ አሚን ፡ ብዬ ፡ ሰየምኩት ። ነገሩን ፡ ለማመዛዘን ፡ የሚረዳ ፡ የኬልቄዶኑን ፡ ጉባኤ ፡ መነሻና ፡ ውሳኔ ፡ ማወቅ ፡ ስለሆነ ፡ ስለዚሁ ፡ ጉዳይ ፡ በኢትዮጵያ ፡ የታሪክ ፡ መጽሐፍ ፡ ተጽፎ ፡ ያገኘሁትን ፡ ታሪክ ፡ መቅድም ፡ አድርጌ ፡ እጽፋለሁ ።

<u>፩ኛ ፡ ስለ ፡ ካቶሊክ ፡ ሃይማኖት ፡ መነሻ ፡ የሚገልጽ ፡ ታሪክ ።</u>

አውጣኪ ፡ የተባለ ፡ በቍስጥንጥንያ ፡ ውስጥ ፡ ያለች ፡ ያንዲት ፡ ገዳም ፡ መነኰሴ ፡ ነበረ ። እርሱ ፡ የክርስቶስ ፡ ሥጋው ፡ ረቂቅ ፡ ነው ሕማም ፡ ሞት ፡ አይስማውም ፡ ብሎ ፡ አስተማረ ።

አውሳብዮስ ፡ የሚባል ፡ የንስጥሮስ ፡ ጠበቃ ፡ በቍስጥንጥንያው ፡ ሊቀ ፡ ጳጳስ ፡ በፍላብያኖስ ፡ ላይ ፡ ከሰሰው ፤ ፍላብያኖስም ፡ ፴ ፡ ኤጲስ ፡ ቆጶሳት ፡ ሰብስቦ ፡ አውጣኪን ፡ ገዘተው ፡ ፍላብያኖስና ፡ ኤጲስ ፡ ቆጶሳቱም ፡ አውጣኪን ፡ ከገዘቱ ፡ በኋላ ፡ የርሱን ፡ ቱሳሔ ፡ አጠፉን ፡ ብለው ፡ የንስጥሮስን ፡ ክህደት ፡ ኹለት ፡ ባሕርይ ፡ በማለት ፡ አደሱት ፡ አውጣኪም ፡ ያላገባብ ፡ ተገዘትኩ ፡ ፍርድ ፡ ይታይልኝ ፡ ሲል ፡ ለንጉሡ ፡ ለቴዎዶስዮስ ፡ አቤት ፡ አለ ።

ወደ ፡ ልዮንም ፡ ፍላብያኖስ ፡ ያለኃጢአት ፡ ገዘተኝ ፡ ብሎ ፡ ላከ ፡፡ ልዮንም ፡ ለአውጣኪ ፡ ይድረስ ፡ ከከበረ ፡ ልጄ ፡ ከአውጣኪ ፡ ለነገርኽ ፡ ብልሃት ፡ ፈልጌ ፡ እስክተናልህ ፡ ድረስ ፡ አይዞህ ፡ በለሀበት ፡ ሃይማኖት ፡ ጽና ፡ ብሎ ፡ ላከበት ፡፡ ንጉሥ ፡ ቴዎዶስዮስ ፡ ግን ፡ የአውጣኪን ፡ አቤቱታ ፡ በሰማ ፡ ጊዜ ፡ ዲዮስቆሮስን ፡ ከእስክንድርያ ፡ ዩልያኖስ ፡ ዘኢየሩሳሌምን ፤ ድምኑስ ፡ ዘአንጾኪያን ፤ እስጢፋኖስ ፡ ዘኤፌሶንን ፡ አስጠራ ፡፡ እነዚህም ፡ ተሰብስበው ፡ ፻፶ ፡ ኤጲስ ፡ ቆጶሳት ፡ ጨምረው ፡ የገዘትክበትን ፡ ምክንያት ፡ መጥተህ ፡ ንገረን ፡ ብለው ፡ ከፍላብያኖስ ፡ ዘንድ ፡ ላኩበት ፡፡

ፍላብያኖስም ፡ የነርሱን ፡ ጥሪ ፡ እንቢ ፡ ብሎ ፡ ወደ ፡ ልዮን ፡ ዘሮም ፡ ዘንድ ፡ አድነኝ ፡ ተማፅኘብሃለሁ ፡ ሲል ፡ ላከ ፡፡ ልዮንም ፡ ለአውጣኪ ፡ አይዞህ ፡ ብሎ ፡ እንደ ፡ ላከበት ፡፡ ለፍላብያኖስም ፡ አይዞህ ፡ ብሎ ፡ ላከበት ፡ በዚህ ፡ ፍላብያኖስ ፡ ከጉባኤው ፡ አልመጣም ፡ ብሎ ፡ ቀረ ፡፡ የተሰበሰቡትም ፡ ፻፷ ፡ ኤጲስ ፡ ቆጶሳት ፡ ከቅዱስ ፡ ዲዮስቆሮስ ፡ ጋራ ፡ ኸነው ፡ አውጣኪን ፡ ሃይማኖትኽ ፡ እንዴት ፡ ነው ፡ ብለው ፡ ጠየቁት ፡፡

እርሱም ፡ ከሀደቱን ፡ በልቡ ፡ ደብቆ ፡ ሃይማኖቴ ፡ የ፫፻፲፰ ፡ ሊቃውንት ፡ ሃይማኖት ፡ ነው ፡ አላቸው ፤ ወዲያውም ፡ ነአምን ፡ በ፩ ፡ አምላክ ፡ ብሎ ሐመ ፡ ወሞተ ፡ ወተቀብረ ፡ ወተንሥአ ፡ እስከሚለው ፡ ድረስ ፡ አነበበ ፡ ቱሳሔ ፡ ብዬ ፡ መናገሬንም ፡ አላውቅም ፡ አለ ፡፡ ዲዮስቆሮስ ፡ የተሰበሰቡትን ፡ ኤጲስ ፡ ቆጶሳት ፡ ምን ፡ ይኹን ፡ ትላላችሁ ፡ አላቸው ፡፡ ዩልያኖስ ፡ ዘኢየሩሳሌም ፡ አውጣኪ ፡ አሁን ፡ ከፊታችን ፡ የታመነበት ፡ ሃይማኖት ፡ የ፫፻፲፰ ፡ ሊቃውንት ፡ ሃይማኖት ፡ ነው ፡ ከግዝቱ ፡ ይፈታ ፡ ከሹመቱ ፡ ይግባ ፡ አለ ፡፡

ድምኑስ ፡ ዘአንጾኪያም ፡ እኔ ፡ ከዚህ ፡ ቀደም ፡ አውጣኪን ፡ መግዘቴ ፡ ፍላብያኖስ ፡ ቢልክብኝ ፡ ነው ፤ አሁን ፡ ግን ፡ በወረቀት ፡ ጽፎ ፡ ያቀረበው ፡ በኒቅያ ፡ ጉባኤ ፡ የተወሰነውን ፡ ሃይማኖት ፡ ነው ፡ አለ ፡፡

እንደዚኹም ፡ እስጢፋኖስ ፡ ዘኤፌሶን ፡ ከምእመናን ፡ ይቀላቀል ፡ አለ ፡፡ ከርሱም ፡ ቀጥሎ ፡ ጳላስዩስ ፡ ዘቂሣርያ ፡ ይግባ ፡ ሲል ፡ ፈረደ ፡፡ ከዚህም ፡ በኋላ ፡ የቀሩት ፡ ከየአገሩ ፡ የተሰበሰቡ ፡ አበው ፡ እንደዚሁ ፡ ፈረዱ ፡፡ እነርሳቸው ፡ ከፈረዱ ፡ በኋላ ፡ ቅዱስ ፡ ዲዮስቆሮስ ፡ ተነሥቶ ፡ እናንተ ፡ እንዲህ ፡ ከፈረዳችሁ ፡ እኔም ፡ ይህነን ፡ የተቀደሰውን ፡ ጉባኤ ፡ ፍርድ ፡ እቀበላለሁ ፡ አውጣኪ ፡ ከግዝቱ ፡ ይፈታ ፡ ከሹመቱ ፡ ይመለስ ፡ ስል ፡ ፈርጃለሁ ፡ አለ ፡፡

ደግሞ ፡ ያውጣኪ ፡ መነኰሳት ፡ ጥፋታችንን ፡ ሳናውቅ ፡ ፍላብያኖስ ፡ ገዘተን ፡ ብለው ፡ ለጉባኤው ፡ ለቤት ፡ አሉ ፡፡ ቅዱስ ፡ ዲዮስቆሮስ ፡ ከጉባኤ ፡

ጋራ ፡ ኸና ፡ እናንተን ፡ እንጠረጥራችኋለን ፡ የምታምኑትን ፡ ሃይማኖት ፡ ግለ ጡልን ፡ አላቸው ፤ መነከሳቱም ፡ በሮቱያትና ፡ በዚች ፡ በቊስጥንጥንያ ፡ ከተማ ፡ ያሉ ፡ ሊቃውንት ፡ በመሰሉት ፡ ሃይማኖት ፡ እናምናለን ፡ አሉ ። ዲዮስቆሮስም ፡ እንደ ፡ ቅዱስ ፡ አትናቴዎስ ፤ እንደ ፡ ቅዱስ ፡ ቄርሎስ ፤ እንደ ፡ ቅዱስ ፡ ጎርጎርዮስ ፤ እንደሌሎቹም ፡ አበው ፡ ቅዱሳን ፡ እምነት ፡ አድርጋችሁ ፡ በኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡ ታምናላችሁን ፡ አላቸው ። አዎን ፡ እናምናለን ፡ አሉ ። ዩልያኖስ ፡ ዘኢየሩሳሌም ፡ በእውነተኛው ፡ ሃይማኖት ፡ ከመኑ ፡ ከምእመናን ፡ ይቀላቀሉ ፡ ሲል ፡ ፈረደ ። የቀረውም ፡ ጉባኤ ፡ ይህ ንን ፡ ፍርድ ፡ ተቀብለነዋናል ፡ አለ ። በመጨረሻ ፡ ቅዱስ ፡ ዲዮስቆሮስ ፡ የአውጣኪንና ፡ የመነከሳቱን ፡ ሃይማኖት ፡ አይቶን ፡ ከምእመናን ፡ ይቀላ ቀሉ ፡ ካልን ፡ እስኪ ፡ ፍላብያኖስን ፡ በክርስቶስ ፡ እንዴት ፡ እንደሚያምን ፡ እንጠይቀው ፡ አለ ። ከጉባኤው ፡ ፊት ፡ ቀርቦ ፡ ቢጠየቅ ፡ በንስጥሮስ ፡ ሃይ ማኖት ፡ ኹለት ፡ ባሕርይ ፡ ማለቱን ፡ ገለጠ ። የተሰበሰቡት ፡ ፻፴፮ ፡ ኤጲስ ፡ ቆጶሳት ፡ ከቅዱስ ፡ ዲዮስቆሮስ ፡ ጋራ ፡ ኾነው ፡ ፍላብያኖስን ፡ ከ፷ ኤጲስ ፡ ቆጶሳት ፡ ጋራ ፡ ገዘቱት ፡ ከሹመቱ ፡ ሻሩት ፡ ወዲያውም ፡ በሥጋው ፡ ሞቷል ፡ እንደ ፡ ቅዱስ ፡ ቄርሎስ ፤ እንደ ፡ ቅዱስ ፡ አትናቴዎስ ፡ በተዋሕዶ ፡ አንድ ፡ ባሕርይ ፡ የማይል ፡ ገዝተናል ፡ ሲሉ ፡ ወሰኑ ። ከዚህ ፡ በኋላ ፡ እኒህ ፡ የተ ወገዙት ፡ ሰዎች ፤ ሮም ፡ ከልዮን ፡ ዘንድ ፡ ሔደው ፡ ዲዮስቆሮስ ፡ ያንተን ፡ ሥልጣን ፡ በመጋፋት ፡ አንተን ፡ ሳይጠይቅ ፡ ካንተ ፡ ሳይማከር ፡ አንተ ፡ በሌለኸበት ፡ በገዛ ፡ ሥልጣኑ ፡ ጉባኤ ፡ ሠርቶ ፡ የቊስጥንጥንያውን ፡ ሊቀ ፡ ጳጳሳት ፡ ፍላብያኖስንና ፤ ከርሱ ፡ ጋራ ፡ የነበሩትን ፡ ኤጲስ ፡ ቆጶሳት ፡ አው ግዞ ፡ ለያቸው ፡ ከሹመታቸው ፡ ሻራቸው ፡ በታላቂቱ ፡ ሀገር ፡ በሮም ፡ የተ ሾምከው ፡ በሊቀ ፡ ሐዋርያት ፡ በጴጥሮስ ፡ ወንበር ፡ የተቀመጥከው ፡ አንተ ፡ እያለህ ፡ ዲዮስቆሮስ ፡ እንዲህ ፡ ያደርግ ፡ ዘንድ ይገባዋልን ፡ እርሱ ፡ ምን ድን ፡ ነው ፡ ብለው ፡ ነገር ፡ ሠሩበት ፡

ልዮንም ፡ በዚህ ፡ ምክንያት ፡ ተቈጣ ፡ ተናደደ ፡ ወደ ፡ ንጉሡ ፡ ወደ ፡ መርቅያንም ፡ ፪ ባሕርይ ፡ የሚለውን ፡ የንስጥሮስን ፡ በህል ፡ በጃኤ ፡ ፍና ፡ በማለት ፡ እያቅናና ፤ የዲዮስቆሮስ ፡ ሃይማኖት ፡ ግን ፡ የቀናች ፡ እን ዳይደለች ፡ ጽፎ ፡ እኒህ ፡ ተወግዘው ፡ የተሻሩትም ፡ ሰዎች ፡ ጉባኤ ፡ ተደ ርጎላቸው ፡ ሃይማኖታቸውን ፡ እንዲያስረዱ ፡ ሲል ፡ ላከ ።

ይህችም ፡ መልእክት ፡ ለመርቀያን ፡ ደረሰችው ። መርቅያንም ፡ በንስጥ ሮስ ፡ ሃይማኖት ፡ ያምን ፡ ነበርና ፡ እኒያ ፡ የተወገዙት ፡ ሰዎች ፡ ሔደው ፡ ንስጥሮስ ፡ ከተሰደደበት ፡ ሀገር ተመልሶ ፡ ስለሃይማኖቱ ፡ እንደገና ፡ ይጠየቅ ፡ ሲሉ ፡ ለመኑት ። ንጉሡም ፡ ንስጥሮስ ፡ ከተሰደደበት ፡ ሀገር ፡ ከአክሚም ፡ ይምጣ ፡ ብሎ ፡ መልክተኛ ፡ ላከ ። ንስጥሮስ ፡ ግን ፡ ታሞ ፡ ተገኘ ፤ ይድናል ፡ ብለው ፡ ቢጠብቁትም ፡ አልዳነም ፤ ወዲያው ፡ ሞተ ።

ከዚህ ፡ በኋላ ፡ እኒህ ፡ ሰዎች ፡ ጉባኤ ፡ ይደረግልን ፡ ብለው ፡ አሳሰቡና ፡ በ፫፻፲፰ ፡ ሊቃውንት ፡ አጠፌታ ፡ ፮፻፴፮ ፡ ኤጲስ ፡ ቆጶሳት ፡ ተሰበሰቡ ። እኒኽውም ፡ መለካውያን ፡ ተብለዋል ፤ መለካውያንም ፡ ማለት ፡ የንጉሥን ፡ ፈቃድ ፡ የሚፈጽሙ ፡ ማለት ፡ ነው ። ልዮን ፡ ግን ፡ ኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡ አምላክ ፡ ወሰብእ ፡ ፍሉጥ ፡ በ፪ ፡ ፍና ፡ እምድኅረ ፡ ተዋሕዶ ፡ በ፪ቱ ፡ ህላዌያት ፡ ክርስቶስ ፡ ከተዋሐደ ፡ በኋላ ፡ በ፪ ባሕርይ ፡ በ፪ ፍና ፡ የተለያየ ፡ አምላክና ፡ ሰው ፡ ነው ፡ የሚል ፡ ደብዳቤ ፡ ጽፎ ፡ ልኮ ፡ ቀረ ።

ይህንን ፡ ደብዳቤ ፡ ጉባኤው ፡ አክብሮ ፡ ሲቀበል ፡ ዲዮስቆሮስ ፡ ብቻ ፡ አልቀበልም ፡ አለ ፡ ንጉሡ ፡ መርቅያን ፡ ያለቃኸን ፡ የልዮንን ፡ ክታብ ፡ ለምን ፡ አትቀበልም ፡ አለው ። ዲዮስቆሮስም ፡ ሲመልስ ፡ ሳጥናኤል ፡ የመላእክት ፡ አለቃ ፡ ነበረ ። ቢክድ ፡ ቀረበት ፡ ከሹመቱ ፡ ተሻረ ፡ ከማዕርጉ ፡ ተዋረደ ። ልዮንም ፡ እንደዚሁ ፡ አባቶቻችን ፡ በወሰኗት ፡ ሃይማኖት ፡ ጸንቶ ፡ ቢገኝ ፡ በእውነት ፡ አለቃዬ ፡ ነበረ ፡ ሃይማኖት ፡ ከለወጠ ፡ ግን ፡ አለቃዬ ፡ አይደለም ፡ ብሎ ፡ ጠማሩን ፡ ቀደደውና ፡ እስኪነግሩኝ ፡ ወደ ፡ ሥርግ ፡ ቤት ፡ የተጠራ ፡ እንደ ፡ ሰውነቱ ፡ ነውን ፡ ወይስ ፡ እንደ ፡ አምላክነቱ ፡ ብሎ ፡ ጠየቀ ፤ እንደ ፡ ሰውነቱ ፡ ነው ፡ አሉት ። ውኃውንስ ፡ ወይን ፡ ያደረገ ፡ እንደ ፡ ሰውነቱ ፡ ነውን ፡ ቢላቸው ፤ እንደ ፡ አምላክነቱ ፡ ነው ፡ አሉት ። እንግዲያስ ፡ እንደ ፡ ሰውነቱ ፡ የተጠራው ፡ እንደ ፡ አምላክነቱ ፡ ውኃውን ፡ ወይን ፡ ካደረገ ፡ ተአምራትን ፡ የሚያደርግ ፡ በፈቃዱ ፡ መከራ ፡ የሚቀበል ፡ ክርስቶስ ፡ መለኮቱ ፡ ከትስብእቱ ፡ ትስብእቱ ፡ ከመለኮቱ ፡ አንድ ፡ አካል ፡ አንድ ፡ ባሕርይ ፡ ነዋ ፡ አለ ።

ደግሞ ፡ ከኤጲስ ፡ ቆጶሳቱ ፡ አንዱ ፡ ልዮን ፡ ለክርስቶስ ፡ አንዱ ፡ ተአምራት ፡ የሚያደርግ ፡ አንዱ ፡ መከራ ፡ የሚቀበል ፡ ኹለት ፡ ባሕርያት ፡ አሉት ፡ ይላል ። ከዚህ ፡ አልፎ ፡ መለኮት ፡ መከራ ፡ ተቀበለ ፡ ተብሎ ፡ ሊነገር ፡ አይገባም ፡ ሐሰት ፡ ነው ፡ አለ ። ዲዮስቆሮስ ፡ ሲመልስ ፡ አባቴ ፡ ቅዱስ ፡ ቄርሎስ ፡ የመለኮትና ፡ የትስብእት ፡ ተዋሕዶ ፡ እንደ ፡ እሳትና ፡ እንደ ፡ ብረት ፡ ተዋሕዶ ፡ ነው ፤ ብረትና ፡ እሳት ፡ ተዋሕደው ፡ በመዶሻ ፡ ሲመቱ ፡ እሳቱ ፡ ከብረቱ ፡ ጋራ ፡ ተዋሕዶ ፡ ብትሩን ፡ በሚቀበልበት ፡ ጊዜ ፡ ሕማሙ ፡ ለብረቱ ፡ ይሰማዋል ፡ እንጂ ፡ ለእሳቱ ፡ እንደ ፡ ማይሰማው ፡ የመለኮትም ፡ መከራ ፡ መቀበል ፡ እንደ ፡ ዚህ ፡ ነው ፡ ብሏል ፡ አለ ።

በዚህ ፡ ጊዜ ፡ ብዙ ፡ ሰዎች ፡ የቀናችቱ ፡ እውነተኛይቱ ፡ ሃይማኖት ፡ የዲዮስቆሮስ ፡ ናት ፡ እያሉ ፡ አሰምተው ፡ ተናገሩ ። ንጉሡ ፡ ግን ፡ እንግዲህ ፡ ከዚህ ፡ ኹሉ ፡ ጉባኤ ፡ ለሃይማኖት ፡ ሠሪ ፡ መሪ ፡ አንተ ፡ ብቻ ፡ ነህን ፡ አለው ። ሌሎቹም ፡ ኤጲስ ፡ ቆጶሳት ፡ የእኛም ፡ ቃላችን ፡ እንደ ፡ ዲዮስቆሮስ ፡ ቃል ፡ ነው ፡ አሉ ። በዚህ ፡ ጊዜ ፡ ንጉሡ ፡ ተቈጥቶ ፡ ተነሣ ፡ ጉባኤውም ፡ ተበተነ ።

ከዚህ ፡ በኋላ ፡ ዲዮስቆሮስ ፡ አውግዞ ፡ የለያቸው ፡ ኤጲስ ፡ ቆጶሳት ፡ ግርማኽን ፡ ከላለየኸውና ፡ ከላሞረድከው ፡ ጉባኤውን ፡ የሚፈታው ፡ ዲዮስቆሮስ ፡ ነው ፡ አሉት ። ሌሎቹ ፡ ሰዎች ፡ ደግሞ ፡ ይህ ፡ አይኾንም ፡ ከዚህ ፡ ከጉባኤው ፡ ውስጥ ፡ ኸማኅሎችንና ፡ ታላላቆችን ፡ ሰዎች ፡ መርጦ ፡ ጥቂት ፡ ሰዎች ፡ ከዲዮስቆሮስ ፡ ጋር ፡ ጠርቶ ፡ መልከም ፡ በመናገር ፡ በትሕትና ፡ ፈቃዱን ፡ ይግለጽላቸው ፡ ቃሉን ፡ ተቀብለው ፡ ወደርሱ ፡ ሃይማኖት ፡ ቢመለሱ ፡ መልከም ፡ ነው ፤ እንመለስም ፡ ቢሉ ፡ ግን ፡ የንጉሥን ፤ ትእዛዝ ፡ ማንም ፡ ሊለውጠው ፡ አይችልም ፡ አሉት ። ንጉሡም ፡ እሺ ፡ ብሎ ፡ የእስክንድርያ ፡ ሊቀ ፡ ጳጳሳት ፡ ዲዮስቆሮስን ፤ የቍስጥንጥንያ ፡ ሊቀ ፡ ጳጳሳት ፡ አናጦልዮስን ፤ የአንጾኪያ ፡ ሊቀ ፡ ጳጳሳት ፡ መቅሲሞስን ፤ የኢየሩሳሌም ፡ ኤጲስ ቆጶስ ፡ ዑብላንዮስን ፤ የኤፌሶን ፡ ኤጲስ ፡ ቆጶስ ፡ ማርቆስን ፤ ከኤጲስ ፡ ቆጶሳቱ ፡ ውስጥ ፡ ፫ት ታላላቅ ፡ ሰዎች ፡ ሰብስቦ ፡ በንጉሡ ፡ ዙፋን ፡ ፊት ፡ ለፊት ፡ ፰ ወንበር ፡ አዘጋጅ ፡ ንግሥቲቱ ፡ ብርክልያም ፡ በመጋረጃ ፡ ውስጥ ፡ ኾና ፡ የሚነጋገሩትን ፡ ትሰማ ፡ ነበረ ። ከንጉሡ ፤ ባለሟሎች ፡ አንዱ ፡ ተነሥቶ ፡ ከዚህ ፡ የተሰበሰባችሁ ፡ አባቶች ፡ ሆይ ፡ ንጉሥ ፡ ይወዳችኋል ፡ ጸሎታችሁን ፡ በረከታችሁን ሊቀበል ፡ ይሻልና ፡ እንቢ አትበሉት ፡ አታሳዝኑት ፡ አላቸው ።

ዲዮስቆሮስ ፡ ሲመልስ ፡ እኛም ፡ እጅግ ፡ እንወደዋለን ፡ መልከም ፡ ጤና ፡ ከረጅም ፡ ዕድሜ ፡ ጋር ፡ እንመኝለታን ፡ እነሆ ፡ እግዚአብሔር ፡ መንግሥቱን ፡ ክብሩን ፡ ሰጥቶታል ፡ ምንም ፡ ምን ፡ ያልሰጠው ፡ ነገር ፤ የለም ፡ ይህ ፡ ይበቃዋል ፡ ዕዳ ፡ በደል ፡ እንዳይኾንበት ፡ በሃይማኖት ፡ ነገር ፡ እንዳይገባ ፡ እንመኝለታለን ፡ አለ ። በዚህ ፡ ነገር ፡ ብዙ ፡ ከተመላለሱ ፡ በኋላ ፡ ዲዮስቆሮስ ፡ ንጉሥ ሆይ ፡ የልዮንን ፡ ቃል ፡ አትስማ ፡ ያበቶቻችን ፡ ሃይማኖት ፡ የቀናች ፡ ናትና ፡ ሌላ ፡ ነገር ፡ አትሻ ፡ አለው ። ንግሥቲቱ ፡ ብርክልያ ፡ ዲዮስቆሮስ ፡ በቀደመችቱ ፡ ሃይማኖት ፡ ላይ ፡ ሊጨመርበት ፡ ወይም ፡ ሊቀነስላት ፡ የማይሻ ፡ መኾኑን ፡ ባየች ፡ ጊዜ ፡ ተቈጥታ ፡ እነሆ ፡ በአውዶክስያም ፡ ጊዜ ፡ እንዲህ ፡ እንዳንተ ፡ ያለ ፡ ዕቡይ ፡ ትዕቢተኛ ፡ ዮሐንስ ፡ አፈ ፡ ወርቅ ፡ ነበረ ፤ ለአንተም ፡ በርሱ ፡ ያደረሰ ፡ ይደርስብሃል ፡ አለችው ። እናትሽ ፡ ዮሐንስ ፡ አፈ ፡ ወርቅን ፡ ብትበድለው ፡ ምን ፡ ተጠቀመች ፡ እግዚአብሔር ፡ በጽኑ ፡ ሕማም ፡ ስላሠቃያት ፡ ከመቃብሩ ፡ ሔዳ ፡ አልቅሳ ፡ ሥርየት እስክትለምንና ፡ በድኑን ፡ አምጥታ ፡ በዚህ ፡ ቦታ ፡ እስክትቀብረው ፡ ድረስ እግዚአብሔር ፡ በጽኑ ፡ ሕማም ፡ እንዳሠቃያት ፡ ኋላም ፡ ይቅር ፡ እንዳላት ፡ አታውቂምን ? አንቺም ፡ እነሆ ፡ ከፊትሽ ፡ አለሁልሽ ፡ የወደድሽውን ፡ አድርጊ ፡ አንችም ፡ እርሷ ፡ እንደተጠቀመች ፡ ትጠቀሚያለሽ ፡ አላት ።

ንግሥቲቱ ፡ የእናቷን ፡ ነገር ፡ በሰማች ፡ ጊዜ ፡ የእናቷ ፡ ነገር ፡ አበሳጭቷት ፡ አጅዋን ፡ በመጋረጃው ፡ አዝልቃ ፡ ኹለት ፡ ጥርሶቹ ፡ እስኪረግፉ ፡ ድረስ ፡ ደበቀችው ፤ ገጨችው ፤ መታችው ፡ ከዚያ ያሉ ፡ ሰዎች ፡ እየተነሡ ፡ ገሚሶቹ ፡ ሰደቡት ፤ ገሚሶቹ ፡ ጽሕሙን ፡ ነጩት ፡ ርሱም ፡ የተሰበረውን ፡ ጥርሱን ፡ የተነጨውን ፡ ጽሕሙን ፡ ሰብስቦ ፡ ስለ ፡ ሃይማኖቱ ያገኘኋት ፡ ፍሬ ፡ ናትና ፡ ጠብቋት ፡ ብሎ ፡ በእስክንድርያ ፡ ላሉ ፡ ምእመናን ፡ ላከላቸው ፡ ከዚህ ፡ በኋላ ፡ ኤጲስ ፡ ቆጶሳቱ ፡ ከቁስጥንጥንያ ወጥተው ፡ ጉባኤው ፡ በኬልቄዶን ፡ እንዲኾን ፡ አዘዙና ፡ ጉባኤው ፡ በኬልቄዶን ፡ ኾነ ፡ ወዲያውም ፡ ከ፫ ቱ፻ ፡ ቃል ፡ ፩ ፡ አካል ፡ ማለትን ፡ ጨምሮ ፡ እንደ ፡ ንስጥሮስ ፡ ባህል ፡ በኹለት ፡ ባሕርይ ፡ በኹለት ፡ ፈቃድ ፡ አምላክ ፡ ወሰብእ ፡ ብሎ ፡ ልዮን ፡ የጻፈውን ፡ አስመስሎ ፡ ጻፈና ፡ ይህንን ፡ ሃይማኖት ፡ የተቀበለ ፡ በሹመቱ ፡ ጸንቶ ፡ ይኑር ፡ በክብር ፡ ላይ ፡ ክብር ፡ ይጨመርለት ፡ ይህን ፡ አልቀበልም ፡ የሚል ማን ፡ ከሹመቱ ፡ ይሻር ፡ በሹመቱም ፡ ሌላ ፡ ይተካበት ፡ ሲል ፡ አወጀ ፡ ዲዮስቆሮስ ፡ ወደ ፡ ጉባኤው ፡ ቢገባ ፡ እኒያን ፡ አውግዞ ፡ የለያቸውን ፡ ሰዎች ፡ ከጉባኤው ፡ መካከል ፡ ተቀምጠው ፡ አገኛቸው ።

እኒህን ፡ ተወግዘው ፡ የተለዩትን ፡ ሰዎች ፡ ከጉባኤ ፡ መካከል ፡ እንዲገቡ ፡ ማን ፡ አሰናበታቸው ፤ አንተስ ፡ አብላንዮስ ፡ እኒህን ፡ ሰዎች ፡ ለማውገዝ ፡ ከእኔ ፡ ጋር ፡ ተስማምተህ ፡ የጻፍከው ፡ ጽሑፍ ፡ ያለ ፡ አይደለምን ፡ አለ ፡ ከኤጲስቆጶሳቱ ፡ አንዱም ፡ አንዱ ፡ እየተነሡ ፡ ይህንን ፡ ትእዛዝ ፡ ያዘዘ ንጉሡ ፡ ነው ። እኛ ፡ አይደለንም ፡ አሉ ፡ ዲዮስቆሮስም ፡ ይህ ፡ ጉባኤ ፡ ስለእግዚአብሔር ፡ ቢኾን ፡ እኔም ፡ እትባበር ፡ ነበር ፡ ስለንጉሥ ፡ ብላችሁ ፡ ከኾነ ፡ እንደ ፡ ወደዳችሁ ፡ አድርጉ ፡ ብሎ ፡ ወጥቶ ፡ ሔደና ፡ ካንድ ፡ ሥፍራ ፡ ተቀምጦ ፡ እስኪ ፡ የሚደረገውን ፡ አይታችሁ ፡ ንገሩኝ ፡ ብሎ ፡ ኹለት ፡ ሰዎች ፡ ላከ ፡ ጉባኤውም ፡ የንጉሡን ፡ ትእዛዝ ፡ ሰምቶ ፡ ከብዙ ፡ ክርክርና ፡ ጭቅጭቅ ፡ በኋላ ፡ የንጉሡን ፡ ቁጣ ፡ በመፍራት ፡ ነገሩን ፡ ተቀበለው ። ዲዮስቆሮስ ፡ ይህን ፡ በሰማ ፡ ጊዜ ፡ ጉባኤው ፡ የንጉሡን ፡ ቃል ፡ በመቀበል ፡ ከተስማማ ፡ እኔ ፡ ብቻዬን ፡ ምን ፡ አደርጋለሁ ፡ የተፈራረማችሁበትን ፡ ላኩልኝና ፡ ልፈርም ፡ ብሎ ፡ ላከ ።

እነርሱም ፡ ደስ ፡ ብሏቸው ፡ ላኩለት ፡ እርሱም ፡ አባቶቻችን ፡ ባቆዩን ፡ በቀናችቱ ፡ ሃይማኖት ፡ ላይ ፡ አንዲት ፡ ቃል ፡ የጨመረ ፡ ወይም ፡ የቀነሰ ፡ ቢኖር ፡ ለዚህም ፡ ረዳት ፡ የኾነ ፡ ሰው ፡ ቢኖር ፡ ውጉዝ ፡ ነው ፡ አውግዠዋለሁ ፡ ብሎ ፡ ጽፎ ፡ ፈርሞ ፡ መለሰላቸው ። ኤጲስቆጶሳቱ ፡ ብዙ ፡ አዘኑ ።

በዚህ ፡ ጊዜ ፡ ጉባኤዎቹ ፡ ንጉሡን ፡ ከመፍራታቸው ፡ የተነሣ ፡ ነቂጣ ፡ የተባለ ፡ ከመኳንንቱ ፡ አንዱ ፡ ለጓደኞቹ ፡ ለመኳንንቱ ፡ ጌታዬ ፡ ንጉሥ ፡ ቢያዝዘኝ ፡ ከዲዮስቆሮስ ፡ በቀር ፡ ይህን ፡ ኹሉ ፡ ጉባኤ ፡ በአንዱ ፡ ላይ ፡ እንኳ ፡ ሳላሳርፍበት ፡ ይህችን ፡ በትር ፡ በማሳየትና ፡ በማስፈራራት ፡ ብቻ ፡ ወደ ፡ ቤተ ፡ ጣዖት በነዳሁት ፡ ነበረ ፡ አለ ፡ ይባላል ።

ከዚህ ፡ በኋላ ፡ ታስሮ ፡ ተግዞ ፡ ወደ ፡ ደሴተ ፡ ጋግራ ፡ ሔደ ፡ እትኩ ፡ የምትባል ፡ አገር ፡ ኤጲስ ቆጶስ ፡ አባ ፡ መቃርስም ፡ አብሮት ፡ ተሰደደ ። ከምሥራቅ ፡ ሀገር ፡ የመጡ ፡ አራት ፡ ኤጲስቆጶሳት ሸሽተው ፡ አመለጡ ። ዲዮስቆሮስም ፡ በዚያው ፡ እንደታሰረ ፡ ሞተ ፡ የሚል ፡ ታሪክ ፡ እናገኛለን ፤ ኢትዮጵያ ፡ በዚያ ፡ ጊዜ ፡ በኬልቄዶን ፡ ጉባኤ ፡ ባትኖርም ፡ መምህሯን ፡ ዲዮስቆሮስን ፡ ተከትላ ፡ ከዚያ ፡ ጊዜ ፡ ጀምራ ፡ ከሮም ፡ ካቶሊክ ፡ ቤተ ፡ ክርስቲያን ፡ የተለየች ፡ ናት ።

፪ኛ ፡ ይህ ፡ የካቶሊክ ፡ ባህል ፡ ወደ ፡ ኢትዮጵያ ፡ በምን ፡ ጊዜ ፡ እንደመጣና ፡ የኢትዮጵያ ፡ ሊቃውንት ፡ በምን ፡ ዓይነት ፡ እንደተቃወሙት ፡ የሚገልጽ ፡ ታሪክ ።

ኢትዮጵያን ፡ ግራኝ ፡ መሐመድ ፡ በወረራት ፡ ጊዜ ፡ ዐፄ ፡ ልብነ ፡ ድንግል ፡ ከፖርቱጊዝ ፡ መንግሥት ፡ ርዳታ ፡ ጠይቀው ፡ እርሳቸው ፡ ተሞቱ ፡ በኋላ ፡ በፖርቱጊዞች ፡ ርዳታ ፡ ግራኝ ፡ ድል ፡ ኾና ኢትዮጵያ ፡ ሙሉ ፡ ነፃነቷን ፡ አግኝታ ፡ መንግሥቷን ፡ በትክክል ፡ ማቋቋምዋ ፡ የታወቀ ፡ ነው ።

በዚህ ፡ ጊዜ ፡ ከኢትዮጵያ ፡ ተልኮ ፡ ፖርቱጊዞችን ፡ ለርዳታ ፡ ያመጣው ፡ ቤርሙዲዝ ፡ ከኢትዮጵያ ግዛት ፡ ገሚሱ ፡ ለፖርቱጊዝ ፡ መንግሥት ፡ ይሰጥ ፡ በኢትዮጵያ ፡ ቤተ ፡ ክርስቲያንም ፡ ከእንግዲህ ፡ ወዲያ ፡ አቡን ፡ ከእስክንድርያ ፡ መምጣቱ ፡ ቀርቶ ፡ ከሮም ፡ ይምጣ ፡ እኔም ፡ ለኢትዮጵያ ፡ አንደኛ ፡ መጀመሪያ ፡ ሮማዊ ፡ ጳጳስ ፡ ልኹን ፡ ብሎ ፡ ዐፄ ፡ ገላውዴዎስን ፡ ጠየቀ ። ዐፄ ፡ ገላውዴዎስም ፡ ሊቃውንቱን ፡ ሰብስበው ፡ ምን ፡ እናድርግ ፡ ብለው ፡ ጠየቁ ። የኢትዮጵያ ፡ ሊቃውንትም ፡ ፍርድ ፡ በቃ ፡ ይስጡን ፡ እንከራከርና ፡ ሮማውያን ፡ ቢረቱን ፡ እንልቀቅላቸው ፡ ብንረታቸው ፡ ይልቀቁልን ፡ አሏቸው ። ንጉሡም ፡ ፈቅደው ፡ ጉባኤ ፡ ተደረገ ፡ ለኢትዮጵያ ፡ ሊቃውንት ፡ አፈ ፡ ጉባኤ ፡ ዝክሪና ፡ ጳውሊ ፡ ኾኑ ።

ጳውሊም ፡ በጎጃም ፡ ጠቅላይ ፡ ግዛት ፡ በዲማ ፡ ቅዱስ ፡ ጊዮርጊስ ፡ አጠገብ ፡ የሚገኝ ፡ የደብረ ፡ ጽሙና ፡ ገዳም ፡ ሊቃውንት ፡ ናቸው ።

ኢትዮጵያውያን ፡ ሮማውያንን ፡ ሀገራችሁ ፡ ወዴት ፡ ነው ፡ ሃይማኖታችሁስ ፡ ምንድን ፡ ነው ፡ ሲሉ ፡ ጠየቋቸው ።

ሮማውያን ፡ ሲመልሱ ፡ ሀገራችን ፡ ሮም ፡ ነው ፡ ሃይማኖታችንም ፡ ኹለት ፡ ባሕርይ ፡ ኹለት ፡ ጠባይዕ ፤ አንዱ ፡ የመለኮቱ ፡ አንዱ ፡ የትስብእቱ ፡ እንላለን ። ሁለተኛም ፡ ወልድ ፡ ከአብ ፡ ያንሳል ፡ መንፈስ ፡ ቅዱስም ፡ ከወልድ ፡ ያንሳል ፡ እንላለን ፡ አሏቸው ።

ኢትዮጵያውያን ፡ ሲመልሱ ፡ ከቅዱሳት ፡ መጻሕፍት ፡ እንዲህ ፡ የሚል ፡ ምን ፡ አለ ፡ እስኪ ፡ አስረዱን ፡ አሏቸው ።

ሮማውያን ፡ ሲመልሱ ፡ እርሱው ፡ ራሱ ፡ ወልድ ፡ ደቀ ፡ መዛሙርቱ ፡ ሕልፈተ ፡ ዓለም ፡ የሚኾን ፡ መቸ ፡ ነው ፡ ብለው ፡ ቢጠይቁት ፡ መላእክትም ፡ ቢኾኑ ፡ ወልድም ፡ ቢኾን ፡ ከአብ ፡ በቀር ፡ ያችን ፡ ዕለት ፡ ያችን ፡ ሰዓት ፡ የሚያውቃት ፡ የለም ፡ ብሏል ። ስለዚህ ፡ አብ ፡ መለኮት ፡ ስለ ኾነ ፡ ያውቃል ፡ ወልድ ፡ መንፈስ ፡ ቅዱስ ፡ ግን ፡ መለኮት ፡ ስላልኾኑ ፡ አያውቁም ፡ እንላለን ፡ እናንተ ፡ ይሆን ፡ ነገር ፡ ምን ፡ ትሉታላችሁ ፡ አሉ ፡ አባ ፡ ዝክሬ ። ሲመልስ ፡ ምስጢሩ ፡ አካላት ፡ አብ ፡ ወልድ ፡ መንፈስ ፡ ቅዱስን ፡ ፩ ፡ አምላክ ፡ የምንላቸው ፡ አብን ፡ ልብ ፡ ወልድን ፡ ቃል ፡ መንፈስ ፡ ቅዱስን ፡ እስትንፋስ ፡ ብለን ፡ በአብ ፡ ልብነት ፡ ያስባሉ ፡ ያውቃሉ ፡ በወልድ ፡ ቃልነት ፡ ይናገራሉ ፡ በመንፈስ ፡ ቅዱስ ፡ እስትንፋስነት ፡ ሕያዋን ፡ ኾነው ፡ ይኖራሉ ፡ ለየራሳቸው ፡ ልብ ፡ ቃል ፡ እስትንፋስ ፡ የላቸውም ፡ በማለት ፡ ነው ።

ልብ ፡ ቃል ፡ እስትንፋስ ፡ ያለው ፡ አንድ ፡ ሰው ፡ በልቡ ፡ አስቦት ፡ ዐውቆት ፡ ለመናገር ፡ ጊዜው ፡ ባለመድረሱ ፡ ሰዓት ፡ እየጠበቀለት ፡ ሰውሮ ፡ የያዘውን ፡ ነገር ፡ ጊዜው ፡ ባለመድረሱ ፡ ምክንያት ፡ በቃሉ ፡ ሳይናገረው ፡ ቢቆይ ፡ ቢጠየቅም ፡ ዛሬ ፡ አልናገረውም ፡ ቢል ፡ እያውቀውም ፡ እንደማይባል፤ ወልድም፡ያችን፡ዕለት፡ያችን፡ሰዓት ፡ ከአብ ፡ በቀር ፡ ወልድ ፡ አያውቃትም ፡ ማለቱ ፡ ያችን ፡ ዕለት ፤ ያችን ፡ ሰዓት ፡ የምትገለጽበት ፡ ጊዜው ፡ እስኪደርስ ፡ በልቤ ፡ በአብ ፡ ሰውሬ ፡ አቆያታለሁ ፡ እንጂ ፡ ዛሬ ፡ በቃልነቴ ፡ አውጥቼ ፡ አልናገራትም ፡ ማለቱ ፡ ነው ፡ እንጂ ፡ የማያውቃት ፡ ኾኖ ፡ አይደለም ፤ እንዲህስ ፡ ባይኾን ፡ የከዊን ፡ ስማቸውና ፡ ግብራቸው ፡ ተፋልሶ ፡ አብ ፡ ቃል ፤ ወልድ ፡ ልብ ፡ በተባሉ ነበረ ፡ አለው ። በዚህ ፡ ጊዜ ፡ ሮማውያን ፡ መልስ ፡ አጥተው ፡ ዝም ፡ አሉ ።

ኹለተኛ ፡ ጥያቄ ።

ከጥቂት ፡ ጊዜ ፡ በኋላ ፡ አንድ ፡ ሮማዊ ፡ ተነሥቶ ፡ መለኮት ፡ ሥጋ ፡ አልኾነም ፡ ሥጋም ፡ መለኮት አልኾነም ፡ ሥጋ ፡ ለመለኮት ፡ እንደ ፡ ብረት ፡ ልብስ ፡ እንደ ፡ ጥሩር ፡ ኾነው ፡ መለኮትና ፡ ሥጋ ፡ ኅዳሪና ፡ ማኅደር ፡ ኾነው ፡ መለኮት ፡ የመለኮትን ፡ ሥራ ፡ ትስብእትም ፡ የትስብእትን ፡ ሥራ ፡ ሲሠሩ ፡ ኖረው ፡ በዕርገቱ ፡ ጊዜ ፡ የለበሰውን ፡ ሥጋ ፡ አውልቆ ፡ በ፫ኛው ፡ ሰማይ ፡ አኑሮት ፡ በየማን ፡ አብ ፡ በዘባን ፡ ኪሩብ ፡ ተቀመጠ ። የዚህም ፡ ምሳሌው ፡ አንድ ፡ ንጉሥ ፡ ለጦርነት ፡ ወደ ፡ ስልፍ ፡ ሲገባ ፡ የጦርነት ፡ ልብስ ፡ ደለብሳል ፤ ሲዋጋ ፡ ውሎ ፡ ድል ፡ ካደረገ ፡ በኋላ ፡ የለበሰውን ፡ የጦር ፡ ልብስ ፡ አውልቆ ፡ ከግምጃ ፡ ቤቱ ፡ ሰቅሎ ፡ ልብሰ ፡ መንግሥቱን ፡ ለብሶ ፡ በዙፋኑ ፡ ላይ ፡ እንደሚቀመጠው፡ ያለ ፡ ነው ፡ እንጂ ፡ ትስብእቱን ፡ ከመለኮቱ ፡ ጋራ ፡ በአባቱ ፡ ቀኝ ፡ አያስቀምጠውም ፡ አለ ።

አባ ፡ ዝክሬ ፡ ሲመልስ ፡ ነፍስ ፡ ርቀቷን ፡ ሳትለቅ ፡ ሥጋ ፡ ግዙፍ ፡ ውሱን ፡ መኾኑን ፡ ሳይለቅ ተዋሕደው ፡ አንድ ፡ ሰው ፡ እንዲኾኑ ፡ መለኮት ፤ ምልአቱን ፡ ስፍሐቱን ፤ ርቀቱን ፡ ሳይለቅ ፡ ትስብእትም ፡ ግዘፉን ፤ ውሱንነቱን ፡ ሳይለቅ ፡ በተዋሕዶ ፡ አንድ ፡ አካል ፡ አንድ፡ ባሕርይ፡ ኾኗል ፡ እንጂ፡ እንደ ፡ ልብስና ፡ እንደ ፡ ገላ ፡ አይደለም ፡ አለ ።

ሮማዊ ፡ መለኮት ፡ ከደረሰበት ፡ ኹሉ ፡ ይህ ፡ መዋቲ ፡ ትስብእት ፡ ደረሰ ፡ ትላለህን ፡ አለ ።

አባ ፡ ዝክሬ ፡ ሲመልስ ፡ እኔስ ፡ መለኮትና ፡ ትስብእት ፡ በተዋሕዶ ፡ አንድ ፡ ስለኾኑ ፡ መለኮት ፡ በሥጋ ፡ ውሱን ፡ ግዙፍ ፡ ኾነ ፤ ትስብእትም ፡ በመለኮት ፡ ምሉእ ፡ ስፉሕ ፡ ረቂቅ ፡ ኾነ ፡ እላለሁ ፤ ትስብእት ፡ ከመለኮት ፡ ተለይቶ ፡ በ፫ኛው ፡ ሰማይ ፡ እንዳልቀረ ፡ በየማን ፡ አብ ፡ በዘባን ፡ ኪሩብ ፡ እንደተቀመጠም ፡ ሲያስረዳ ፡ አሜሃ፡ትሬእይዎ ፡ ለወልደ ፡ ዕጓለ ፡ እመሕያው ፡ እንዘ ፡ ይነብር ፡ በየማነ ፡ እግዚአብሔር ፡ ብሏል ። በክበበ ፡ ትስብእት ፤ በግርማ ፡ መለኮት ፡ ዳግም ፡ እንዲመጣ ፡ ሲያስረዳም ፡ ወአመ ፡ ይመጽእ ፡ ወልደ ፡ ዕጓለ ፡ እመሕያው ፡ በስብሐተ ፡ አቡሁ ፡ ወኵሎሙ ፡ መላእክቲሁ፡ ምስሌሁ ፡ ብሏል ፡ ይህ ፡ ንባብ ፡ በቅዱስ ፡ ወንጌል ፡ መጻፉን ፡ ታምናለህ ፡ ትክዳለህ አለው ። ሮማዊ፤ መልስ ፡ አጥቶ ፡ ዝም ፡ አለ ።

፫ኛ ፡ ጥያቄ ።

ሮማዊ ፤ እኔ ፡ ክርስቶስን ፡ ፍጡር ፡ እለዋለሁ ፡ አለ ።

አባ ፡ ጳውሊ ፡ ሲመልስ ፡ ክርስቶስን ፡ ፍጡር ፡ የሚል ፡ ንባብ ፡ ከምን ፡ ታገኛለህ ፡ አለው ።

ሮማዊ ፤ እግዚአብሔር ፡ ከሆነ ፡ ከሳምራዊት ፡ ውኃ ፡ እስኪለምን ፡ ድረስ ፡ ለምን ፡ ተጠማ ፡ ከላይ ፡ ያለው ፡ ሐናስ ፤ ከታች ፡ ያለው ፡ ውቅያኖስ ፡ በግሃል ፡ እጁ ፡ ሲኾን ፡ አምላክ ፡ ይጠማልን ፡ አለ ።

አባ ፡ ጳውሊ ፡ ሲመልስ ፡ ፍጡር ፡ ከኾነ ፡ የእግዚአብሔርንስ ፡ ስጦታ ፡ ዐውቀሽ ፡ ቢኾን ፡ ይህ፡ ውኃ ፡ አጠጭኝ ፡ ብሎ ፡ የሚለምንሽ ፡ ማን ፡ እንደ ፡ ኾነ ፡ ተገንዝበሽ ፡ አንቺ ፡ የሕይወት ፡ ውኃን ፡ አጠጣኝ ፡ ብለሽ ፡ በለመንሺው ፡ ነበረ ፡ እርሱም ፡ በሰጠሽ ፡ ነበረ ፡ ከዚህ ፡ ውኃ ፡ የሚጠጣ ፡ ኹሉ ዳግመኛ ፡ ይጠማል ፤ እኔ ፡ ከምሰጠው ፡ ውኃ ፡ የሚጠጣ ፡ ግን ፡ ይህ ፡ እኔ ፡ የምሰጠው ፡ ውኃ ፡ ለዘለ ዓለም ፡ ሕይወት ፡ ሊኾነው ፡ ከውስጡ ፡ ሲመነጭ ፡ ይኖራል ፡ እንጂ ፡ ዳግመኛ ፡ አይጠማም ፡ ለምን፡ አላት ፡ አለው ።

፬ኛ ፡ ጥያቄ ።

ሮማዊ ፡ አምላክ ፡ ከኾነ ፡ አልዓዛርን ፡ ወዴት ፡ ቀበራችሁት ፡ ብሎ ፡ ለምን ፡ ጠየቀ ፤ የተቀበ ረበትን ፡ ባላወቀውም ፡ ነበረን ። ኹለቱ ፡ ዕውራንስ ፡ የዳዊት ፡ ልጅ ፡ ይቅር ፡ በለን ፡ ባሉት ፡ ጊዜ ፡ ምን ፡ ትሻላችሁ ፡ ብሎ ፡ ለምን ፡ ጠየቃቸው ፡ የሚሹትን ፡ ባላወቀውም ፡ ነበረን ፡ አለ ።

አባ ፡ ጳውሊ ፡ ሲመልስ ፡ እግዚአብሔር ፡ አዳምን ፡ አይቴ ፡ ሀሎከ ፡ ብሎ ፡ ጠየቀው ፡ ይላል ፡ ዘፍ ፡ ፫ ፡ ፱ ። ሙሴንም ፡ ምንት ፡ ውስተ ፡ እዴከ ፡ ብሎ ፡ ጠየቀው ፡ ይላል ፡ ዘፀ ፡ ፬ ፡ ፪ ። እግዚአብ ሔር ፡ እንዲህ ፡ ብሎ ፡ መጠየቁ ፡ አዳም ፡ ያለበትን ፡ ቦታ ፡ አጥቶት ፡ ሙሴም፡ በእጁ ፡ ምን ፡ እንደያዘ አላውቀው ፡ ብሎ ፡ ይኾን ፡ አይደለም ፡ ይህም ፡ ይህን ፡ የመሰለ ፡ ጥያቄ ፡ ነው ። ብዚያውስ ፡ ላይ ፡ ፍጡር ፡ ከኾነ ፡ አልዓዛር ፡ አልዓዛር ፡ ነዓ ፡ ፃእ ፡ አፍአ ፡ እመቃብር ፡ ብሎ ፡ ሊያሥነሣው ፡ እንደምን ፡ ቻለ ፡ በደረቅ ፡ ግንባርስ ፡ ዐይን ፡ ሊፈጥር ፡ እንደምን ፡ ቻለ ፡ አለው ።

ሮማዊ ፤ ይህን ፡ የመሳሰለስ ፡ ቅዱሳን ፡ ልዩ ፡ ልዩ ፡ የኾኑ ፡ ብዙ ፡ ተአምራት ፡ ያደርጋሉ ፡ አለ ።

አባ ፡ ጳውሊ ሲመልስ ፡ ቅዱሳን ፡ ልዩ ፡ ልዩ ፡ ተአምራት ፡ ቢያደርጉ ፡ የእርሱን ፡ ስም ፡ ጠርተው ፡ በስሙ ለኢየሱስ ፡ ናዝራዊ ፡ ተንሥእ ፡ ወሐር ፡ እያሉ ፡ ነው ፡ ግብ ፡ ሐዋ ፡ ፫ ፡ ፮ ፡ ፱ ፡ ፴፩ ፡ ፲፮ ፡ ፲፰ ።

እርሱ ፡ ግን ፡ እኡዝዘከ ፡ ፃእ ፡ እምኔሁ ፡ እያለ ፡ በገዛ ፡ ሥልጣኑ ፡ ነውና ፡ ቅዱሳን ፡ ከሚያደር ጉት ፡ ተአምራት ፡ ጋራ ፡ ሊነጻጸር ፡ አይገባውም ፡ አለ ።

በዚህ ፡ ጊዜ ፡ ሮማዊ ፡ መልስ ፡ አጥቶ ፡ ዝም ፡ አለ ።

፭ኛ ፡ ጥያቄ ።

ስሙን ፡ ልዩን ፡ የሚሉት ፡ አንድ ፡ ሮማዊ ፡ ተነሥቶ ፡ ወልደ ፡ አብ፡ ከሰማየ፡ ሰማያት፡ ወርዶ፡ ሥጋ ፡ ማርያምን ፡ በለበሰ ፡ ጊዜ ፡ ሰይፍ ፡ በሰገባው ፡ እንዲከተትና ፡ እንዲቀመጥ ፡ አደረበት ፡ እንጂ ፡ አልተዋሐደውም ፡ በ፴ ፡ ዘመኑ ፡ በዮርዳኖስ ፡ በተጠመቀ ፡ ጊዜ ፡ መንፈስ ፡ ቅዱስ ፡ በራሱ ፡ ላይ ፡ ሲቀመጥ ፡ መለኮቱ ፡ ከትስብእቱ ፡ ተዋሐደ ፤ የጸጋ ፡ አምላክ ፡ ሆነ ፡ መዋቲ ፡ ትስብእትም ፡ የማይሞት ኾነ ፡ ከ፴ ፡ ዘመን ፡ በፊት ፡ የጸጋ ፡ አምላክ ፡ ስላልሆነ ፡ አምላካዊ ፡ ሥራ ፡ አልሠራም ፤ ከተጠመቀ፡ በኋላ ፡ ግን ፡ የጸጋ ፡ አምላክ ፡ ስለሆነ ፡ ወኃውን ፡ ወይን ፡ አደረገ ፡ ብዙ ፡ የአምላክነት ፡ ሥራ ፡ ሠራ ፡ አለ ።

እንደዚኸውም ፡ በንግድ ፡ ምክንያት ፡ መጥቶ ፡ እስክንድርያዊ ፡ መስሎ ፡ በኢትዮጵያ ፡ የሚኖር አንድ ፡ ሰው ፡ ተነሥቶ ፡ እንዲህ ፡ ሲል ፡ ተናገረ ፡ እናንተ ፡ ኢትዮጵያውያን ፡ ቃል ፡ ሥጋ ፡ በለበሰ ፡ ጊዜ ፡ በማኅፀነ ፡ ማርያም ፡ መንፈስ ፡ ቅዱስን ፡ ተቀብሎ ፡ የባሕርይ ፡ አምላክ ፡ ሆነ ፡ ትላላችሁ ፡ በማ ኅፀን ፡ መንፈስ ፡ ቅዱስን ፡ ሲቀበል ፡ ያየው ፡ የለም ። ሮማውያን ፡ ግን ፡ እስከ ፡ ፴ ፡ ዘመን ፡ በሰብ አዊ ፡ ግብር ፡ኖሮ ፡ ሲጠመቅ ፡ መንፈስ ፡ ቅዱስ ፡ ሰው ፡ ኹሉ ፡ እያየው ፡ በራሱ ፡ ላይ ፡ ስለተቀመ ጠበት ፡ የጸጋ ፡ አምላክ ፡ ሆኖ ፡ የአምላክነት ፡ ሥራ ፡ ሠራ ፡ ይላሉና ፡ ከእስክንድርያ ፡ ሃይማኖት ፡ የሮማ ፡ ሃይማኖት ፡ ትሻላለች ፡ አለ ።

አባ ፡ ጳውሊ ፡ ሲመልስ ፤ ቅዱስ ፡ ገብርኤል ፡ ለእመቤታችን ፡ ሲያበሥራት ፡ መንፈስ ፡ ቅዱስ ፡ ባንቺ ፡ ላይ ፡ ይመጣል ፡ የአብም ፡ ኃይሉ ፡ ይጋርድሻል ፡ ካንቺ ፡ የሚወለደውም ፡ ቅዱስ ፡ ነው ፡ የልዑል ፡ የእግዚአብሔር ፡ ልጅ ፡ ይባላል ። ብሎ ፡ ፫ቱም ፡ አካላት ፡ በማኅፀነ ፡ ማርያም ፡ እንደ ፡

እደሩ ፡ ተናግሯል ። ማደራቸውም ፡ አብ ፡ ለአጽንዖ ፡ መንፈስ ፡ ቅዱስ ፡ ለአንጽሖ ፡ ወልድ ፡ ለለቢስ ፡ ሥጋ ፡ ነው ፡ እንጂ ፡ ፫ቱ ፡ ኹሉ ፡ ለለቢስ ፡ ሥጋ ፡ ያደሩ ፡ አይምሰልህ ።

በዚህ ፡ ጊዜ ፡ መለኮት ፡ ርቀቱን ፡ ለቆ ፡ ሳይገዝፍ ፡ ሳይለወጥ ፡ ትስብእትም ፡ ግዘፉን ፡ ለቆ ፡ ሳይረቅ ፡ ሳይለወጥ ፡ እንደ ፡ ነፍስና ፡ እንደ ፡ ሥጋ ፡ በተዋሕዶ ፡ እንድ ፡ አካል ፡ አንድ ፡ ባሕርይ ፡ ሆነ። ወልድ ፡ ለለቢስ ፡ ሥጋ ፡ ማለት ፡ ይህ ፡ ነው ፡ አብ ፡ ለአጽንዖ ፡ ማለትም ፤ ሰማይ ፡ ምድር ፡ የማይወስኑትን ፡ ምሉእ ፡ ስፉሕ ፡ ረቂቅ ፡ መለኮትን ፡ እመቤታችን ፡ በጠባብ ፡ ማኅፀን ፡ እንድትችለው ፡ አጸናች ማለት ፡ ነው ፡ መንፈስ ፡ ቅዱስ ፡ ለአንጽሖ ፡ ማለትም ፡ ትስብእትን ፡ ከአዳም ፡ መርገም ፡ አንጽቶ ፡ ቀድሶ ፡ ለተዋሕዶተ ፡ መለኮት ፡ የበቃ ፡ አደረገው ፡ ማለት ፡ ነው ። ይህን ፡ በማኅፀን ፡ በረቂቅ ፡ ምሥጢር ፡ የሠሩትን ፡ አምላካዊ ፡ ሥራ ፡ በዮርዳኖስ ፡ ወልድ ፡ ባጭር ፡ ቁመት ፡ በጠባብ ፡ ደረት ፡ ተወስኖ፡ ሲጠመቅ ፡ በመታየት ፤ አብ ፡ ዝንቱ ፡ ውእቱ ፡ ወልድየ ፡ የሚል ፡ ድምፅ ፡ በማሰማት ፤ መንፈስ ፡ ቅዱስ ፡ በርግብ ፡ አምሳል ፡ ወርዶ ፡ በራሱ ፡ ላይ ፡ ተቀምጦ ፡ አብ ፡ ልጄ ፡ ይህ ፡ ነው ፡ ብሎ ፡ የመሰከረለት ፡ ወልድ ፡ ይህ ፡ ነው ፡ ብሎ ፡ በጣት ፡ ጠቅሶ ፡ እንደ ፡ ማሳየት ፡ በመመስከሩ ፡ ገልጸውታል ፡ እንጂ ፡ እስከዚያ ፡ ድረስ ፡ ፴ ፡ ዘመን ፡ መንፈስ ፡ ቅዱስ ፡ ተለይቶት ፡ ኖሮ ፡ በዮርዳኖስ ፡ አደረበት ፡ ማለት ፡ አይደለም ፡ አለ ። ያ ፡ ሮማዊ ፡ መልስ ፡ አጥቶ ፡ ዝም ፡ አለ ።

በዚህ ፡ ጊዜ ፡ ንጉሡ ፡ ገላውዴዎስ ፡ አባ ፡ ዝክሪንና ፡ አባ ፡ ጳውሊን ፡ እኔ ፡ የክርስቶስ ፡ ባሪያ ፡ ሃይማኖቴ ፡ እንደ ፡ ሃይማኖታችሁ ፡ አርቶዶክስ ፤ እስክንድርያዊ ፡ ነው ፤ ይህንንም ፡ እናንተ ፡ ታውቁልኛላችሁ ፡ ነገር ፡ ግን ፡ እኛ ፡ የሕክምናና ፡ የተግባረ ፡ እድ ፡ ትምህርት ፡ የለንም ፡ ሮማውያን ፡ ብዙ ፡ ጥበብ ፡ ያውቃሉና ፡ ይህን ፡ ጥበባቸውን፡ እስኪያስተምሩን ፡ ድረስ ፡ በሀገራችን ፡ እንዲቆዩ ፡ ፈቃዳችሁ ፡ ይኹን ፡ ሲል ፡ ለመናቸው ።

አባ ፡ ዝክሪ ፡ የተባለው ፡ መነኩሴ ፡ ተነሥቶ ፡ እናንተ ፡ የኢትዮጵያ ፡ ሰዎች ፡ እሊህ ፡ ሮማውያን በሀገራችን ፡ ይቀመጡ ፡ ካላችሁ ፡ ወደፊት ፡ በኢትዮጵያ ፡ ላይ ፡ የሚያደርስባትን ፡ ነገር ፡ ልንገራችሁ ፡ እነዚህ ፡ ሰዎች ፡ ከእኅቶቻችን ፡ ከልጆቻችን ፡ ይወልዳሉ ፡ እነዚያ ፡ ልጆች ፡ በድብቅ ፡ ያባቶቻቸውን ፡ የካቶሊካውያንን ፡ ትምህርት ፡ ይማራሉ ፡ እኛ ፡ ወገኖቻችን ፡ መስለውን ፡ ቅስና ፡ ዲቁና ፡ ስንሾማቸው፡ የመምህርነት ፡ ማዕርግ ፡ ስንሰጣቸው ፡ ውስጥ ፡ ውስጡን ፡ የኹለት ፡ ባሕርይን ፡ ባህል ፡ እያስተማሩ ፡ ሃይማኖታችንን ፡ ይለውጡታል ፡ ይህም ፡ የተናገርኩት ፡ ነገር ፡ አይቀርም ፡ ፰ ፡ ነገሥታት ፡ ካለፉ ፡ በኋላ ፡ ፱ኛው ፡ ንጉሥ ፡ ከወደ ፡ አረማውያን ፡ ሀገር ፡ መጥቶ ፡ ይነግሣል፡ በርሱ ፡ ጊዜ፡ ይፈጸማል ሲል ፡ ትንቢት ፡ ተናገረ ፡ ከዚህ ፡ በኋላ ፡ ካ፪ ፡ ገላውዴዎስ ፡ ዐ፪ ፡ ፋሲል ፤ ካ፪ ፡ ፋሲል ፡ ዐ፪ ፡ ሚናስ ካ፪ ፡ ሚናስ ፡ ዐ፪ ፡ ሠርፀ ፡ ድንግል ፡ ካ፪ ፡ ሠርፀ ፡ ድንግል ፡ ዐ፪ ፡ ያዕቆብ ፡ ካ፪ ፡ ያዕቆብ ፡ ዐ፪ ፡ ሱስንዮስ ፡ ዐ፪ ፡ ሱስንዮስ ፡ ከጋላ ፡ ሀገር ፡ መጥተው ፡ ነገሡ ። በ፱ኛው ፡ ንጉሥ ፡ በዓ፪ ፡ ሱስንዮስ ፡ ጊዜ የአባ ፡ ዝክሪ ፡ ትንቢት ፡ ተፈጸመ ። በዓ፪ ፡ ሱስንዮስ ፡ ጊዜ ፡ የተደረገውን ፡ ታሪክ ፡ ወደ ፡ ፊት ፡ በሚገኘው ፡ በም ፡ ፮ ፡ በክፍል ፡ ፪ ፡ በቍ ፡ ፩ ፡ በሰፊው ፡ የጻፍነው ፡ ስለኾነ ፡ ከዚህ ፡ ሊጻፍ ፡ አላስፈለገም ።

እነሆ ፡ ፩ኛ ፡ ልዮንና ፡ ዲዮስቆሮስ ፡ የተለያዩበትን ፡ ታሪክ ፡ ፪ኛ ፡ ካቶሊካውያን ፡ ወደ ፡ ኢትዮጵያ ፡ ሊገቡ ፡ የሞከሩበትንና፡ ኢትዮጵያውያንም ፡ ተከራክረው ፡ የመለሱበትን ፡ ታሪክ ፡ አባቶቻችን ፡ ካቆዩን ፡ የታሪክ ፡ መጻሕፍት ፡ በተቻለ ፡ መጠን ፡ ጽፌላችኋለሁ ። ይህም ፡ ከአባቶቻችን ፡ የተገኘው ፡ ቅርስ ፡ ጠቃሚ ፡ መኾኑን ፡ ግርማዊ ፡ ቀዳማዊ ፡ ኃይለ ፡ ሥላሴ ፡ በትውልድ ፡ የሚደርሱ ፡ የሚታዩና ፡ የሚሰሙ ፡ ነገሮች ፡ ኹሉ ፡ ከዋና ፡ ትምህርት ፡ የሚቆጠሩ ፡ ናቸው ። ብለው ፡ አስረድተውናል ፡ ሐምሌ ፡ ፲፮ ፡ ፲፱፻፴፫ ፡ ቀ - ኃ - ሥ ።

ዶክተር ፡ አባ ፡ አየለም ፡ ኢትዮጵያውያን ፡ በኬልቄዶን ፡ ጉባኤ ፡ የተደረገውን ፡ እውነተኛውን ታሪክ ፡ አያውቁትም ፡ ከማለት ፡ በቀር ፡ ይህን ፡ ታሪክ ፡ የሚያስነቅፍና ፡ የሚያስለውጥ ፡ ያቀረቡት ፡ መረጃ ፡ የለም ።

ይህን ፡ ታሪክ ፡ የሚያስለውጥ ፡ ታሪክ ፡ ቢኖራቸው ፡ ኖሮ ፡ በዚህ ፡ መጽሐፋቸው ፡ ውስጥ ፡ ሳይጠቅሱት ፡ ባልቀሩም ፡ ነበረ ።

ትውልድ ፡ ያልፋል ፡ አገርና ፡ ታሪክ ፡ አያልፍም ፡ አገርና ፡ ታሪክ ፡ የሚታወቅም ፡ በትምህርት ነው ፡ ያለትምህርት ፡ የሚገኝ ፡ የዕለት ፡ ጥቅም ፡ ግን ፡ ተስፋ ፡ የሌለው ፡ ደካማ ፡ ነው ፡ መስከረም ፡ ፳፬ ፡ ፲፱፻፴፱ ፡ ዓ/ም ፡ ቀ - ኃ - ሥ -

እውነተኛ ፡ ትምህርት ፡ ጠቃሚነቱ ፡ ለራሱም ፡ ለሀገርም ፡ ነው ፡ ያገርን ፡ ልማድ ፡ እያስንቅም ፡ ከእግዚአብሔርም ፡ እያርቅም ፡ በባሕርይ ፡ ጠማምነት ፡ የተሸፈነ ፡ ትምህርት ፡ ግን ፡ ጎጂ ፡ ሊሆን ፡ ይችላል ፡ መጋቢት ፡ ፳፭ ፡ ፲፱፻፶፭ ፡ ዓ ፡ ም ፡ ቀ-ኃ-ሥ ፡ » የሚለውን ፡ ንጉሣዊ ፡ መሪ ፡ ቃል ፡ ተመርኩዘን ፡ ከባቶቻችን ፡ ያገኘነውን ፡ ባህል ፡ ንቆ ፡ ከመጣል ፡ እንጠበቅ ።

«በአእምሮ ፡ ጠንክሩ ፤ በሥራ ፡ ጠንክሩ ፤ በሃይማኖት ፡ ጠንክሩ ፤ የመጨረሻውን ፡ ዕድልና ፡ የድል ፡ አክሊል ፡ ትወርሳላችሁ ።» ሐምሌ ፡ ፲፮ ፡ ቀን ፡ ፲፱፻፴፭ ፡ ዓ/ም ። የሚለውን ፡ ንጉሣዊ ፡ መሪ ፡ ቃል ፡ መሠረት ፡ በማድረግ ፡ ከባቶቻችን ፡ በወረስናት ፡ ሃይማኖት ፡ ጸንተን ፡ ተገኝተን ፡ የመጨረሻውን ፡ የድል ፡ አክሊል ፡ ለመቀዳጀት ፡ ያብቃን ፡ አሜን ።

መግቢያ

መግቢያ ፡ ማለት ፡ መሪ ፡ ምልክት ፡ ማለት ፡ ነው ፡ እንዱን ፡ ሰው ፡ ወደ ማያውቀው ፡ ሀገር ፡ ልክ የሚሰድ ፡ ሰው ፤ ቢያገኝ ፡ አንድ ፡ መሪ ፡ ጨምሮ ፡ ቢያጣ ፡ የመንገዱን ፡ አኳኋንና ፡ የሀገሩን ፡ አቀማመጥ ፡ የሚደርስበትንም ፡ ቤት ፡ በቂ ፡ ምልክት ፡ አስጠንቶ ፡ ወይም ፡ የዚህኑ ፡ ካርታ ፡ ሰጥቶ ፡ ቢሰደው ፡ መላክተኛው ፡ ያለችግር ፡ ካሰበው ፡ ቦታ ፡ ይደርሳል ።

እንግዳ ፡ ድርሰትም ፡ የሚጽፍ ፡ ሰው ፡ ተመልካቾች ፡ ከመካከሉ ፡ ሲገቡ ፡ የመጽሐፉን፡አኳኋን ለማወቅ ፡ እንዳይቸገሩ ፡ መግቢያ ፡ በተባለው ፡ አርእስት ፡ ላይ ፡ የመጽሐፉን ፡ ጠባይ ፡ ያጻጻፉን፡ ድርጅት ፡ ዘርዝሮ ፡ ማሳየት ፡ ይገባል ፡ እንዲህ ፡ የኾነ ፡ እንደሆነ ፡ ተመልካቾች ፡ ያላንድ ፡ ችግር ፡ የመጽሐፉን ፡ ጠባይ ፡ ሊረዱት ፡ ይችላሉ ።

እኔም ፡ ይህን ፡ በመገንዘብ ፡ ተመልካቾች ፡ ያለአንድ ፡ ችግር ፡ ከግቡ ፡ እንዲደርሱልኝ ፡ በማለት የዚህን ፡ መድሐፍ ፡ ያጻጻፉን ፡ ሥነ ፡ ሥርዓት ፡ በዚህ ፡ መግቢያ ፡ በተ ባለው ፡ አንቀጽ ፡ አንድ ባንድ ፡ ዘርዝሬ ፡ አሳያለሁ ።

፩ኛ/ ፤ የዚህ ፡ መጽሐፍ ፡ አካሔድና ፡ ጠቅላላ ፡ ድርጅቱ ፡ የፊተኛው ፡ ደራሲ ፡ ዶክተር ፡ አባ አየለ ፤ ለጻፉት ፡ ጽሑፍ ፡ እውነቱን ፡ እውነት ፡ ሐሰቱን ፡ ሐሰት ፡ እያሉ ፡ መልስ ፡ መስጠት፡ብቻ፡ ነው ።

፪ኛ ፤ ተመልካቾች ፡ መልሱ ፡ ልክ ፡ ነው ፡ ወይም ፡ ልክ ፡ አይደለም ፡ ብሎ ፡ ለማመዛዘን ፡ እንዲመቻቸው ፡ አስቀድሜ ፡ የዶክተር ፡ አባ ፡ እየለን ፡ ጽሑፍ ፡ በሙሉ ፡ ጽፌ ፡ የኔን ፡ መልስ ፡ አስከትላለሁ ።

፫ኛ ፤ የዶክተር ፡ አባ ፡ አየለ ፡ ንግግርና ፡ መልሱ ፡ ባንድ ፡ መልክ ፡ የታተመ፡ እንደኾነ፡ ንባቡ፡ ተሰባጥሮ ፡ ተመልካቾችን ፡ እንዳያስቸግር ፡ በማለት ፡ የፊተኛውን ፡ ድርሰት ፡ በረቂቅ ፡ መልሱን ፡ በጉልህ ፡ አሳትሜዋለሁ ።

፬ኛ ፤ ዶክተር ፡ አባ ፡ አየለ ፡ ለመጽሐፉ ፡ ከምዕራፍ ፡ በቀር ፡ ተራ ፡ ቍጥር ፡ ስላልሰጡት ፡ ቍጥር የለሽ ፡ በመሆኑ ፡ ለመመልከት ፡ ወይም ፡ ከውስጡ ፡ ለመጥቀስ ፡ አይመችም ፡ ነበረ ። እኔ ፡ ግን ፡ ለእያንዳንዱ ፡ ኃይለ ፡ ቃል ፡ ተራ ፡ ቍጥር ፡ ስለሰጠሁት ፡ ለመመልከትም ፡ ለመጥቀስም ፡ ቢኾን ፡ የተሻለ መልክ ፡ አግኝቷል ። ተመልካቾችን ፡ በዚህ ፡ አኳኋን ፡ መጽሐፉን ፡ እየመረመራችሁ ፡ እንድታመዛዝኑት ፡ አሳስባችኋለሁ ።

ዶክተር ፡ አባ ፡ አየለ ፡ በመጽሐፋቸው ፡ ልባስ ፡ የሚገኘውን ፡ የመጽሐፉን ፡ መግቢያ ፡ ጽሑፍ ፡ የኢትዮጵያ ፡ ቤተ ፡ ክርስቲያን ፡ ስለክርስቶስ ፡ ባሕርያት ፡ አካላዊ ፡ ተዋሕዶ ፡ የምታምነው ፡ ትምርት ፡ ብለውታል ።

መግቢያውን ፡ ሳይመረምሩ ፡ ከውስጠ ፡ ምሥጢሩ ፡ ልግባ ፡ ማለት ፡ ሣንቃ ፡ ሳይከፈት ፡ ከጓዳ ፡ ልገኝ ፡ እንደ ፡ ማለት ፡ የሚቈጠር ፡ ስለኾነ ፡ አስቀድመን ፡ ይህንን ፡ በመጽሐፉ ፡ መግቢያ ፡ ላይ፡ የሚገኘውን ፡ ቃል ፡ መመርመር ፡ አስፈላጊ ፡ ነው ።

ስለክርስቶስ ፡ ባሕርያት ፡ የሚለው ፡ አነጋገር ፡ ካቶሊካውያን ፡ ክልኤ ፡ ባሕርይ ፡ ባዮች ፡ ስለኾኑ እንደኛ ፡ አነጋገር ፡ ሳይሆን ፡ እንደ ፡ እነርሱ ፡ አነጋገር ፡ መንገድ ፡ ይገኝለት ፡ ይኾናል ። አካላዊ ፡ ተዋሕዶ ፡ የሚለው ፡ አነጋገር ፡ ግን ፡ በጣም ፡ አስቸጋሪ ፡ ነው ። ምክንያቱም ፡ ተዋሕዶ ፡ ማለት ፡ ኹለት ፡ ወይም ፡ ከ፪ ፡ በላይ ፡ ብዛት ፡ ያላቸው ፡ ነገሮች ፡ ምንታዌን ፡ ብዛትን ፡ አጥፍተው ፡ አንድ መኾናቸውን ፡ የሚያሳይ ፡ ንግግር ፡ ነው ። እንደ ፡ ኢትዮጵያውያን ፡ አነጋገር ፡ ከኹለት ፡ አካል ፡ አንድ ፡ አካል ፡ ኾነ ፡ እንዳይባል ፡ ካቶሊካውያን ፡ አካል ፡ ለቃል ፡ እንጂ ፡ ለትስብእት ፡ የለውም ፡ ባዮች ፡ ናቸው ፤ ለትስብእት ፡ ያለው ፡ ባሕርይ ፡ ብቻ ፡ ነው ፡ ይላሉ ።

አካለ ፡ ቃልና ፡ ባሕርየ ፡ ትስብእት ፡ ተዋሐዱ ፡ እንዳይባል ፡ ባሕርይ ፡ በፍጹም ፡ አልተዋሐደም ፡ ባዮች ፡ ናቸው ። እንግዲህ ፡ ይህ ፡ አካላዊ ፡ ተዋሕዶ ፡ የሚለው ፡ አነጋገር ፡ ማንንና ፡ ማንን ፡ ወይስ ፡ ምንንና ፡ ምንን ፡ አዋሐደ ፡ ይባላል ፡ ይህ ፡ ነገር ፡ በጣም ፡ አስቸጋሪ ፡ ነው ።

ነገሩ ፡ ተመርምሮ ፡ የሚሰጠው ፡ ውጤት ፡ ይህ ፡ ሲኾን ፡ ኢትዮጵያ ፡ በማትናገረው ፡ አነጋገር ስለክርስቶስ ፡ ባሕርያት ፡ አካላዊ ፡ ተዋሕዶ ፡ የምታምነው ፡ ትምህርት ፡ ብሎ ፡ መናገር ፡ ሐሰትንና ድፍረትን ፡ የተመላ ፡ ስሕተት ፡ ነው ።

ማ ቅ ረ ቢ ያ ።

ከካርዲናል ፡ ኤውጀንዮስ ፡ የተሰጠ ።

ካርዲናል ፡ ኤውጀንዮስ ፡ ቲሰራን ፡ ለሰጡት ፡ ማቅረቢያ ፡ መልስ ፡

፩/ ከመ ፡ ይኩኑ ፡ ፩ደ ፡ ዘሉሙ ፡ ዮሐ ፡ ፲፯ ፡ ፳፩ ፡ ሲል ፡ ክርስቶስ ፡ የተመኘው ፡ የክርስቲያኖች ፡ ሁሉ ፡ አንድነት ፡ እንዲፈጸም ፡ ለማድረግ ፡ የሚረዳ ፡ ማናቸውንም ፡ ሥራ ፡ በተቻላት ፡ መጠን ፡ ማደፋፈርና ፡ መደገፍ ፡ ለቤተ ፡ ክርስቲያን ፡ ዋና ፡ ተግባሯ ፡ መኾኑን ፡ ማንም ፡ አይስተውም ፡ ይህም ፡ መጽሐፍ ፡ የተጻፈው ፡ ይህን ፡ የቤተ ፡ ክርስቲያን ፡ አሳብና ፡ ዓላማ ፡ በመከተል ፡ ስለኾነ ከ፲ ፡ ዓመት ፡ በፊት ፡ መጀመሪያ ፡ ጊዜ ፡ በጣልያንኛ ፡ ታትሞ ፡ ሲወጣ ፡ ማቅረቢያ ፡ እንዳደረግኹ በት ፡ እንደገና ፡ ባማርኛ ፡ ቋንቋ ታትሞ ፡ ሲወጣ ፡ ለሕዝብ ፡ የምናቀርበው ፡ ጥልቅ ፡ የኾነ ፡ ደስታ ፡ እየተሰማኝ ፤ ነው ፡ ይኸውም ፤ ያሁን ፡ ማቅረቢያ ፡ በመጽሐፉ ፡ ውስጥ ፡ ሊተገለጸው ፡ አሳብ ፡ ማበረታቻ ፡ እንዲኾን ። ተብሎ ፡ የተደረገ ፡ ነው ፡ ብለዋል ።

፪/ ቤተ ፡ ክርስቲያን ፡ እርስ ፡ በርሷ ፡ ብትለያይ ፡ ጌታችን ፡ ኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡ እርስ ፡ በእርስዋ ፡ የምትለያይ ፡ መንግሥት ፡ ትጠፋለች ፡ ብሎ ፡ የተናገረው ፡ ምሳሌ ፡ ይደርስባት ፡ ይኾን ፡ ከሚል ፡ ሲጋት ፡ ላይ ፡ ይጥላል ፡ እንጂ ፡ ጠቃሚ ፡ አለመኾኑ ፡ ግልጥ ፡ ነው ፤ ስለዚህ ፡ ቤተ ፡ ክርስቲያን ፡ እንደ ፡ ጥንቷ ፡ አንድ ፡ እንድትኾን ፡ ማሰብ ፡ ለዚህም ፡ አሳቢ ፡ ሲገኝ ፡ ማደፋፈርና ፡ ማበረታታት ፡ የተቀደሰ ፡ ተግባር ፡ ነው ፤ ነገር ፡ ግን ፡ ይህን ፡ ማድረግ ፡ የሚገባ ፡ ያ ፡ የሚያደፋፍሩት ፡ የሚያበረታቱት ፡ ሰው ፡ ኹለቱንም ፡ ወገኖች ፡ በሚዛናዊ ፡ ዐይን ፡ ተመልክቶ ፡ ኹለቱ ፡ የሚስማሙበትን ፡ መንገድ ፡ ይዞ ፡ ሲገኝ ፡ ነው ፡ እንጂ ፡ እንዲህ ፡ እንደ ፡ አሁኑ ፡ ባለው ፡ መንገድ ፡ የተመሠረተውን ፡ አይደለም ። አሁን ፡ አባ ፡ አየለ ፡ ያቀረቡት ፡ ሐሳብ ፡ በሁለታችንም ፡ ወገን ፡ ቢኾን ፡ አባቶቻችን ፤ ተነጋግረውበት ፡ መልካም ፡ ውጤት ፡ ማስገኘት ፡ ቀርቶ ፡ ደም ፡ እስከመፋሰስ ፡ ደርሰው ፡ የተለያዩበትን ፡ ሐሳብ ፡ ነው ፡ እንጂ ፡ ስምምነትን ፡ የሚፈጥር ፡ መልክ ፡ የያዘ ፡ ሌላ ፡ ሐሳብ ፡ አይደለም ። ይህም ፡ ሐሳብ ፡ ትክ ፡ ብሎ ፡ ሲመለከቱት ፡ እኔ ፡ ካባቶቼ ፡ ካቶሊካውያን ፡ መልእክተኞች ፡ እበልጣለሁ ፤ እናንተም ፡ ካባቶቻችሁ ፡ ታንሳላችሁና ፡ አባቶቻችሁ ፡ እንቀበለውም ፡ ብለው ፡ ደማቸውን ፡ ያፈሰሱበትን ፡ ባህል ፡ ተቀበሉኝ ፡ ማለታቸው ፡ ነው ። እንዲህ ፡ ያለውን ፡ ሐሳብ ፡ ያቀረበውን ፡ ሰው ፡ ይህማ ፡ ከዚህ ፡ ቀደም ፡ ቀርቦ ፡ ዋጋ ፡ ሳያገኝ ፡ የቀረ ፡ ነገር ፡ አይደለምን ፡ ቢቻልህ ፡ ሌላ ፡ መንገድ ፡ ፈልግ ፡ እንጂ ፡ ይህስ ፡ ከዚህ ፡ ቀደም ፡ ተሞክሮ ፡ ሳይሆን ፡ ቀርቷል ፡ ተው ፡ በማለት ፡ ፈንታ ፡ ጠንክር ፡ ግፋ ፤ እያሉ ፡ ማበረታታት ፡ አንድ ፡ ሰው ፡ ገደል ፡ ወድቄ ፤ ባሕር ፡ ጠልቄ ፡ ልሙት ፡ ቢል ፡ ጠንክር ፡ ግፋ ፤ መልካም ፡ ነው ፡ ብሎ ፡ እንደማበረታታት ፡ የሚቈጠር ፡ ነው ፡

፫/ አባ ፡ አየለ ፡ ተክለ ፡ ሃይማኖት ፡ ዘዓቢይ ፡ ዓዲ ፡ የደረሱት ፡ መጽሐፍ ፡ ተመሳሳይ ፡ የሌላቸው ፡ መሬ ፡ የኾኑትና ፡ በኢትዮጵያ ፡ ሀገራቸው ፡ የክርስቲያንን ፡ ሃይማኖት ፡ ለማሠልጠን ፡ ሌት ፡ ተቀን ፡ የሚለፉት ፡ ገናናው ፡ ንጉሠ ፡ ነገሥት ፡ ግርማዊ ፡ ቀዳማዊ ፡ ኃይለ ፡ ሥላሴ ፡ ተመልክተው ፡ ያመሰገኑት ፡ ብቻ ፡ ሳይኾን ፡ ወደ ፡ አማርኛ ፡ ቋንቋ ፡ ተተርጕሞ ፡ እንዲወጣ ፡ ምክራቸውንና ፡ ማበረታታቸውን ፡ ሰጥተው ፡ ለማተሚያ ፡ የገንዘብ ፡ ርዳታ ፡ ሰጥተው ፡ የደገፉት ፡ ሥራ ፡ መኾኑን ፡ በማወቄ ፡ ይህን ፡ ማቅረቢያ ፡ ስንጽፍለት ፡ ደስታችን ፡ ወሰን ፡ የለውም ፡ ብለዋል ።

፬ ፤ የገንዘብ ፡ ርዳታ ፡ በመስጠት ፡ የደገፉት ፡ ሥራ ፡ ነው ፡ ያሉትን ፡ የመጽሐፉ ፡ ባለቤት ፡ አባ ፡ አየለ ፡ በመቅድሙ ፡ መጨረሻ ፡ ላይ ፡ ግርማዊ ፡ ቀዳማዊ ፡ ኃይለ ፡ ሥላሴ ፡ ከፍ ፡ ባለ ፡ ልግስና ፡ ይህን ፡ መጽሐፍ ፡ አሳትሜ ፡ ለማውጣት ፡ በገንዘብ ፡ ስላገዙኝ ፡ በታላቅ ፡ ትሕትና ፡ አመሰግናቸዋለሁ ፡ ብለው ፡ ስለገለጡልኝ ፤ እኔም ፡ ማንም ፡ ሰው ፡ ቢኾን ፡ የገንዘብ ፡ ችግር ፡ ሲደርስበት ፡ የገንዘብ ፡ ችሮታ ፡ ሕዝብን ፡ ለሚያስተዳድሩ ፡ ነገሥታት ፡ ተገቢ ፡ ተግባራቸው ፡ መኾኑን ፡ በሰፊው ፡ ዘርዝሬ ፡ ጽፌአለሁ ፡ አባ ፡ አየለ ፡ በጻፉት ፡ መቅድም ፡ በቍ ፡ ፲፬ ፡ ይመልከቱ ። ይህን ፡ መጽሐፍ ፡ ተመልክተው ፡ ያመሰገኑት ፡ ብቻ ፡ ይኾን ፡ ወደ ፡ አማርኛ ፡ ቋንቋ ፡ ተተርጕሞ ፡ እንዲወጣ ፡ ምክራቸውንና ፡ ማበረታታቸውን ፡ ሰጥተዋል ፡ ያሉትን ፡ ግን ፡ ከግርማዊነታቸው ፡ ፊት ፡ ቀርበው ፤ ሳይቀርቡም ፡ ቢኾን ፡ ርዳታ ፡ የተደረገላቸው ፡ አባ ፡ አየለ ፡ ያልሰሙትን ፡ ያልተናገሩትን ፡ ነገር ፡ እርስዎ ፡ የት ፡ ኾነው ፡ ሰሙት ፡ ብለን ፡ እንቀበልዎ ፡ በእውነቱ ፡ ይህን ፡ ነገር ፡ ሲያመዛዝኑት ፡ ለነገ ፡ ጸሐፊ ፡ መንገድ ፡ ለመጥረግ ፡ የታሰበ ፡ ዘዴ ፡ ነው ፡ ከማለት ፡ በቀር ፡ ሌላ ፡ ስሜት ፡ የሌለው ፡ ስለሆነ ፡ ማንም ፡ እውነት ፡ ብሎ ፡ የማይቀበለው ፡ ፍጹም ፡ ሐሰት ፡ ነው ።

፭/ ይህ ፡ ክቡር ፡ አባ ፡ አየለ ፡ ተክለ ፡ ሃይማኖት ፡ ያደረሱት ፡ መጽሐፍ ፡ ከረጅም ፡ ዘመናት ፡ ጀምሮ ፡ ኢትዮጵያንና ፡ ሮማን ፡ ለያይቶ ፡ የሚገኘውን ፡ ዋና ፡ ክርክር ፡ ለማቆም ፡ በጣም ፡ እንደሚረዳ ፡ ስለማያጠራጥር ፡ እንዲህ ፡ ያለ ፡ አሳብ ፡ ማበረታታትና ፡ ርዳታ ፡ ሊያገኝ ፡ በእውነት ፡ የሚገባው ፡ ነው ብለዋል

፮ / ጥንቱንም ፡ ኢትዮጵያንና ፡ ሮማን ፡ የለያያቸው ፡ ሮማ ፡ በአንድ ፡ አካል ፡ ኹለት ፡ ባሕርይ ፡ መንፈስ ፡ ቅዱስ ፡ ከወልድ ፡ ሠረጸ ፡ ባይ ፡ ስትኾን ፡ ኢትዮጵያ ፡ ይኸን ፡ የመሰለውን ፡ ባህል ፡ ከመጽሐፍ ፡ ያልተገኘ ፡ ነውና ፡ አልቀበለውም ፡ በማለቷ ፡ ነው ። አሁን ፡ አባ ፡ አየለ ፡ የጻፉትም ፡ መጽሐፍ ፡ ያንኑ ፡ በንዓዊ ፡ ዘድንግልና ፡ በንዓዊ ፡ ሱስንዮስ ፡ ዘመን ፡ የካቶሊክ ፡ መልክተኞች ፡ በኢትዮጵያውያን ፡ ላይ ፡ ያደረጉትን ፡ በቀል ፡ የሚያስታውሱትን ፡ መጻሕፍት ፡ እየጠቀሱ ፡ እናንተ ፡ የምትሉትን ፡ ባታውቁት ፡ ነው ፡ እንጂ ፡ ኹለት ፡ ባሕርይ ፡ ባዮች ፡ ናችሁ ፤ ንጉሣችሁ ፡ ዓፄ ፡ ካሌብም ፡

ኹለት ፡ ባሕርይ ፡ ባይ ፡ ነበረ ፡ እያሉ ፡ ስድብን ፡ የተመላ ፡ ውሸት ፡ ከመናገር ፡ በቀር ፡ ከቅዱሳት ፡ መጻሕፍት ፡ ጠቅሰው ፡ ክርስቶስ ፡ ባንድ ፡ አካል ፡ ኹለት ፡ ባሕርይ ፡ መኾኑን ፡ መንፈስ ፡ ቅዱስ ፡ ከወልድ ፡ መሥረጹን ፡ አስረድተዋልን ፡ አላስረዱም ። ይህ ፡ እያያዝ ፡ ያለፈውን ፡ በቀል ፡ እያስታወሰ ፡ ክርክሩ ፡ እንዲቀጥል ፡ ከማድረግ ፡ በቀር ፡ ክርክሩን ፡ ለማቆም ፡ የሚረዳበት ፡ መንገድ ፡ ምንድን ፡ ነው ፤ እስኪ ፡ ያስረዱኝ ፤ እንደኔ ፡ አስተያየትስ ፡ ክርክሩን ፡ ለመቀጠል ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ ክርክሩን ፡ ለማቆም ፡ ምንም ፡ አይጠቅምም ፡

፩/ ደራሲው ፡ በመጽሐፉ ፡ መጀመሪያ ፡ ክፍል ፡ እስደናቂ ፡ ስለኾነው ፡ ስለኢትዮጵያ ፡ ሃይማኖት ፡ ታሪክና ፡ ኢትዮጵያን ከመንበረ ፡ ጴጥሮስ ፡ ስለለይዋት ፡ አላዛዋች ፡ ምክንያቶች ፡ አትልተው ፡ ይናገራሉ ፡
ብለዋል ፡

፱ / እናንተ ፤ ቁም ፡ ነገር ፡ አድርጋችሁ ፡ የያዛችሁት ፡ የጴጥሮስን ፡ ወንበር ፡ ነው ፡ እኛ ፡ ግን ፡ ቁም ፡ ነገር ፡ አድርገን ፡ የያዝነው ፡ የጴጥሮስን ፡ ትምህርት ፡ ነው ፤ ስለዚህ ፡ ጴጥሮስ ፡ ካስተማረው ፡ ትምህርት ፡ ወጥተን ፤ አንገኝ ፡ እንጂ ፡ ከወንበሩ ፡ በመለየታችን ፡ አናዝንም ። የኢትዮጵያን ፡ ሃይማኖት ፡ ታሪክም ፡ በጌታችን ፡ በኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡ ቃል ፡ ንግሥተ ፡ አዜብ ፡ ትትነሣእ ፡ አመ ፡ ዕለተ ፡ ፍትሕ ፡ ወትትፋትሖ ፡ ለዛቲ ፡ ትውልድ ፡ ተብሎ ፡ የተነገረላት ፡ ስለኾነ ፡ በአባ ፡ እየለ ፡ ቃል ፡ ተነገረ ፡ ብለን ፡ ከምስጋና ፡ የምናገባው ፡ አይደለንም ።

፪/ ዐፄዎቹ ፡ ክፍል ፡ የኢትዮጵያ ፡ ቤተ ፡ ክርስቲያን ፡ ስለክርስቶስ ፡ ባሕርያት ፡ የምታምነውን ፡ ትምህርት ፡ የኬልቄዶን ፡ ጉባኤ ፡ ካስተማሩት ፡ ትምህርት ፡ ጋራ ፡ በጥንቃቄ ፡ አመዛዝነው ፡ ከነጸሩት ፡ በኋላ ፡ የኹለቱም ፡ ባሀል ፡ በመሠረቱ ፡ ትክክል መኾኑን ፡ ያስረዳሉ ፡
ብለዋል ።

፲ / የኹለቱም ፡ ወገኖች ፡ ትምህርት ፡ ቃል ፡ ሥጋ ፡ ኮነን ፡ ያልለቀቀ ፡ ስለ ፡ ኾነ ፡ በመሠረቱ ፡ አንድ ፡ መኾኑ ፡ አይካድም ፡ በኬልቄዶን ፡ ጉባኤ ፡ የተወሰነው ፡ ውሳኔ ፡ ግን ፡ አንድ ፡ ክርስቶስን ከኹለት ፡ ከፍሎ ፡ ኹለት ፡ ባሕርይ ፡ ኹለት ፡ ፈቃድ ፡ ከማለቱ ፡ በላይ ፤ ባሕርየ ፡ ትስብእቱ ፡ ለባሕርየ ፡ መለኮቱ ፡ መቸም ፡ መች ፡ ሲገዛ ፡ ይኖራል ፡ የሚል ፡ ስለኾነ ፡ ከኢትዮጵያ ፡ ባሀል ፡ ጋራ ፡ ሊነጻጸር ፡ በፍጹም ፡ አይችልም ። ከአባ ፡ እየለ ፡ መጽ ፡ ገጽ ፡ ፲፲፭ ፡ እይ ።

፫/ ቀጥለውም ፡ በዓንጻድ ፡ ትንንሽ ፡ ጉዳዮች ፡ ያለ ፡ ልዩነትን ፤ አስቀርተው ፡ እንደገና ፡ አንድነትን ፡ ለማስገኘት ፡ በበለጠ ፡ የሚረዱ ፡ ዘዴዎችን ፡ ያመለክታሉ ፡
ብለዋል ።

፲፩ / ከአንዳንድ ፡ ትንንሽ ፡ ጉዳዮች ፡ ያሏቸው ፡ የቶች ፡ ናቸው ፤ መንፈስ ፡ ቅዱስ ፡ ከወልድ ፡ ሠረጸ ፡ ማለትን ፡ ነውን ፤ ወይስ ፡ ጌታችን ፡ ኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡ ለኹሉ ፡ አስተካክሎ ፡ የሰጠውን ፡ ሥጋውን ፡ ደሙን ፡ አበላልጦ ፡ ሕዝባዊ ፡ ሥጋውን ፡ ብቻ ፡ ይቀበል ፡ እንጂ ፡ ደሙ ፡ አይገባውም ፤ ካህናት ፡ ግን ፡ ሥጋውንም ፡ ደሙንም ፡ ይቀበሉ ፡ ብሎ ፡ መበየን ፡ ነው ፤ በዚያውስ ፡ ላይ ፡ ምነው ፡ ጌታችን ፡ ኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡ ዘኬ ፡ ፈትሐ ፡ አሐተ ፡ እምእላ ፡ ትእዛዛት ፡ እንተ ፡ ተሐጽጽ ፤ ወይሜህር ፡ ከመዝ ፡ ለሰብእ ፡ ሕጹጸ ፡ ይከውን ፡ በመንግሥተ ፡ ሰማያት ፡ ወዘሰ ፡ ይሜህር ፡ ወይገብር ፡ ውእቱ ፡ ዐቢየ ፡ ይከውን ፡ በመንግሥተ ፡ ሰማያት ፡ ማቴ ፡ ፭ ፡ ፲፱ ።

ከነሀ ፡ ትእዛዞች ፡ አንዲቱ ፡ ታንሳለች ፡ ብሎ ፡ የሚያስተምር ፡ በመንግሥተ ፡ ሰማያት ፡ ያነሰ ፡ ይኾናል ፡ ከነሀ ፡ ትእዛዛት ፡ አንዲቱም ፡ አታንስ ፡ ብሎ ፡ ለራሱ ፡ የሚጠብቅ ፡ ለሌላውም ፡ የሚያስተምር ፡ ግን ፡ በመንግሥተ ፡ ሰማያት ፡ ታላቅ ፡ ይኾናል ፡ ያለው ፡ ቃል ፡ ተሠረዘን ፡ አልተሠረዘም ፡ ስለዚህ ፡ ክሕግ ፡ ውስጥ ፡ ይህ ፡ ትንሽ ፡ ነው ፡ ተብሎ ፡ የሚታለፍ ፡ የለም ።

፬/ የሊጥሮስ ፡ ተከታይ ፡ የኾኑት ፡ የሮም ፡ ርእስ ፡ ሊቃነ ፡ ጳጳሳት ፡ ክርስቲያኖችን ፡ ኹሉ ፡ የሚያስተባብር ፡ ጠቅላይ ፡ ጉባኤ ፡ በቅርብ ፡ ጊዜ ፡ እንዲደረግ ፡ መታቀዱን ፡ ባስታወቁበት ፡ ባሁኑ ፡ ጊዜ ፡ አባ ፡ እየለ ፡ ተከለ ፡ ሃይማኖት ፡ የደረሱት መጽሐፍ ፡ ወደ ፡ አማርኛ ፡ ተተርጕሞ ፡ ታትሞ ፡ ሲወጣ ፡ በጣም ፡ የተመቸ ፡ ኾኖ ፡ ይታየናል ።
ብለዋል ።

፲፪ / ይህ ፡ ወደፊት ፡ የሚታሰብ ፡ ምኞት ፡ ስለኾነ ፡ ሲደረግ ፡ ከማየት ፡ በቀር ፡ አሁን ፡ መልስ ፡ ሊሰጥበት ፡ አይገባም ፡ እግዚአብሔር ፡ ለማየት ፡ ቢያበቃን ፡ እናያለን ።

፭/ የካቶሊክ ፡ ቤተ ፡ ክርስቲያን ፡ ኢትዮጵያን ፡ ኹልጊዜ ፡ በመልካም ፡ ዓይንና ፡ በል ፡ ፍቅር ፡ እንደተመለከተቻት ናት ፡ መቸውንም ፡ አንድነት ፡ እንዲገኝ ፡ ከመመኘት ፡ አቋርጣ ፡ አታውቅም ፡
ብለዋል ።

፲፫ / ሮማ ፡ ባዬ ፡ ዘድንግል ፡ ጊዜ ፡ ሰባኪዎቿን ፡ ወደ ፡ ኢትዮጵያ ፡ ልካ ፡ ንጉሡን ፡ ከሕዝብ ፡ አለያይታ ፡ ሰባኪዎቿን ፡ ከንጉሡ ፡ ጋራ ፡ አስልፋ ፡ ሕዝቡንና ፡ ንጉሡን ፡ አዋግታ ፡ ንጉሡን ፡ አስገድላለች ። ባዬ፡ሱስንዮስም ፡ ጊዜ ፡ ንጉሡን ፡ ከሕዝቡ ፡ አለያይታ ፡ የብዙ ፡ ክርስቲያን ፡ ደም ፡ አስፈ

ስላለች ። አሁንም ፡ በቅርቡ ፡ የኢትዮጵያ ፡ ወረራ ፡ ጊዜ ፡ ኢትዮጵያ ፡ የምትደበደብበትን ፡ የጦር ፡ መሣሪያና ፡ መርዝ ፡ ባርካ ፡ መርቃ ፡ ስዳ ፡ እንዳስደበደበቻት ፡ ታሪክ ፡ ይነግረናል ፤ ይህን ፡ ከፍቅርና ፡ ከውለታ ፡ ቈጠሩትን ፤ በመልካም ፡ ዐይንና ፡ በልዩ ፡ ፍቅር ፡ ባትመለከታት ፡ በጠብ ፡ ዐይን ፡ ብታያት ፡ ምን ፡ ልታደርጋት ፡ ትችል ፡ ኖሯል ። አንድነት ፡ እንዲገኝ ፡ ትመኛለች ፡ የሚሉትስ ፡ ኢትዮጵያን ፡ ከመንበረ ፡ እስክንድርያ ፡ ለይቼ ፡ ከእግሬ ፡ በታች ፡ አድርጊያት ፡ እስክንድርያን ፡ ብቻዋን ፡ ሳላስቀራት ፡ አስቀርቻት ፡ እያለች ፡ የምትመኘውን ፡ ምኞት ፡ ለመፈጸም ፡ ብቻ ፡ አይደለምን ። ለሕገ ፡ ወንጌል ፡ የምትቀረቀር ፡ ከኾነች ፡ ባጠገቧ ፡ አላህ ፡ አንድ ፡ ነው ፡ አይወለድም ፡ አይወልድም ፡ የሚሉ ፡ እስላሞችና ፡ ልዩ ፡ ልዩ ፡ ሃይማኖት ፡ የያዙ ፡ ሕዝቦች ፡ አሉ ፡ እነዚያን ፡ አስተምራ ፡ አታሳምንም ፡ ኖሯልን ።

፰/ ኢትዮጵያ ፡ በበኩልዋ ፡ ከሮም ፡ ጋራ ፡ ለመታረቅ ፡ ብዙ ፡ ጊዜ ፡ በልብ ፡ ተመኝታለች ፡ ይህም ፡ ከታሪክ ፡ የሚታወቅ ፡ ከመኾኑም ፡ በላይ ፡ አባ ፡ አየለ ፡ በኹለቱ ፡ የመጽሐፋቸው ፡ ፊተኞች ፡ ምዕራፎች ፡ ውስጥ ፡ አደላድለው ፡ ያስረዱት ፡ ነው ። ብለዋል ።

፱ / ኢትዮጵያ ፡ ከሮማ ፡ ለመታረቅ ፡ ከተመኘች ፡ ኢትዮጵያ ፡ ማንም ፡ የማያዝዛት ፡ ራሷን ፡ የቻለች ፡ የወደደችውን ፡ ልትሠራ ፡ የምትችል ፡ ነፃ ፡ መንግሥት ፡ ናት ፤ ሮማውያንም ፡ በየጊዜው ፡ ለመምጣት ፡ አቋርጠው ፡ አያውቁም ፡ ለምን ፡ ግንባር ፡ ግንባራቸውን ፡ እያለች ፡ አሳፍራ ፡ መለሰቻቸው ፤ በፍቅር ፡ አትቀበላቸውም ፡ ኖሯልን ። በዚያውስ ፡ ላይ ፡ የልብን ፡ ምኞት ፡ ማወቅ ፡ ከእግዚአብሔር ፡ በቀር ፡ ለሰው ፡ ይቻለዋልን ፡ በልብ ፡ ተመኝታለች ፡ ያሉት ፡ ካቅም ፡ በላይ ፡ ያለ ፡ ንግግር ፡ ነው ።

አባ ፡ አየለ ፡ በ፪ቱ ፡ የመጽሐፋቸወ ፡ ፊተኞች ፡ ምዕራፎች ፡ አስረዱት ፡ የሚሉትም ፡ ፍሬ ፡ ነገሩ ፡ በ፲፭ኛ ፡ ፻ ፡ ዓ ፡ ም ፡ በፈረንጺ ፡ ከተማ ፡ በተደረገው ፡ ጉባኤ ፡ አባ ፡ ኒቆዲሞስ ፡ የተባለ ፡ በኢየሩሳሌም ፡ የሚኖሩ ፡ የኢትዮጵያውያን ፡ አለቃ ፡ የላኳቸው ፡ ኢትዮጵያውያን ፡ መልእክተኞች ፡ ለጉባኤው ፡ ተካፋዮች ፡ ኾነው ፡ ተናገሩት ፡ የሚሉትን ፡ ቃል ፡ መኾኑን ፡ ተረድቼዋለሁ ። የዚህን ፡ መልስ ፡ ከዚያው ፡ አባ ፡ አየለ ፡ ይህን ፡ ጉዳይ ፡ ከጠቀሱበት ፡ ሥፍራ ፡ ላይ ፡ ስንደርስ ፡ ተገቢውን ፡ መልስ ፡ የምሰጥ ፡ መኾኔን ፡ ከማስገንዘብ ፡ በቀር ፡ ከዚህ ፡ ላይ ፡ ልዘረዝረው ፡ አልፈቀድኩም ።

፲/ ከዚያ ፡ ዘመን ፡ ወዲህ ፡ የሮማው ፡ ርእስ ፡ ሊቃነ ፡ ጳጳሳት ፡ ክርስቲያኖቹን ፡ ኹሉ ፡ እንደገና ፡ ወደአንድነት ፡ ለመጥራት ፡ ያንበኛ ፡ ዐቀድ ፡ አስነግረው ፡ ጉባኤ ፡ የሚሰበስቡት ፡ ዛሬ ፡ መጀመሪያ ፡ ጊዜያቸው ፡ ነው ። ብለው ፡ ጥሪ ፡ መደረጉን ፡ ገልጠውልናል ።

፲፩ / ነገሩ ፡ መልካም ፡ ውጤት ፡ እንደሚያስገኝ ፡ ኾኖ ፡ ተመሥርቶ ፡ ከተገኘ ፡ ደስ ፡ የሚያሰኝ ፡ ሐሳብ ፡ ነው ። ቤተ ፡ ክርስቲያን ፡ በመካከሏ ፡ ዲያብሎስ ፡ የዘራው ፡ እንክርዳድ ፡ ተነቃቅሎላት ፡ አንድ ፡ ኾና ፡ ለማየት ፡ ያብቃን ፡ እያልን ፡ ኹላችንም ፡ የምንመኘው ፡ ምኞት ፡ ነው ።

፩ / የደራሲው ፡ አጭር ፡ የሕይወት ፡ ታሪክ ፡ በሚል ፡ አርእስት ፡ ተነሥተው ፡ በ፲፱፻፳፮ ፡ ዓ/ም መጋቢት ፡ ፳፰ ፡ ቀን ፡ ተወልደው ፡ በተወለዱ ፡ በ፲፩ ፡ ዓመትዎ ፡ የሀገርዎን ፤ የኢትዮጵያን ፡ ባህልና ፡ ትምህርት ፡ ዘመር ፡ ብለው ፡ ሳያዩ ፡ በቀጥታ ፡ ከካቶሊክ ፡ ትምህርት ፡ ቤት ፡ መግባትዎን ፡ ከ፲፱፻፴፯ ዓ/ም ፡ እስከ ፡ ፲፱፻፶፮ ዓ ፡ ም ፡ ድረስ ፡ ባለው ፡ ፳ ዘመን ፡ ውስጥ ፡ ካንደኛ ፡ ክፍል ፡ እስከ ፡ ዶክቶር ስቲ ፡ ያለውን ፡ ምድብ ፡ ትምህርት ፡ በየክፍሉና ፡ በየደረጃው ፡ እየተዘዋወሩ ፡ መማርዎን ፡ ከዚህም ፡ በኋላ ፡ ለሊቅነትዎ ፡ ማስመስከሪያ ፡ ይህን ፡ መጽሐፍ ፡ መጻፍዎን ፡ ነግረውናል ።

አንድ ፡ ሰው ፡ የሕይወት ፡ ታሪኩን ፡ በመሰለው ፡ ቢጽፍ ፡ እውነት ፡ ነው ፡ ሐሰት ፡ ነው ፡ ብሎ ፡ መከራከር ፡ ጠቃሚ ፡ ነገር ፡ ስላልኾነ ፡ ይህን ፡ ወደጐን ፡ ትተነው ፡ ሊቅነትዎን ፡ ለማስመስከር ፡ የደረሱትን ፡ መጽሐፍ ፡ ወደመመርመር ፡ እንመለስ ። ይህን ፡ ሊቅነትዎን ፡ ያስመሰከሩበትን ፡ መጽሐፍ ፡ ብንመረምረው ፡ ፳ ፡ ዘመን ፡ የደከሙት ፡ ድካም ፡ ኹሉ ፡ የቅዱሳት ፡ መጻሕፍትን ፡ ምሥጢር ፡ ለማወቅ ፡ ሳይሆን ፡ የኢትዮጵያን ፡ ታሪክ ፡ ባገኙ ፡ አጣ ፡ አያያዝ ፡ የጻፉትን ፡ ሰዎች ፡ ታሪክ ፡ ብቻ ፡ ለማወቅ ፡ መኾኑን ፡ ያስገነዝበናል ፡ ምክንያቱም ፡ ጥልቅ ፡ ምሥጢር ፡ ያለው ፡ የቃል ፡ ሥጋ ፡ ኮነን ፡ ምሥጢር ፡ ከቅዱሳት ፡ መጻሕፍት ፡ አንድ ፡ ኃይለ ፡ ቃል ፡ ሳይጠቅሱ ፡ ከነዚሁ ፡ ከታሪክ ፡ ጸሐፊዎች ፡ መጽሐፍ ፡ ባገኙት ፡ ጥርቅም ፡ አነጋገር ፡ ብቻ ፡ ሳስረዳ ፡ ብለው ፡ ስለሞከሩ ፡ ከቅዱሳት ፡ መጻሕፍት ፡ ጠቅሶ ፤ ለማስረዳት ፡ ችሎታ ፡ ቢኖራቸው ፡ ይህን ፡ ባላደረጉም ፡ ነበረ ፡ በማለት ፡ ነው ። ይህን ፡ አኳኋን ፡ ከርስዎ ፡ አልፎ ፡ በዚህ ፡ ጽሑፍ ፡ እስረጅነት ፡ የዶክተርነት ፡ መዓርግ ፡ የፈቀዱልዎን ፡ ሊቃውንት ፡ ሳይቀር ፡ ሳያሳማ ፡ አልቀረም ።

፪/ ዶክተርነታቸውን ፡ ያስመሰከሩበት ፡ ጽሑፍ ፡ ታላቅ ፡ ቁም ፡ ነገር ፡ ስለነበረው ፡ ባስተማሪዎቻቸው ፡ ፈቃድና ፡ ኪሳራ ፡ በጣልያንኛ ፡ ቋንቋ ፡ ታትሞ ፡ እንዲወጣ ፡ ተደረገ ።
ብለዋል ።

፪ / ይህ ፡ ነገር ፡ ምናልባት ፡ በካቶሊካውያን ፡ ዘንድ ፡ እንደቁም ፡ ነገር ፡ ተቈጥሮ ፡ ይኾናል ። ምክንያቱም ፡ ካቶሊካውያን ፡ የኢትዮጵያን ፡ ትምህርትና ፡ ባህል ፡ ባለማወቃቸው ፡ ኢትዮጵያ ፡ አስቀድማ ፡ ካቶሊክ ፡ ነበረች ፡ እነዓፄ ፡ ካሌብ ፡ ካቶሊካውያን ፡ ነበሩ ፡ ተብሎ ፡ የተጻፈው ፡ ቃል ፡ እውነት ፡ መስሎ ፡ ስለሚታያቸው ፡ ነው ። እኛ ፡ ግን ፡ በድፍረትና ፡ በመላ ፡ የተጻፉትን ፡ የኢትዮጵያን ፡ ታሪኮችና ፡ ቅኔዎች ፡ ባህሎችንም ፡ አጣርተን ፡ የምናውቃቸው ፡ ስለኾነ ፡ አብራርተን ፡ አስፋፍተን ፡ መልስ ፡ እንድንሰጥ ፡ ከማነቃቃቱ ፡ በቀር ፡ ምንም ፡ የተጨበጠ ፡ ቁም ፡ ነገር ፡ እንደሌለበት ፡ እናውቃለን ።

፫/ በምጥዋ ፡ ከተማ ፡ ላይ ፡ በየካቲት ፡ ፱ ፡ ቀን ፡ ፲፱፻፶፰ ፡ ዓ/ም ፡ ለጣርማዊ ፡ ቀዳማዊ ፡ ኃይለ ፡ ሥላሴ ፡ መጽሐፉን ፡ ገጸ ፡ በረከት ፡ ባቀረቡላቸው ፡ ጊዜ ፡ ግርማዊነታቸው ፡ ወደ ፡ አማርኛ ፡ ቋንቋ ፡ ተተርጉሞ ፡ እንዲታተም ፡ ፈቃዳቸው ፡ መኾኑን ፡ ስለገለጹላቸው ፡ ካንድ ፡ ዓመት ፡ በኋላ ፡ ተርጕመው ፡ አሥመራ ፡ ላይ ፡ በጥር ፡ ፳፮ ፡ ቀን ፡ ፲፱፻፶፱ ፡ ዓ/ም ፡ አቀረቡላቸው ፡
ብለዋል ።

፫ / ይህ ፡ መጽሐፍ ፡ ወረቀቶቹን ፡ ገልበጥ ፡ ገልበጥ ፡ አድርጎ ፡ ወደማሃል ፡ ገባ ፡ ብሎ ፡ ሲያዩት ፡ ኢትዮጵያ ፡ የካቶሊክን ፡ ባህል ፡ ተቀብላ ፡ ፱ ፡ ባሕርይ ፡ ባይ ፡ ነበረች ፡ ነገሥታቶቿ ፡ እነዓፄ ካሌብም ፡ ካቶሊካውያን ፡ ነበሩ ፡ እያለ ፡ የሃይማኖቷን ፡ መሠረት ፡ ለማፋለስ ፡ ከመሞከሩም ፡ በላይ ፡ የኢትዮጵያ ፡ ነገሥታት ፡ በሃይማኖት ፡ ጉዳዮችና ፡ ትምርቶች ፡ ውስጥ ፡ ያላቸው ፡ ሥልጣን ፡ ምንም ፡ የሕግ ፡ መሠረት ፡ የለውም ። እንደ ፡ ሕጉ ፡ የኢትዮጵያ ፡ ቤተ ፡ ክርስቲያን ፡ መንፈሳዊ ፡ መሪ ፡ አቡኑ ፡ ናቸው ። ለነገሥታቱ ፡ በዚህ ፡ ሥልጣን ፡ ለመግባት ፡ ምክንያት ፡ የኾናቸው ፡ ንጉሣዊና ፡ ቅዱስ ፡ ከኾነው ፡ ከዳዊት ፡ ዘርዕ ፡ ይወርዳሉ ፡ ተብለው ፡ ስለሚታሰቡና ፡ በተቀደሰ ፡ ቅብዕ ፡ ስለሚቀቡ ፡ ነው ፤ በዚህ ፡ ምክንያት ፡ እንደ ፡ ተቀደሱ ፡ ሰዎች ፡ ታስበው ፡ ለሕዝብ ፡ ኑሮ ፡ ጸጥታና ፡ ዕርጋታ ፡ ብቻ ፡ ሳይኾን ፡ ለሃይማኖት ፡ ጥበቃ ፡ እንደ ፡ ተላኩ ፡ እንደ ፡ እግዚአብሔር ፡ እንደራሲዎች ፡ ስለታዩ ፡ ነው ፡ ንጉሥን ፡ መቃወም ፡ ወይም ፡ ከመንግሥቱ ፡ ለማስለቀቅ ፡ መፈተን ፡ የተቀደሰ ፡ ነገርን ፡ እንደማርከስ ፡ የሚቈጠር ፡ ነገር ፡ ነው ። የኢትዮጵያን ፡ ነገሥታት ፡ ሥልጣን ፡ የሚደግፉ ፡ ሁኔታዎችና ፡ የድሮ ፡ ባህሎችን ፡ ለማበርታት ፡ የተገቡ ፡ ለማስመሰል ፡ የረዳም ፡ የኢትዮጵያ ፡ ቤተ ፡ ክርስቲያን ፡ ለረጅም ፡ ዓመታት ፡ መንፈሳዊ ፡ መሪ ፡ በማጣቷ ፡ ምክንያት ፡ ነው ፡ እያለ ፡ የኢትዮጵያ ፡ ነገሥታት ፡ የቤተ ፡ ክርስቲያንን ፡ ሥልጣን ፡ በግፍ ፡ የነጠቁ ፡ በማስመሰሉ ፡ ቤተ ፡ መንግሥትንና ፡ ቤተ ፡ ክህነትን ፡ ሊያለያይ ፡ የተነሣ ፡ መኾኑ ፡ እስኪገለጥ ፡ ድረስ ፡ በመግቢያው ፡ ላይ ፡ መጻሕፍት ፡ አንድ ፡ አምላክ ፡ አንድ ፡ ሃይማኖት ፡ አንዲት ፡ ጥምቀት ፡ ብቻ ፡ መኖራቸውን ፡ ሲያስተምሩ ፡ የክርስቶስ ፡ ተከታዮች ፡ የኾኑት ፡ የክርስቲያኖች ፡ ኹሉ ፡ መለዮ ፡ እንዲኾን ፡ የፈለገውና ፡ ያማጠነው ፡ አንድነት ፡ ይህን ፡ በመሳሰሉ ፡ በማይረቡ ፡ ነገሮች ፡ ተበታትኖ ፡ ማየት ፡ በጣም ፡ የሚያሳዝን ፡ ነው ። ይህ ፡ መጽሐፍ ፡ ዋና ፡ ዓላማው ፡ ይህን ፡ ኹላችን ፡ የምንመኘውን ፡ አንድነትን ፡ ማስገኘት ፡ ነው ፡ የወንጌልን ፡ መንፈሳዊ ፡ ሀብት ፡ ለመጠበቅና ፡ እርሱ ፡ ወደሚያመለክተው ፡ ከፍተኛ ፡ ዓላማ ፡

ለመድረስ ፡ ክርስቲያኖች ፡ እንዲያብሩና ፡ ኃይላቸውን ፡ ኹሉ ፡ አንድ ፡ እንዲያደርጉ ፡ በጣም ፡ አስፈላጊ ፡ ነው ፤ ሲል ፡ በመታየቱ ፡ የቤተ ፡ ክርስቲያንን ፡ አንድነት ፡ የፈለገ ፡ ይመስላል ። ግርማዊ ፡ ጃንሆይም ፡ የመላውን ፡ ዓለም ፡ ሰላም ፡ ፈላጊ ፡ ስለኾኑ ፡ በላይኛው ፡ መሥመር ፡ የተጠቀሰውን ፡ ትንኮል ፡ ደብቀው ፡ በመግቢያው ፡ ላይ ፡ የሚገኘውን ፡ ስላምን ፡ የሚመሠርት ፡ መኾኑን ፡ ብቻ ፡ ስለገለጹላቸው ፡ የክርስቲያንን ፡ አንድነት ፡ የሚመሠርት ፡ ከኾነ ፡ ከኢጣልያንኛ ፡ ወደ ፡ አማርኛ ፡ ቋንቋ ፡ ቢተረጐም ፡ መልካም ፡ ነው ፡ ብለው ፡ ፈቅደዋል ፡ ብሎ ፡ ማመን ፡ ምናልባት ፡ ይቻል ፡ ይኾናል ፡ ወይም ፡ አይታመንም ።

፩/ ግርማዊነታቸውም ፡ በዚሁ ፡ በጣም ፡ ጠቃሚ ፡ በኾነው ፡ ሥራ ፡ ብዙ ፡ ተደስተው ፡ ለማሳተሚያው ፡ አስፈላጊ ፡ የኾነውን ፡ ገንዘብ ፡ በተለመደው ፡ ልግስናቸው ፡ ሰጡዋቸው ፡
ብለዋል ።

፪ / ይህ ፡ አነጋገር ፡ ከላይ ፡ እንዳተትነው ፡ መጽሐፉ ፡ በውስጡ ፡ የሰበሰበውን ፡ ጉድ ፡ ሳይገልጹ ፡ ለቤተ ፡ ክርስቲያን ፡ አንድነት ፡ ጠቃሚ ፡ መጽሐፍ ፡ ነው ፡ በማለት ፡ ሸፋፍነው ፡ ከኢጣልያንኛ ፡ ወደ ፡ አማርኛ ፡ መተርጐሙን ፡ ብቻ ፡ ቢነግሯቸው ፡ ተደሰቱ ፡ ቢባል ፡ ሊታመን ፡ የሚገባው ፡ አነጋገር ፡ ነው ፤ ምክንያቱም ፡ ቤተ ፡ ክርስቲያን ፡ አንድ ፡ ኾና ፡ ተስማምታ ፡ እንድትኖር ፡ የሚፈቅዱ ፡ ስለኾነ ፡ ነው ። ለዚሁ ፡ መጽሐፍ ፡ ማቅረቢያ ፡ ያደረጉልዎ ፡ ካርዲናል ፡ ኢውጀንዮስ ፡ ቲስራን ፡ ግን ፡ እርስዎ ፡ ያልተናገሩትን ፡ ከርስዎ ፡ ያላገኙትን ፡ ግርማዊ ፡ ቀዳማዊ ፡ ኃይለ ፡ ሥላሴ ፡ መጽሐፉን ፡ ተመልክተው ፡ አመስገኑት ፡ ያሉት ፡ ቃል ፡ ለነገው ፡ ታሪክ ፡ ጸሐፊ ፡ በር ፡ ሊከፍቱ ፡ መንገድ ፡ ሊጠርጉ ፡ ከራሳቸው ፡ አንቅተው ፡ ተናገሩት ፡ ከማለት ፡ በቀር ፡ ማንም ፡ ሰው ፡ እውነት ፡ ነው ፡ ብሎ ፡ ሊቀበለው ፡ የማይችል ፡ ፍጹም ፡ ሐሰት ፡ ነው ።

ለማሳተሚያው ፡ የገንዘብ ፡ ችሮታ ፡ አደረጉልኝ ፡ ለሚሉትም ፡ ተገቢ ፡ ሥራ ፡ መኾኑን ፡ በመቅድም ፡ በቍ ፡ ፲፩ ፡ ዘርዝሬ ፡ በሰፊው ፡ ስለጻፍኩ ፡ ያንን ፡ መመልከት ፡ በቂ ፡ ነው ።

መልስ ፡ የሚሰጥበት ፡ ከአባ ፡ አየለ ፡ የተጻፈ ።

መቅድም ።

፩/ ዶክተር ፡ አባ ፡ አየለ ፡ ሲጽፉ ፡ ክርስቲያኖች ፡ ሁሉ ፡ እርስ ፡ በርሳቸው ፡ ኅብረት ፡ እንዲሰላቸው ፡ የሚያስፈልግ ፡ ነው ። መጻሕፍት ፡ አንድ ፡ አምላክ ፡ አንድ ፡ ሃይማኖት ፡ አንድ ፡ ጥምቀት ፡ ብቻ ፡ መኖሩን ፡ ሲያስተምሩን ፡ እነዚህ ፡ ነገሮች ፡ እንደያገሩ ፡ ቋንቋ ፡ ልዩ ብቻ ፡ የኾነ ፡ ትርጉም ፡ እየተሰጣቸው ፡ መለያየታቸው ፡ የታወቀ ፡ ነው ፡ ነገሩም ፡ አሳዛኝ ፡ ነው ፡ ብለው ፡ ካሳሰቡ ፡ በኋላ ፡ ለክርስቲያን እርስ በርስ መለያየት ፡ እንዳይገባ ፡ ቅዱስ ፡ ጳውሎስ ፡ ጽፏል ፡ በማለት ፡ ፩ ፡ ቆሮ ፡ ፩ ፡ ፲—፲፩ ፡ ጠቅሰዋል ።

ይህችም ፡ የቅዱስ ፡ ጳውሎስ ፡ ቃል ፡ ጌታችን ፡ መድኃኒታችን ፡ ኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡ በምሴተ ፡ ኀሙስ ፡ ተፋቀሩ ፡ በበይናቲክሙ ፡ ያለውን ፡ ቃል ፡ የመሰለ ፡ ነው ፡ ብለው ፡ አስገንዝበዋል ።

ይህንንም ፡ ካስገነዘቡ ፡ በኋላ ፡ ለእኔ ፡ ደግሞ ፡ እነዚህ ፡ ቃሎች ፡ በጸሎቴ ፡ ክርስቲያን ፡ ሆይ ፡ አንድነታችሁን ፡ ጠብቁ ፡ እንደሚሉ ፡ ብቻ ፡ ሳይኾን ፡ በመላው ፡ ዓለም ፡ ላይ ፡ እንድንገናኝ ፡ እንዲያገኙ ፡ [illegible] ፡ እንዲኖር ፡ ጸሎ ፡ እርሱ ፡ እንደሚል ፡ ብርቱ ፡ ጥሪ ፡ ኾኖ ፡ ይሰማኛል ፡ ብለው ፡ የራስዎን ፡ ስሜት ፡ ገልጸዋል ።

፪/ እውነት ፡ ነው ፡ ቅዱስ ፡ ጳውሎስ ፡ ፩ ፡ እግዚአብሔር ፡ ወ፩ ፡ ሃይማኖት ፡ ወአሐቲ ፡ ጥምቀት ፡ ብሎ ፡ እንደነገረን ፡ እግዚአብሔር ፡ አንድ ፡ እንደኾነ ፡ ሃይማኖትም ፡ አንዲት ፡ ናት ፡ ጥምቀትም ፡ አንዲት ፡ ናት ። ይህ ፡ በክርስቲያን ፡ ዘንድ ፡ ኹሉ ፡ የሚካድ ፡ ነገር ፡ አይደለም ። ነገር ፡ ግን ፡ ኹሉም ፡ በየበኩሉ ፡ ሐሳቡን ፡ ያች ፡ አንዲት ፡ ናት ፡ የተባለችቱ ፡ ሃይማኖት ፤ እኔ ፡ የያዝኳት ፡ ናት ፤ ሌላው ፡ ተሳስቷል ፡ በማለት፡ላይ፡አሳርፎታል፡እንጂ፡ምናልባት፡እኔ፡ተሳስቸ፡ይኾን፡የሚል፡አይገኝም፡የክርስቲያንም ፡ ኹሉ ፡ ምኞቱና ፡ ፍላጎቱ ፡ በክርስቶስ ፡ ስም ፡ አምኖና ፡ ተጠምቆ ፡ መንግሥተ፡ሰማያትን፡ለመውረስ ፡ ሲኾን ፡ እንዲህ ፡ ተለያይቶ ፡ መገኘቱ ፡ በጣም ፡ የሚያሳዝን ፡ ነገር ፡ ነው ። አሁንም ፡ ዶክተር ፡ አባ ፡ አየለ ፡ እንዳሳሰቡት ፡ ጌታችን ፡ ኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡ በዘራት ፡ ንጽሕት ፡ የሃይማኖት ፡ ዘርዕ ፡ ላይ ፡ ዲያብሎስ ፡ በጨለማ ፡ መጥቶ ፡ የነሰነሰውን ፡ እንክርዳድ ፡ ነቅሎ ፡ ጥሉ ፡ አንድነት ፡ ለማግኘትም ፡ መጣጣር ፡ እጅግ ፡ የተቀደሰ ፡ ሐሳብ ፡ ነው ፤ ግንም ፡ ሰው ፡ ሊቀበለው ፡ ይገባል ። ነገር ፡ ግን ፡ ይህ ፡ ምኞት ፡ እኔ ፡ በላይ ፡ ነኝ ፤ ሌላው ፡ ከበታች ፡ ነው ፤ እኔ ፡ እውነተኛ ፡ ነኝ ፤ ሌላው ፡ ሐሰተኛ ፡ ነው ፤ እኔ ፡ እልባሳትም ፡ ጠንቃቃ ፡ ነኝ ፡ ሌላው ፡ ስሑት ፡ ነው ፡ የሚለው ፡ አስተያየት ፡ ያፈርሰዋል ፡ ብዬ ፡ እሰጋለሁ ፤ የኾነ ፡ ኾኖ ፡ በቅርብ ፡ የፈቀደልኝን ፡ ያህል ፡ የምገልጸውንና ፡ የምገልግ ማበትን ፡ ከቅዱሳት ፡ መጻሕፍት ፡ እየጠቀስኩ ፡ ለማመልከት ፡ እሞክራለሁ ። ዶክተር ፡ አባ ፡ አየለ ፡ የጻፉት ፡ ግን ፡ ምንጩ ፡ ከሊቃውንት ፡ መጻሕፍት ፡ ሳይኾን ፡ ከታሪክ ፡ መጻሕፍቶች ፡ ብቻ ፡ የተሰበሰበ ፡ መኾኑ ፡ ትር ፡ ማስቸገሩ ፡ አልቀረም ። ወደ ፡ ፊት ፡ ግን ፡ ይህ ፡ የተናገሩት ፡ ኹሉ ፡ ከሊቃውንት ፡ መጻሕፍት ፡ የተያያዘ ፡ መኾኑን ፡ የሚያስረዱ ፡ ቢኾን ፡ እጅግ ፡ መልካም ፡ ነው ።

፪/ የኢትዮጵያ ፡ ክርስቲያንና ፡ ካቶሊክ ፡ በሃይማኖት ፡ በኩል ፡ የሚለያዩበት ፡ [illegible] ፡ [illegible] ፡ ብለዋል ።

፫/ ይህ ፡ ብቻ ፡ አይደለም ፡ ይህ ፡ አንዱ ፡ ክፍል ፡ መለያየት ፡ ነው ፡ ከዚህም ፡ ሌላ ፡ (ሀ) የኢትዮጵያ ፡ ቤተ ፡ ክርስቲያን ፡ መንፈስ ፡ ቅዱስ ፡ ከአብ ፡ ብቻ ፡ ሠረጸ ፡ ስትል ፡ የካቶሊክ ፡ ቤተ ፡ ክርስቲያን ፡ መንፈስ ፡ ቅዱስ ፡ ከአብም ፡ ከወልድም ፡ ሠረጸ ፡ ትላለች ።

(ለ) የኢትዮጵያ ፡ ቤተ ፡ ክርስቲያን ፡ ኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡ ነፍሱንም ፡ ሥጋውንም ፡ ከእመቤታችን ፡ ነሣ ፡ ብላ ፡ ስታስተምር ፡ የካቶሊክ ፡ ቤተ ፡ ክርስቲያን ፡ ሥጋ ፡ እንጂ ፡ ነፍስ ፡ አልነሣም ፡ ትላለች ።

(ሐ) የኢትዮጵያ ፡ ቤተ ፡ ክርስቲያን ፡ ለምእመናን ፡ ሥጋውን ፡ ካቀበለች ፡ በኋላ፡ደሙንም፡ ስታቀብል ፡ ካቶሊካዊት ፡ ቤተ ፡ ክርስቲያን ፡ ደሙን ፡ ለካህናት ፡ እንጂ ፡ ለምእመናን ፡ አታቀብልም ፡ በዚህ ፡ ኹሉ ፡ ይለያያሉ ፡ ሌላም ፡ ይህን ፡ የመሰለ ፡ አይጠፋም ።

ከዚህ ፡ ላይ ፡ አንድ ፡ የማስታውሰው ፡ ነገር ፡ አለኝ ፡ ከዚህ ፡ አለፍ ፡ ብሎ ፡ በሚገኙት ፡ መሥመሮች ፡ ፲፫ኛው ፡ ርእሰ ፡ ሊቃነ ፡ ጳጳሳት ፡ ጥዮስ ፡ ከእኛ ፡ ጋራ ፡ የማይስማሙ ፡ በግብጽ ፡ በኢትዮጵያ ፡ በሶርያ ፡ በአርማንያ ፡ በሌሎችም ፡ አገሮች ፡ አሉ ፡ ብለዋል ፡ ብለው ፡ እንደገለጹት ፤ ይህን ፡ በመሳሰለው ፡ ባህል ፡ ከካቶሊክ ፡ ቤተ ፡ ክርስቲያን ፡ የተለዩ ፡ እሊህ ፡ ኹሉ ፡ ናቸው ፡ እንጂ ፡ ኢትዮጵያ ፡ ብቻ ፡ አይደለችም ። በዚህ ፡ ምክንያት ፡ ኹለቱም ፡ ወገኖች ፡ በየበኩላቸው ፡ ኦርቶዶክስ፡ካቶሊክ ፡ የሚል ፡ የመለዮ ፡ ስም ፡ ተሰጥቷቸዋል ፤ አሁን ፡ በዚህ ፡ መጽሐፍም ፡ ውስጥ ፡ ካቶሊካውያንና ፡ ኦርቶዶክሳውያን ፡ የሚለያዩበት ፡ በማለት ፡ ፈንታ ፤ የካቶሊክ ፡ ቤተ ፡ ክርስቲያንና ፡ የኢትዮጵያ ፡ ቤተ ፡ ክርስቲያን ፡ የሚለያዩበት ፡ እያሉ ፡ ይጽፋሉ ። ይህ ፡ እያያዝ ፡ ብዙ ፡ በጎች ፡ ባንድነት ፡ ተሠማርተው ፡ ከሚለቅሙበት ፡ ቦታ ፡ ተኩላ ፡ ወይም ፡ ቀበሮ ፡ አንዷን ፡ በግ ፡ ነጥሎ ፡ አበራ ፡ እንደምትነጥቅ ፡ ኢትዮጵያንም ፡ ከኦርቶዶክሳውያን ፡ ጓደኞቿ ፡ ነጥሎ ፡ ለመንጠቅ ፡ የታሰበ ፡ ዘዴ ፡ ነው ፡ የሚል ፡ ጥርጣሬ ፡ በተመልካች ፡ ልቡና ፡ አሳድሯል ፤ ስለዚህ ፡ የአጻጻፍዎን ፡ አመራር ፡ ኢትዮጵያና ፡ ካቶሊክ ፡ በማለት ፡ ፈንታ ፡ ካቶሊክና ፡ ኦርቶዶክስ ፡ የሚል ፡ ቢኾን ፡ የክርስቲያንን ፡ አንድነት ፡ ፈላጊ ፡ መኾናቸው ፡ ኃልቶ ፡ በታየና ፡ በተረጋገጠ ፡ ነበር ፡ እላለሁ ።

፬/ ፈተኞች ፡ በኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡ አንድ ፡ ባሕርይ ፡ ብቻ ፡ አለ ፡ ብለው ፡ ያስተምራሉ ፡ ፪ኛቹ ፡ ግን ፡ በክርስቶስ ፡ ፪ ፡ ባሕርያት ፡ ባንድ ፡ አካል ፡ ሲሉ ፡ ያስተምራሉ ፡ ይህ ፡ ኹለቱንም፡ወገን ፡ ለያይቶ ፡ ያለ ፡ ጉዳይ ፡ ለመገናኘት ፡ ሲገናኙ ፡ ለብዙዎቹ ፡ እንደሚመስላቸው ፡ ሊስማሙበት ፡ የማይቻል ፡ አይደለም ። ብለዋል ።

ይህ ፡ ሥዕል ፡ ሮማ ፡ ቅዱስ ፡ ጴጥሮስን ፡ የቁልቁሊት ፡ ሰቅላ ፡ ቅዱስ ፡ ጳውሎስን ፡ በሰይፍ ፡ መትራ ፡ እንደ ፡ ገደለቻቸው
ያሳያል ። ሮማ ፡ ይህን ፡ ትሠራ ፡ በነበረበት ፡ በሐዋርያት ፡ ዘመን ፡ ነዋ ፡ ማይ ፡ መኑ ፡ ይከልዓኒ ፡ ተጠምቆ ።
ውን ፡ እነሆ ፡ አለ ፤ መጠመቅን ፡ ማን ፡ ይከለክለኛል፡ብላ፡ በፈቃዷ ፡ ወንጌልን ፡ መቀበልን ፡ ጀምራለች ፡ ግብ ፡ ሐዋ ፡ ፰ ፡ ፴፮-፴፰

፫ እንግዲህ ፡ አንድ ፡ ባሕርይ ፡ ብቻ ፡ አለ ፡ ብለው ፡ ያስተማሩ ፡ ፊተኞች ፡ ለሃይማኖተ ፡ ወንጌል ፡ መደበኞች ፡ የኾኑ ፡ ሐዋርያትና ፡ ጉባኤ ፡ ኒቅያን ፡ ያቆሙ ፡ ሦስቱ ፡ መቶ ፡ አሥራ ፡ ስምንት ፡ ሊቃውንት ፤ እንዲሁም ፡ ጉባኤ ፡ ቍስጥንጥንያን ፡ ያቋቋሙ ፡ ፻፶ ፡ ሊቃውንትና ፡ ጉባኤ ፡ ኤፌሶንን ፡ የወሰኑ ፡ ፪፻ ፡ ሊቃውንት ፡ ሲኾኑ ፡ በክርስቶስ ፡ ኹለት ፡ ባሕርያት ፡ ባንድ ፡ አካል ፡ ብለው ፡ ያስተማሩ ፡ ኹለተኞች ፡ በጉባኤ ፡ ኬልቄዶን ፡ የተሰበሰቡ ፡ ካቶሊካውያን ፡ መኾናቸው ፡ የሚካድ ፡ አይደለም ።

እኒህም ፡ ከላይ ፡ የተጠቀሱት ፡ ጉባኤያት ፡ አንድ ፡ ባሕርይ ፡ ማለትን ፡ ሲወስኑ ፡ የሮማ ፡ ቤተ ፡ ክርስቲያንም ፡ በጉባኤው ፡ ተገኝታ ፡ አብራ ፡ መወሰኗ ፡ አይካድም ።

እንዲህ ፡ ከኾነ ፡ ካቶሊካዊት ፡ ቤተ ፡ ክርስቲያን ፡ ከቅዱሳት ፡ መጻሕፍት ፡ የኃላና ፡ የተጨበጠ ፡ ነገር ፡ ሳትይዝ ፡ በይመስላልና ፡ በያሰኛል ፡ ያመጣችውን ፡ ባህል ፡ ትታ ፡ የፊተኞች ፡ በወሰኑት ፡ መንገድ ፡ ካልሄደች ፡ በቀር ፡ ይህ ፡ ስምምነት ፡ በምን ፡ አኳኋን ፡ ይገኝ ፡ ይኾን ፤ የሐዋርያትን ፡ የሮቱ ያን ፡ ውሳኔ ፡ ለቆ ፡ በሌላ ፡ መንገድ ፡ መመራት ፡ አግባብ ፡ መስሎ ፡ ይታያል ፡ ይኾን ፤ እንኟ ፡ ለእኔ ፡ አይታየኝም ። ስለዚህ ፡ ይህ ፡ ሐሳብ ፡ ተቀባይ ፡ ያገኝ ፡ አይመስለኝም ።

፬/ ኹለቱን ፡ ወገኖች ፡ ማቀራረብ ፡ ቅርብ ፡ መኾኑን ፡ ስለተረዳሁ ፡ ይህ ፡ ጉዳይ ፡ የምመረምርበት ፡ መጽሐፍ ፡ ልደርስ አሰብኩ ፡ በመጽሐፉም ፡ ውስጥ ፡ ከኹሉ ፡ አስቀድሜ ፡ ላደርገው ፡ ያሰብኩት ፡ ይህን ፡ የሃይማኖት ፡ መለያየት ፡ ያመጡ ፡ ምክንያቶች ፡ እኒቱ ፡ መኾናቸውን ፡ ጠንቅቆ ፡ መመርመር ፡ ነው ።
ብለዋል ።

፭/ እውነት ፡ ነው ፡ ሰው ፡ ዐዋቂ ፡ ፍጥረት ፡ ነውና ፡ ማናቸውንም ፡ ነገር ፡ ማሰብ ፡ ማውጣት ፡ ማውረድ ፡ አስቦም ፡ ፍሬ ፡ ነገር ፡ ሲገኝበት ፡ በጽሑፍ ፡ መግለጥ ፡ ተገቢ ፡ ሥራው ፡ ነው ። ስለኾነም ፡ የተጻፈ ፡ ነገር ፡ ኹሉ ፡ ከሰው ፡ ፊት ፡ መድረሱ ፡ አይቀርምና ፡ ሰው ፡ ይታዘበኛል ፤ እግዚአብሔር ፡ ይፈርድብኛል ፡ ብሎ ፡ ሐሳብን ፡ ለመደገፍ ፡ ብቻ ፡ ሳይኾን ፡ በሚዛናዊ ፡ አስተያየት ፡ ካልጸፉት ፡ ከምስጋናው ፡ የበለጠ ፡ ነቀፋና ፡ [illegible] ፡ እንዲጠነቀቁ ፡ አሳስብዎታለሁ ፡ እንጂ ፡ ሐሳብዎስ ፡ መልካም ፡ ነው ።

፮/ ቀጥሎም ፡ የተረጋገጡና ፡ የጸኑ ፡ ማስረጃዎችን ፡ መሠረት ፡ በማድረግ ፡ የኢትዮጵያ ፡ ያንድ ፡ ባሕርይ ፡ ባህልና ፡ የካቶሊክ ፡ የኹለት ፡ ባሕርይ ፡ ባህል ፡ ምን ፡ በሚያህል ፡ ደረጃ ፡ መራራቃቸውን ፡ የሚገልጽ ፡ የተረጋገጠ ፡ መምሪያ ፡ ሰጥቻለሁ
ብለዋል ።

፯/ አንድ ፡ ባሕርይ ፡ ማለትና ፡ ኹለት ፡ ባሕርይ ፡ ማለት ፡ ዓላማው ፡ ሃይማኖት ፡ ነው ፤ ለሃይማኖት ፡ ነገር ፡ ከቅዱሳት ፡ ከአሥራው ፡ መጻሕፍትና ፡ አሥራው ፡ መጻሕፍትን ፡ በሰፊው ፡ ተርጕመው ፡ አብራርተው ፡ ከሚያስረዱ ፡ ከመጻሕፍተ ፡ ሊቃውንት ፡ በቀር ፡ ማንኛውም ፡ ጽሑፍ ፡ ሊያስረዳ ፡ አይችልም ፡

አሁን ፡ የተረጋገጡና ፡ የጸኑ ፡ ማስረጃዎች ፡ ብለው ፡ የጠቀሷቸው ፡ መጻሕፍት ፡ ኹሉ ፡ የታሪክ ፡ መጻሕፍት ፡ ብቻ ፡ ናቸው ። ከብሉያት ፡ ከሐዲሳት ፡ ከሊቃውንት ፡ የተጠቀሰ ፡ አንድ ፡ ነገር ፡ የለም ። እንግዲህ ፡ የሃይማኖትን ፡ ነገር ፡ አንዳንድ ፡ ሀገር ፡ ጐብኚዎች ፡ በጻፉት ፡ የታሪክ ፡ መጽሐፍ ፡ ማስረዳትስ ፡ መረዳትስ ፡ እንደምን ፡ ይቻላል ። ተቀባዩስ ፡ ማነው ፤ እኔ ፡ በእውነቱ ፡ ይህ ፡ ነገር ፡ መሠረታዊ ፡ ነው ፡ ብሎ ፡ የሚቀበለው ፡ ይገኝ ፡ አይመስለኝም ።

፰/ ፲፪ኛው ፡ ርእሰ ፡ ሊቃነ ፡ ጳጳሳት ፡ ፕዮስ ፡ ይህ ፡ መለያየት ፡ አብዛኛውን ፡ ስለሃይማኖት ፡ ሲናገሩ ፡ ከሚያገቧቸው ፡ አንድ ፡ ትርጕም ፡ ከማይሰጣቸው ፡ ቃሎች ፡ የተነሣ ፡ ነው ፤ በዛሬ ፡ ዘመንም ፡ ቢኾን ፡ አንዳንዶች ፡ ከኛ ፡ ጋራ ፡ የማይስማሙ ፡ በግብጽ ፡ በኢትዮጵያ ፡ በሶርያ ፡ በአርማንያ ፡ በሌሎችም ፡ ሀገሮች ፡ የሚገኙ ፡ ማኅበሮች ፡ ስለ ፡ ጌታችን ፡ ሥጋዌ ፡ የሚይዙትን ፡ ባህል ፡ ሲገልጡ ፡ ከቀና ፡ መንገድ ፡ የወጡ ፡ የሚያስመስላቸው ፡ አብዛኛው ፡ ያነጋገራቸው ፡ ልዩነት ፡ ነው ። እንዲሁ ፡ ብሎ ፡ ለማሰብ ፡ የሚያስችልም ፡ የሥርዓተ ፡ አምልኮና ፡ የሃይማኖት ፡ ትምህርት ፡ መጻሕፍቶቻቸው ፡ ናቸው ፡ እሉ ።
ብለዋል ።

፱/ (ሀ) ትርጕም ፡ ከማይሰጣቸው ፡ ቃሎች ፡ የተነሣ ፡ ነው ፡ ለሚሉት ፡ ትርጕም ፡ የማይሰጣቸው ፡ ቃሎች ፡ የትኞች ፡ እንደኾኑ ፡ ቢታወቅ ፡ ኖሮ ፡ ምናልባት ፡ የሚቻል ፡ ቢኾን ፡ ትርጕማቸው ፡ ምን ፡ እንደ ፡ ኾነ ፡ ለመግለጽ ፡ ይታሰብበት ፡ ነበረ ። ነገር ፡ ግን ፡ ስላልተገለጹ ፡ ምንም ፡ ዋጋ ፡ ሊሰጣቸው ፡ አልተቻለም ።

(ለ) ከቀናው ፡ መንገድ ፡ የወጡ ፡ የሚያስመስላቸው ፡ ያነጋገራቸው ፡ ልዩነት ፡ ነው ፡ ስለሚሉት ፡ ግን ፤ ይህ ፡ አስተያየት ፡ በእኛም ፡ ዘንድ ፡ አለ ። ለእኛም ፡ ካቶሊካውያን ፡ ከቀናው ፡ መንገድ ፡ የወጡ ፡ መስለው ፡ የሚታዩን ፡ ከአነጋገራቸው ፡ ልዩነትና ፡ ከሥርዓተ ፡ አምልኳቸው ፡ ልዩነት ፡ የተነሣ ፡ ነው ።

ስንኳን ፡ በክርስቶስ ፡ ያመነ ፡ ክርስቲያን ፤ ሰው ፡ ከሆነ ፡ ከሃይማኖተ ፡ ወንጌል ፡ በአፍኣ ፡ ያለ ፡ ማናቸውም ፡ ቢኾን ፡ አምላክ ፡ ፈጣሬ ፡ መኖሩን ፡ የማያምን ፡ የለም ፡ ኹሉም ፡ በየራሱ ፡ በሃይማኖት ፡ ተለያይቶ ፡ የሚኖር ፡ እግዚአብሔርን ፡ በበለጠ ፡ እኳኋን ፡ ያገለገልኩ ፡ እየመሰለው ፡ ነው ፡ እንጂ ፡ እግዚአብሔርን ፡ ልበድል ፡ ብሎ ፡ የሚናገር ፡ አይገኝም ።

ለምሳሌ ፡ እስላሞች ፡ አላህ ፡ አንድ ፡ ነው ፤ አይወርድም ፡ አይወለድም ፡ አይታመምም ፡ አይሞትም ፡ አላህ ፡ ከሞተ ፡ ዓለሙን ፡ ማን ፡ አጸናው ፡ ከርሱ ፡ በላይስ ፡ ምን ፡ ኖሮ ፡ ገደለው ፡ እያሉ ፡ ወንጌልን ፡ አንቀበልም ፡ ማለታቸው ፡ እግዚአብሔር ፡ ለአዳም ፡ ያደረገውን ፡ ቸርነት ፡ ካለማወቃቸው ፡ የተነሣ ፡ እግዚአብሔርን ፡ በበለጠ ፡ እኳኋን ፡ አከበርነው ፡ አገለገልነው ፡ ብለው ፡ ነው ፡ እንጂ ፡ እግዚአብሔርን ፡ ለማዋረድ ፤ ብለው ፡ አይደለም ።

እንግዲህ ፡ በዚህ ፡ እኳኋን ፡ መግባባትና ፡ መስማማት ፡ የሚገኘው ፡ ኹሉም ፡ በየበኩሉ ፡ እውነተኛው ፡ ሃይማኖት ፡ እኔ ፡ የያዝኩት ፡ ብቻ ፡ ነው ፡ ማለቱን ፡ ትቶ ፡ የሌላውንም ፡ አስተያየትና ፡ አመራር ፡ በቅን ፡ ሕሊና ፡ በመመልከት ፡ ነው ፡ እንጂ ፡ በዚህ ፡ ኢያያዝ ፡ አይደለም ።

፩/ እንግዲህ ፡ ኢትዮጵያውያኖችና ፡ ካቶሊካውያንን ፡ ለያይቷቸው ፡ ያለ ፡ ምክንያት ፡ ትልቅ ፡ ግምት ፡ ሲሰጠው ፡ የማይገባው ፡ የቃሎች ፡ ልዩነት ፡ ብቻ ፡ ነው ፡ እንጂ ፡ ሌላ ፡ አይደለም ፡
ብለዋል ።

፪ / የቃል ፡ መለያየትን ፡ እንደ ፡ ቀላል ፡ ነገር ፡ አድርገው ፡ ገምተውታል ፤ የፍቅር ፡ መሠረቱ ፡ አንድ ፡ ቃል ፡ መኾን ፡ የጥል ፡ መሠረቱ ፡ የቃል ፡ መለያየት ፡ አይደለምን ። እስመ ፡ እምተረፈ ፡ ልብ ፡ ይነብብ ፡ አፍ ፡ እንዲል ፡ አንደበት ፡ የሚናገር ፡ ከልቡና ፡ የመነጨውን ፡ ነው ፡ ስለዚህ ፡ በልብ ፡ አንድ ፡ መኾን ፡ የሚታወቀው ፡ በአንጋገር ፡ ነውና ፡ የቃል ፡ መለያየት ፡ እንደ ፡ ቀላል ፡ ነገር ፡ የሚቈጠር ፡ አይደለም ፤ በዚህስ ፡ ፈንታ ፡ የቃል ፡ ልዩነት ፡ የሚጠፋበትን ፡ መንገድ ፡ መፈለግ ፡ በጣም ፡ የተሻለ ፡ ነው ።

፫/ የክርስቲያን ፡ መለዮ ፡ ሲኾን ፡ የተፈለገው ፡ አንድነት ፡ በማይረቡ ፡ ነገሮች ፡ ተበታትኖ ፡ ማየት ፡ በጣም ፡ የሚያሳዝን ፡ ነገር ፡ ነው ። ብለዋል ።

፬ / ይህ ፡ አነጋገርዎ ፡ ሰውንም ፡ እግዚአብሔርንም ፡ የሚያሳዝን ፡ እውነተኛ ፡ ነገር ፡ ነውና ፡ ኹላችንም ፡ በየበኩላችን ፡ ቤተ ፡ ክርስቲያን ፡ አንድ ፡ የምትሆንበትን ፡ ብናስብ ፡ መልካም ፡ ነው ።

፭/ ይህ ፡ መጽሐፍ ፡ ዋና ፡ ዓላማው ፡ ኹላችን ፡ የምንመኘውን ፡ አንድነትን ፡ ማስገኘት ፡ ነው ፡ እኔም ፡ ይህ ፡ ኅብረት ፡ እንዲፈጸም ፡ ጠቃሚ ፡ ኾኖ ፡ የታየኝን ፡ ምክር ፡ እየገለጽኩ ፡ በሥራ ፡ ላይ ፡ ወደ ፡ መዋሉ ፡ የሚመራ ፡ መንገድ ፡ አልፎ ፡ አልፎ ፡ አመለክቶበታለሁ ፡ ብለዋል ።

፮ / አንድነትን ፡ ለማግኘት ፡ መመኘትዎ ፡ ደስ ፡ የሚያሰኝ ፡ ጠቃሚ ፡ ነገር ፡ ነበረ ፤ ነገር ፡ ግን ፡ አመራርዎ ፡ ምኞትዎን ፡ የሚደግፍ ፡ ኾኖ ፡ አልተገኘም ፡ ምክንያቱም ፡ ያንኑ ፡ የለመዱትን ፡ አዲሱን ፡ የካቶሊክን ፡ ባህል ፡ ከማነጋገሥ ፡ በቀር ፡ ጥንታዊውን ፡ የኦርቶዶክስን ፡ ባህል ፡ ዘወር ፡ ብሎ ፡ የማያየው ፡ በመኾኑ ፡ ነው ።

፯/ የወንጌልን ፡ መንፈሳዊ ፡ ሀብት ፡ ለመጠበቅና ፡ እርሱ ፡ ወደሚያመለክተው ፡ ከፍተኛ ፡ ዓላማ ፡ ለመድረስ ፡ ክርስቲያኖች ፡ እንዲያብሩና ፡ ኃይላቸውን ፡ ኹሉ ፡ አንድ ፡ እንዲያደርጉ ፡ በጣም ፡ አስፈላጊ ፡ ነው ። ብለዋል ።

፰ / የሚተባበሩበትን ፡ መንገድ ፡ አድልዎ ፡ በሌለበት ፡ ዘዴ ፡ ማዘጋጀት ፡ ያስፈልጋል ፡ እንጂ ፡ ሐሳብዎ ፡ እጅግ ፡ መልካም ፡ ነው ፡ በዚህ ፡ የማይተባበር ፡ ክርስቲያን ፡ አይገኝም ።

፱/ በተለይም ፡ ወደቂቱ ፡ ሀገራችን ፡ ኢትዮጵያ ፡ ሃይማኖታዊ ፡ ብቻ ፡ ሳትኾን ፡ ፖለቲካዊውንም ፡ አንድነቷን ፡ በማጥፋት ፡ ኀበቀሏ ፡ አባቶች ፡ ወደ ፡ ኾነው ፡ መከፋፈል ፡ ላይ ፡ ከመውደቅ ፡ ልትድን ፡ የፈለገች ፡ እንደኾነ ፡ ከሁሉቱ ፡ ዘመናት ፡ ይልቅ ፡ ዛሬ ፡ በጀግንነት ፡ እየታገለች ፡ ለብዙ ፡ ዘመናት ፡ የተከላከለቻቸውንና የቆየቻቸውን ፡ መንፈሳዊ ፡ ሀብቷን ፡ ለመጠበቅ ፡ ልጆችዋንና ፡ ኃይሎችዋን ፡ ኹሉ ፡ አንድ ፡ ላይ ፡ ልትሰበስባቸው ፡ እንደሚገባ ፡ አስተዋይና ፡ አዋቂ ፡ ልብ ፡ ያለው ፡ ኢትዮጵያዊ ፡ ይረዳዋል ።

ይህን ፡ መንፈሳዊ ፡ ሀብት ፡ ለመጠበቅ ፡ መተባበር ፡ የውጭ ፡ ሀገራችንን ፡ ደኅንነትና ፡ ልማት ፡ ማረጋገጥ ፡ ማለት ፡ ነው ።

ከኹሉ ፡ የበለጠው ፡ ያገራችን ፡ ታሪክ ፡ ምዕራፍ ፡ የክርስቲያንን ፡ ሃይማኖት ፡ አጽንታ ፡ መያዟ ፡ መኾኑን ፡ እንዲሁም ፡ የአፍሪቃ ፡ ክፍል ፡ የክርስትና ፡ የታመነና ፡ የማይበገር ፡ ምሽግ ፡ መሆንዋን ፡ እያንዳንዱ ፡ ኢትዮጵያዊ ፡ ኹልጊዜ ፡ ሊያስታውሰው ፡ የሚገባው ፡ ነው ።

ስለዚህ ፡ ለአባቶቻችና ፡ ሊያቀና ፡ የተገባ ፡ ለመኾን ፡ የሚፈልገው ፡ ኢትዮጵያዊ ፡ ኹሉ ፡ ይህን ፡ ያገሩ ፡ ያለፉ ፡ ዘመናት ፡ የተመሰገነ ፡ ታሪኳን ፡ ለመቀጠልና ፡ እያደር ፡ እንዲጎኝ ፡ ለማድረግ ፡ መጣጣር ፡ አለበት ፡

ብለው ፡ ከልብ ፡ የሚገባ ፡ ነገር ፡ ተናግረዋል ።

፲፩/ ይህ ፡ ምክር ፡ በእውነቱ ፡ ማንም ፡ ኢትዮጵያዊ ፡ ክብሩን ፡ ለመጠበቅ ፡ ሲል ፡ በደስታ ፡ የሚቀበለው ፡ ልባዊ ፡ ጥልቅ ፡ ምክር ፡ ነው ፤ ይህን ፡ ምክር ፡ በመስጠትዎ ፡ በጣም ፡ አመሰግንዎታለሁ ። ይልቁንም ፡ የሐሳብዎ ፡ አመራር ፡ ኢትዮጵያ ፡ የካቶሊክን ፡ ባህል ፡ እንድትቀበል ፡ ለማግባባት ፡ መኾኑ ፡ ሲታወቅ ፡ ለአባቶቹና ፡ ለአያቶቹ ፡ የተገባ ፡ ለመሆን ፡ የሚፈልገው ፡ ኢትዮጵያዊ ፡ ኹሉ ፡ ይህን ፡ ያገሩ ፡ ያለፉ ፡ ዘመናት ፡ የተመሰገነ ፡ ታሪኳን ፡ ለመቀጠልና ፡ እያደር ፡ እንዲገኝ ፡ ለማድረግ ፡ መጣጣር ፡ አለበት ፡ ያሉትን ፡ ቃል ፡ ምንም ፡ እድገትዎና ፡ ትምህርትዎ ፡ በካቶሊክ ፡ ቤተ ፡ ክርስቲያን ፡ ቢኾን ፡ ዘርዎና ፡ትውልድዎ ፡ ኢትዮጵያዊ ፡ ስለኾነ ፡ ኢትዮጵያዊነትዎ ፡ አስገድዶ ፡ ያናገረዎ ፡ ይመስለኛል ፡ እንጂ ፡ የያዙትን ፡ ዓላማ ፡ በጉዛ ፡ እጅዎ ፡ ለመጣል ፡ አስበው ፡ የተናገሩት ፡ አይመስለኝም ።

እኔም ፡ በበኩሌ ፡ ይህን ፡ መልካም ፡ ምክርዎን ፡ በመደገፍ ፡ ኢትዮጵያዊ ፡ የሆነ ፡ ኹሉ ፡ አባቶቹ ፡ ባዔ ፡ ልብነ ፡ ድንግል ፡ ዘመነ ፡ መንግሥት ፡ ከመሐመዳውያን ፡ ከእነግራኝ ፡ ባዔ ፡ ሱስንዮስና ፡ ባዔ ፡ ዘድንግልም ፡ ዘመን ፡ ከካቶሊካውያን ፡ ከነአልፎንሱ ፡ ከነመፀልም ፡ ጴጥሮስ ፤ አሁንም ፡ በቅርቡ ፡ ከነአባ ፡ ማስያስ ፡ ከነአባ ፡ ያዕቆብ ፡ ጋራ ፡ እየተጋደሉ ፡ ያቆዩትን ፡ ኦርቶዶክስ ፡ ተዋሕዶ ፡ ሃይማኖቱን ፡ ለመጠበቅ ፡ በማናቸውም ፡ አኳኋን ፡ የማይበገር ፡ ምሽግ ፡ ይኾን ፡ ዘንድ ፡ የጠነከረ ፡ አንድነትን ፡ እንዲያገኝ ፡ እየተመኘሁ ፡ ምንም ፡ የማያውቀው ፡ ባይኖር ፡ ኢትዮጵያውያንና ፡ ካቶሊካውያን ፡ የሚለያዩበትን ፡ ባህል ፡ ለመግለጽ ፡ እሞክራለሁ ፡ እርሱዎም ፡ ኢትዮጵያዊ ፡ ስለኾኑ ፡ ከዚህ ፡ አድንድነት ፡ እንዳይለዩ ፡ እመኝልዎታለሁ ።

፲፪/ ይህን ፡ መጽሐፍ ፡ ስጽፍ ፡ ባይኔ ፡ ፊት ፡ ያደረግሁት ፡ ዓላማ ፡ ከብዙ ፡ ጊዜ ፡ ጀምሮ ፡ የተረሳውን ፡ ክርክር ፡ እንደገና ፡ ቀስቅሼ ፡ ለማንሣት ፡ ሳይኾን ፡ ክርክሩ ፡ በጥልቅ ፡ ተመርምሮና ፡ ተጠንቶ ፡ የመግባባት ፡ መንፈስ ፡ እንዲፈጠርና ፡ እንዲነግሥ ፡ ማድረግ ፡ መኾኑን ፡ ላስታውቅ ፤ እፈልጋለሁ ፡
ብለዋል ።

፲፫ / እኛ ፡ ኢትዮጵያውያን ፡ በቃልም ፡ ካባቶቻችን ፡ የምንሰማው ፡ በታሪክም ፡ ተጽፎ ፡ የምናነበው ፡ ካቶሊካውያን ፡ በየጊዜው ፡ እየመጡ ፡ የኹለት ፡ ባሕርይን ፡ ባህል ፡ ወደ ፡ ኢትዮጵያ ፡ ለማግባት ፡ መሞከራቸውን ፡ ኢትዮጵያውያንም ፡ የኹለት ፡ ባሕርይን ፡ ባህል ፡ አናስገባም ፡ በማለት ፡ በመጡበት ፡ አኳኋን ፡ እያሳፈሩ ፡ መመለሳቸውን ፡ ነው ። አሁን ፡ ግን ፡ እርስዎ ፡ የሚጽፉልን ፡ አጸጻፍ ፡ ካቶሊካውያን ፡ መርታታቸውን ፡ ኢትዮጵያውያን ፡ መረታታቸውን ፡ በጠቅላላው ፡ በኢትዮጵያ ፡ የነበሩ ፡ ነገሥታቱም ፡ ሊቃውንቱም ፡ ካቶሊካውያን ፡ እንደ ፡ ነበሩ ፡ የሚያመለክት ፡ ነው ።

እንግዲህ ፡ የተረሳውን ፡ ክርክር ፡ ለመቀስቀስ ፡ አይደለም ፡ የሚሉ ፡ ምንም ፡ መልስ ፡ ሳትሰጡ ፡ አዎን ፡ አዎን ፡ ብላችሁ ፡ ተቀበሉኝ ፡ ለማለት ፡ ነውን ፡ ወይስ ፡ የኖረው ፡ ነገር ፡ ተጠቅሶ ፡ መልስ ፡ ሲሰጥበት ፡ ያለክርክር ፡ ይፈጸማል ፡ ብለው ፡ ያስባሉ ።

በእውነቱ ፡ ለዚህ ፡ አነጋገርዎ ፡ ሌላ፡ግምት ፡ ከመስጠት ፡ በቀር ፡ እውነት ፡ ነው ፡ ብዬ ፡ ልቀበለው ፡ አልቻልኩም ። የመግባባት ፡ መንፈስ ፡ የሚፈጠርና ፡ የሚነግሥ ፡ ትሕትናን ፡ በተመላ ፡ አነጋገር ፡ እውነተኛውን ፡ የቅዱሳት ፡ መጻሕፍትን ፡ ቃል ፡ በመለዋወጥ ፡ ነው ፡ እንጂ ፡ ያልኾነውን ፡ ኾነ ፡ ያልተደረገውን ፡ ተደረገ ፡ እያሉ ፡ አስመስሎ ፡ በመጻፍ ፡ አይደለም ።

፲፬/ ይህን ፡ መጽሐፍ ፡ የምታነቡ ፡ ኢትዮጵያውያን ፡ወንድሞቼ ፡ ሆይ ፡ የድሮ ፡ ዘመናት ፡ መከራከርን ፡ በወገኑ ፡ ትታችሁ ፡ እዚህ ፡ በቀና ፡ አሳብ ፡ አምጥቻቸው ፡ ያለሁትን ፡ ማስረጃዎች ፡ በታላቅ ፡ ማስታዋልና ፡ እርጋታ ፡ መርምራችሁ ፡ እውነት ፡ ከየትኛው ፡ ወገን ፡ ጋራ ፡ እንደምትገኝ ፡ ልትፈርዱ ፡ እደራ ፡ እላችኋለሁ ፡ እውነትን ፡ ካገኛችኋትም ፡ በኋላ ፡ የሰውን ፡ ይሉኝታ ፡ ሳትፈሩ ፡ ያዙዋትና ፡ እመንፈሳዊ ፡ ነፃነት ፡ ላይ ፡ እስክታደርሳችሁ ፡ ድረስ ፡ አትተዋት ።
ብለዋል ።

፲፭ / የድሮ ፡ ዘመን ፡ መከራከርን ፡ በወገኑ ፡ ትታችሁ ፡ ማለት ፡ እርስዎ ፡ የድሮውን ፡ ዘመን መከራከር ፡ ሳያነሱ ፡ ሌላ ፡ አዲስ ፡ ሰላማዊ ፡ መንገድ ፡ ቢፈጥሩ ፡ ነበረ ። በቅን ፡ አሳብ ፡ አመጣኋቸው ፡ የሚሏቸውን ፡ መረጃዎችም ፡ በታላቅ ፡ ማስተዋልና ፡ እርጋታ ፡ ብንመረምራቸው ፤ ያነኑ ፡ የድሮውን ፡ ክርክር ፡ እየጠቀሱ ፤ የካቶሊክን ፡ ባህል ፡ የሚያጐለምሱ ፤ የኦርቶዶክስን ፡ ባህል ፡ የሚያኮስሱ ፡ ኾነው ፡ አግኝተናቸዋል ። የሰጡባቸውም ፡ አስተያየት ፡ በተውሶ ፡ ያገኙትን ፡ ባህል ፡ ለማጽደቅ ፡ በአድልዎ ፡ የተሰጠ ፡ አስተያየት ፡ እንጂ ፡ ሚዛናዊ ፡ ትክክለኛ ፡ አስተያየት ፡ ኾኖ ፡ አላገኘነውም ።

እንዲህ ፡ እውነተኛ ፡ አስተያየት ፡ አለመኾኑን ፡ ስናውቅ ፡ እርስዎን ፡ ደስ ፡ ለማሰኘት ፡ ብቻ ፡ አዎን ፡ እውነትም ፡ ነው ፡ ብለን ፡ ካልተቀበልንም ፡ በቀር ፡ ተገቢውን ፡ መልስ ፡ የምንሰጥዎ ፡ ከኾነ ፡ ያ ፡ ክርክር ፡ የሚቀርበት ፡ ምን ፡ መንገድ ፡ ይገኛል ፡ ብለው ፡ ያስባሉ ። ልባችን ፡ እያወቀው ፡ አዎን ፡

አምን ፡ ብንልምትም ፤ እውነት ፡ ከየትኛው ፡ ወገን ፡ ጋራ ፡ እንደምትገኝ ፡ ልትፈርዱ ፡ አደራ ፡ እላችኋለሁ ፡ ብለው ፡ የጣሉብን ፡ አደራ ፡ ይፈርስብናል ፡ ስለዚህ ፡ በውድም ፡ በግድም ፡ ቢኾን ፡ የክርክሩ ፡ መልስ ፡ የሚቀርብበት ፡ መንገድ ፡ አላገኘንም ።

ኹለተኛም ፡ እውነትን ፡ ካገኛችኋት ፡ በኋላ ፡ የሰውን ፡ ይሉኝታ ፡ ሳትፈሩ ፡ ያዟት ፡ በማለትም ፡ ያንድ ፡ ባሕርይን ፡ ባህል ፡ እውነተኛነትን ፡ ሳንረዳ ፡ የሰውይሉኝታ ፡ ፈርተን ፡ የያዝናት ፡ አስመስለው ፡ ተናግረዋል ። ይህንስ ፡ ነገር ፡ ዮሐንስ ፡ በመልእክቱ ፡ ቀዳማዊ ፡ በም ፡ ፫ ፡ በቍ ፡ ፪ ፡ አኃዊነ ፡ ይእዜሰ ፡ ደቂቀ ፡ እግዚአብሔር ፡ ንሕነ ፡ ወዓዲ ፡ ኢተዐውቀ ፡ ለነ ፡ ምንተ ፡ ንከውን ፡ ብሎ ፡ እንደ፡ ነገረን ፤ ፍጻሚያችን ፡ ምን ፡ እንደ ፡ ኾነ ፡ ገና ፡ አልታወቀልንም ፡ እንጂ ፡ ዛሬስ ፡ ኹላችንም ፡ በየበኩላችን ፡ እኔ ፡ የያዙኩት ፡ እውነት ፡ ነው ፤ እኔ ፡ በበለጠ ፡ እግዚአብሔርን ፡ አምነዋለሁ ፡ በማለት ፤ ያነኑ ፡ የያዝነውን ፡ ባህል ፡ ለማጽደቅ ፡ በየበኩላችን ፡ ከመጣጣር ፡ በቀር ፡ ሃይማኖቱን ፡ ለሰው ፡ ይምሰል ፡ ብሎ ፡ ሰውን ፡ ደስ ፡ ለማሰኘት ፡ ኦርቶዶክስ ፡ ነኝ ፡ ካቶሊክ ፡ ነኝ ፤ ወይም ፡ ተዋሕዶ ፡ ነኝ ፤ ጸጋ ፡ ነኝ ፤ ቅበዐት ፡ ነኝ ፤ የሚል ፡ ይኖር ፡ አይመስለኝም ። የኾነ ፡ ኾኖ ፡ ይትወላወል ፡ ሰብእ ፡ እም ጊዜ ፡ ልደቱ ፡ እስከ ፡ ጊዜ ፡ ሞቱ ።

ሰው ፡ ከተወለደበት ፡ ጊዜ ፡ ጀምሮ ፡ እስከ ፡ ጊዜ ፡ ሞቱ ፡ ድረስ ፡ ሲያወጣ ፡ ሲያወርድ ፡ ሲያወላውል ፡ ይኖራል ፡ እንዲል ፡ (ሃይ ፡ አበ) ፡ ማውጣት ፡ ማውረድ ፡ ይኾንን ፡ አይኾንን ፡ ማለት ፡ የማይቀር ፡ ነውና ፡ እርስዎም ፡ በበኩልዎ ፡ እውነትን ፡ የሚፈልጉበት ፡ ቦታ ፡ የታሪክ ፡ ጸሐፊዎች ፡ መጽሐፍ ፡ መኾኑ ፡ ቀርቶ ፡ ቅዱሳት ፡ መጻሕፍትን ፡ መርምረው ፡ እውነት ፡ ከየትኛው ፡ ወገን ፡ እንደ ፡ ኾነች ፡ እንዲረዱትና ፡ እውነትን ፡ በቅን ፡ ልቡና ፡ እንዲከተሏት ፡ እኔም ፡ በበኩሌ ፡ አደራ ፡ እልዎታለሁ ።

፲፬/ ይህን ፡ አጭር ፡ መግቢያ ፡ ከመፈጸም ፡ በፊት ፡ ከኹሉ ፡ አስቀድሜ ፡ እጅግ ፡ ለተወደዱ ፡ ንጉሠ ፡ ነገሥታችን ፡ ለግርማዊ ፡ ቀዳማዊ ፡ ኃይለ ፡ ሥላሴ ፡ ከፍ ፡ ባለ ፡ ልግሥና ፡ ይህን ፡ መጽሐፍ ፡ አሳትሜ ፡ ለማውጣት ፡ በገንዘብ ፡ ስላገዙኝ ፡ በታላቅ ትሕትና ፡ እመሰግናቸዋለሁ ፡ ብለዋል ።

፲፭ / እግዚአብሔር ፡ ኹሉም ፡ ፍጥረቱና ፡ ተገዢው ፡ ስለኾነ ፡ ኃጥእ ፤ ጻድቅ ፤ እማኒ ፤ መናፍቅ ፡ ሳይል ፡ ፀሐዩን ፡ ጠርበው ፡ ደንጋይ ፡ አለዝበው ፡ ጣዖት ፡ ለሚያመልኩ ፡ ሰዎች ፡ ሳይቀር መዓልትንና ፡ ሌሊትን ፡ ክረምትንና ፡ በጋን ፡ እንዲያፈራርቅላቸው ፡ ዝናም ፡ ለዘርዕ ፡ ጠል ፡ ለመከር ፡ እንዲሰጣቸው ፡ ንጉሥም ፡ እግዚአብሔር ፡ የባሕርይ ፡ አገዛዙን ፡ በጸጋ ፡ የሰጠው ፡ ምስለኔው ፡ እንደ መኾኑ ፡ መጠን ፡ ምንም ፡ ሰው ፡ እንደመኾኑ ፡ አንድ ፡ ወገን ፡ የኾነ ፡ የሃይማኖት ፡ ስልት ፡ ቢኖረው ፡ ልዩ ፡ ልዩ ፡ ሃይማኖትን ፡ ይዘው ፡ በውስጡ ፡ ለሚተዳደሩት ፡ ሰዎች ፡ የሃይማኖት ፡ መብታቸውን ፡ ጠብቆ ፡ ባስፈላጊው ፡ መንገድ ፡ በተቻለው ፡ መጠን ፡ ርዳታ ፡ ማድረግ ፡ የተቀደሰ ፡ ክርስቲያናዊ ፡ ተግባሩ ፡ ነው ።

እንዲሁም ፡ ማናቸውንም ፡ የሃይማኖት ፡ ስልት ፡ ይዞ ፡ በሃይማኖት ፡ ከማይመስለው ፡ ንጉሥ ፡ ሥር ፡ የሚተዳደር ፡ ማናቸውም ፡ ሰው ፡ ችግሩን ፡ ለሚያስተዳድረው ፡ ንጉሥ ፡ ቢያመለክት ፡ በሃይማኖት ፡ ተመሳሳይ ፡ አለመሆኑ ፡ ከንጉሡ ፡ የሚደረግለትን ፡ ችሮታ ፡ የሚያስቀርበት ፡ አይደለም ። በዚህ ፡ መሠረት ፡ ይህን ፡ መጽሐፍ ፡ ሲያሳትሙ ፡ ችግርዎን ፡ ለግርማዊ ፡ ጃንሆይ ፡ አመልክተው ፡ ግርማዊ ፡ ጃንሆይ ፡ በተለመደው ፡ ሰፊ ፡ ችሮታቸው ፡ ያደረጉልዎን ፡ የገንዘብ ፡ ርዳታ ፡ ሳይዘነጉ ፡ በዚህ ፡ መጽሐፍ ፡ በማስታወስዎ ፡ አመሰግንዎታለሁ ።

ከዚህም ፡ አያይዘው ፡ ይህን ፡ መጽሐፍ ፡ ሲያዘጋጁ ፡ በማንኛውም ፡ ረገድ ፡ ርዳታ ፡ ላደረጉልዎ ፡ ሰዎች ፡ ምስጋና ፡ ማቅረብዎ ፡ ተገቢ ፡ ነገር ፡ ነው ።

ምዕራፍ ፪

ደራሲው ፡ የተመለከታቸውና ፡ በዚህ ፡ መጽሐፍ ፡ ውስጥ ፡ የጠቀሳቸው ፡ መጻሕፍት ።

አርእስት ።

፩ኛ ፤ ማስጠንቀቂያ ።
፪ኛ ፤ ምንጮች ፡ አጭር ፡ መግለጫ ።
፫ኛ ፤ መጻሕፍቶች ፡ ናቸው ፡ ብለዋል ።
፩ኛ ፤ ከነዚህ ፡ ከ፫ ፡ አርእስቶች ፡ ለዚህ ፡ መጽሐፍ ፡ መገኛ ፡ ምንጭ ፡ የኾኑትን ፡ መጻሕፍቶች ፡

ብቻ ፡ መርምሮ ፡ የትኞች ፡ መኾናቸውን ፡ ለመረዳት ፡ እፈልጋለሁ ፡ የቀሩትን ፡ አርእስቶች ፡ ግን ፡ መመርመር ፡ አስፈላጊ ፡ መስሎ ፡ አልታየኝም ።

፪/ ይህን ፡ ሥራ ፡ ለማዘጋጀት ፡ በተመለከትናቸው ና ፡ በጠቀስናቸው ፡ መጻሕፍት ፡ በኩል ፡ የተጠቀምንባቸው ፡ ምንጮችና ፡ መጻሕፍቶች ፡ ዋና ፡ ዋናዎቹ ፡ ብቻ ፡ መኾናቸውን ፡ እናሳስባለን ፡ ስለዚህ ፡ በዚህ ፡ የምናወጣው ፡ የመጻሕፍት ፡ ዝርዝር ታርታ ፡ እኛ ፡ የተመለከትናቸውና ፡ በመጽሐፋችን ፡ ውስጥ ፡ የጠቀስናቸው ፡ ብቻ ፡ ነው ።
ብለዋል ።

፪/ ይህን ፡ መጽሐፍ ፡ ለማዘጋጀት ፡ የጠቀሷቸው ፡ መጻሕፍት ፡ አብዛኛዎቹ ፡ የውጭ ፡ አገር ፡ ታሪክ ፡ ጸሐፊዎች ፡ ወይም ፡ ወደ ፡ ኢትዮጵያ ፡ መጥተው ፡ የሃይማኖት ፡ ክርክር ፡አንሥተው ፡ የነበሩ ፡ የኢጣልያ ፡ ተወላጆች ፡ ከጻፏቸው ፡ መጻሕፍት ፡ የተጠቀሰ ፡ መኾኑን ፡ ተረድተናል ።

፫/ በቀጥታ ፡ ለውጥናችን ፡ የማይረዱ ፡ ወይም ፡ ምስክሮች ፡ ያልቆንም ፡ በኢጣልያ ፡ ወረራ ፡ ጊዜ ፡ በችኮላ ፡ የተጻፉትን ጎደሎ ፡ የኾኑትን ፡ መጻሕፍቶች ፡ የወገን ፡ አሳብ ፡ ስለሚገለጥባቸውና ፡ ለመስበኪያ ፡ ተብለው ፡ በክረምት ፡ እንደሚበቅል እንጉዳይ ፡ የተደረሱ ፡ መኾናቸውን ፡ ስላወቅን ፡ ትተናቸዋል ።

የኢትዮጵያ ፡ ነገሮችን ፡ መርማሪ ፡ የሆነው ፡ ሊቁ ፡ የኢጣልያ ፡ ተወላጅ ፡ ኮንቲ ፡ ሮሲኒ ፡ ስለነዚህ ፡ መጽሐፎች ፡ ሲናገር ፡ የ፲፱፻፴፭ ፡ ፴፯ ፡ ዓ/ም ፡ ኹኔታዎች ፡ በያይነቱ ፡ መጻሕፍቶች ፡ ኹለተኛ ፡ ሦስተኛ ፡ እስከ ፡ ዐራተኛ ፡ ጊዜ ፡ የታተሙ ፡ የማይረቡ ጥርቅሞች ፡ ከብዙ ፡ ዓመቶች ፡ እንደሚገባቸው ፡ ተረስተው ፡ የነበሩ ፡ እትሞች ፡ እንደገና ፡ እንዲወጡ ፡ አደረጉ ፡ እንዲሁም ፡ አንድ ፡ ጊዜ ፡ ሲያልፉ ፡ አገሩን ፡ ካዩ ፡ ወይም ፡ ጥቂት ፡ ከተቀመጡበት ፡ በኋላ ፡ የጸፍዋቸው ፡ የችኮላና ፡ የላይ ፡ ላዩ ፡ የኾኑ ፡ ወሬዎች ፡ ታሪኮችን ፡ የያዙ ፡ መጽሐፎች ፡ እንደ ፡ ጥፋት ፡ ወኀ ፡ እንዲጎርፉ ፡ አደረጋቸው ፡ ይላል ፡
ብለዋል ።

፬/ የኢጣልያው ፡ ተወላጅ ፡ ኮንቲ ፡ ሮሲኒ ፡ ይህን ፡ በመናገሩ ፡ እውነተኛ ፡ ነገር ፡ ተናግሯል ፤ ይህን ፡ ነገር ፡ እኔም ፡ የምደግፈው ፡ ነኝ ። ምክንያቱም ፡ አንድ ፡ የማውቀው ፡ ነገር ፡ ስላለ ፡ ነው ፤ ባዬ ፡ ምኒልክ ፡ ዘመነ ፡ መንግሥት ፡ እየዞረ ፡ ሀገር ፡ የሚጎበኝ ፡ አንድ ፡ ፈረንጅ ፡ መጥቶ ፡ ነበረ ። ካንዱ ፡ ሀገር ፡ ወዳንዱ ፡ ሀገር ፡ ሲዘዋወር ፡ በያደረበት ፡ መንገድ ፡ የሚመራ ፡ አንድ ፡ አንድ ፡ ባላገር ፡ ይታዘዝለታል ። በየመንገዱ ፡ ያገኘውን ፡ እንጨት ፡ ኹሉ ፡ ይህ ፡ ዕንጨት ፡ ስሙ ፡ ማን ፡ ይባላል ፡ እያለ ፡ እየጠየቀ ፡ ይጽፋል ። አንዱን ፡ እንጨት ፡ ይህ ፡ ዕንጨት ፡ ምን ፡ ይባላል ፡ ቢለው ፡ ያ ፡ ባላገር ፡ የዕንጨቱን ፡ ስሙ ፡ የማያውቀው ፡ ኾኖ ፡ እንጃ ፡ አለው ። ፈረንጁ ፡ ግን ፡ ቋንቋ ፡ ካለማወቁ ፡ የተነሣ ፡ የዕንጨቱን ፡ ስም ፡ የነገረኝ ፡ መስሎት ፡ እንጃ ፡ የሚባል ፡ ዕንጨት ፡ ብሎ ፡ ጽፎ ፡ ሔደ ። ክቡር ፡ ብላቴን ፡ ጌታ ፡ ኅሩይም ፡ ቋንቋ ፡ ያላወቁ ፡ ሰዎች ፡ የኢትዮጵያን ፡ ታሪክ ፡ ማበላሸታቸውን ፡ ዋዜማ ፡ በተባለው ፡ መጽሐፋቸው ፡ አስታውሰውታል ።

በዚህም ፡ ላይ ፡ ከብዙ ፡ ጊዜ ፡ ጀምሮ ፡ ባላጋራነቱ ፡ ታውቆ ፡ ደምሲፋስስ ፡ የኖረን ፡ የሀገርን ፡ ሕዝብ ፡ አጥቅቶ ፡ ስሙን ፡ ለመደምሰስ ፡ ክብሩን ፡ ለመቀነስ ፡ ምቹ ፡ ጊዜ ፡ ሲያገኝ ፤ ከቀድሞም ፡ ታሪኩ ፡ የተበላሸ ፡ ነበር ፤ እኛ ፡ አደስነው ፤ ቀደስነው ፡ ብሎ ፡ ለመዋሸት ፡ እንዲመች ፡ ታሪኩን ፡ አበላሽቶ ፡ ስሙን ፡ አጥፍቶ ፡ መጻፍ ፡ የታመነ ፡ ነገር ፡ ስለኾነ ፡ ይህን ፡ ኮንቲ ፡ ሮሲኒ ፡ የተናገረውን ፡ እውነተኛ ፡ ቃል ፡ ነው ፡ ብዬ ፡ ተቀብየዋለሁ ።

እንግዲህ ፡ ወደርስዎ ፡ ጽሑፎች ፡ እንመለስ ። እኒህ ፡ እርስዎ ፡ ተመለከትኳቸው ፡ ተጠቀምኩባቸው ፡ የሚሏቸውም ፡ ጽሑፎች ፡ የተጻፉ ፡ የወረራው ፡ ስልቱ ፡ ልዩ ፡ ይኾን ፡ እንጂ ፡ ሮማውያን ፡ በኢትዮጵያውያን ፡ ላይ ፡ የሃይማኖት ፡ ወረራ ፡ አድርገው ፡ ሊቃውንቶቿና ፡ ምእመናኖቿ ፡ የበረቱት ፡ በሚታረዱበት ፡ የፈሩት ፡ በሚሰደዱበት ፡ ጊዜ ፡ ስለኾነ ፡ ኮንቲ ፡ ሮሲኒ ፡ ካስታወሳቸው ፡ ጽሑፎች ፡ ልዩነት ፡ አላቸው ፡ ብለን ፡ የምንቀበላቸው ፡ አይደለንም ፤ ምክንያቱም ፡ በዚያን ፡ ጊዜ ፡ ከኢትዮጵያ ፡ ሊቃውንት ፡ ጽፈው ፡ ካቆዩልን ፡ ጽሑፎች ፡ ጋራ ፡ ከመጣላት ፡ በቀር ፡ የማይተባበሩ ፡ ስለሆነ ፡ ነው ።

፩/ ለዚ፱ ፡ ውጥን ፡ ይረዱኛል ፡ ብለው ፡ የጠቀሱዋቸው ፡ የኢትዮጵያ ፡ መጻሕፍት ፡ ፩ኛ ፡ ሰዓታት ፡ ዘሌሊት ፡ ወዘነግሁ ፡ ፪ኛ ፡ ክብረ ፡ ነገሥት ፡ ፫ኛ ፡ መጽሐፈ ፡ ምሥጢር ፡ ፬ኛ ፡ መጽሐፈ ፡ ምሥጢር ፡ ዘሰማይ ፡ ወዘምድር ፤ ፭ኛ ፡ ሰንክሳር ፤ ፮ኛ ፡ ፍትሐ ፡ ነገሥት ፤ ፯ኛ ፡ ሃይማኖተ ፡ አበው ፤ ፰ኛ ፡ ተአምኖተ ፡ ሃይማኖት ፡ ዘገላውዴዎስ ፡ ንጉሠ ፡ ኢትዮጵያ ፤ ፱ኛ ፡ ታሪከ ፡ ነገሥት ፤ ፲ኛ ፡ ስለ ፡ ኢትዮጵያ ፡ ነገሮች ፡ የጸፉ ፡ ምዕራባውያን ፤ ፲፩ኛ ፡ በሮማ ፡ ቤተ ፡ መዛግብት ፡ የሚገኝ ፡ የላዛሪስቱን ፡ መልእክተኛ ፡ ነገር ፡ የያዘ ፤ ፲፪ኛ ፡ አባ ፡ ተክለ ፡ ሃይማኖት ፡ ዘመምሳሕ ፤ ፲፫ኛ ፡ ምሥጢረ ፡ ሥላሴ ፤ ፲፬ኛ ፡ መዝገበ ፡ ሃይማኖት ፤ ፲፭ኛ ፡ ባጭሩ ፡ የኢትዮጵያ ፡ ቤተ ፡ ክርስቲያን ፡ የሃይማኖት ፡ ትምህርት ፡ ሊቃውንቶቿ ፡ እንደ ፡ ጻፉት ፤ ፲፮ኛ ፡ አባ ፡ ተስፋ ፡ ሥላሴ ፡ ላዛሪስታ ፡ አዲስ ፡ አበባ ፡ የሚል ፡ ማኅተም ፡ የታተመበት ፡ በውስጡ ፡ እስከ ፡ ፳፭ ፡ ክፍል ፡ የደረሰ ፡ ልዩ ልዩ ፡ አንቀጽ ፡ ያለው ፤ ፲፯ኛ ፡ ቅኔ ፤ ፲፰ኛ ፡ አሥመራ ፡ የሚታተም ፡ የካቶሊካውያን ፡ ጋዜጣ ፤ ፲፱ነኛ፡ፍኖተ ፡ ብርሃን ፡ የተባለ ፡ ወርኃዊ ፡ ጋዜጣ ፡ ፳ ፡ አባ ፡ ጋስፐሪኒ ፡ ገ ፡ ማ ፡ የጻፉት ፡ የኢትዮጵያ ፡ ታሪክ ፤ እንደኾኑ ፡ ገልጸዋል፤ሌሎችም ፡ እኒህን ፡ የመሳሰሉ ፡ አይታጡም ።

፩ ከውጭ ፡ ሀገር ፡ ተጽፉ ፡ ለሚሏቸው ፡ መጻሕፍት ፡ ያለኝ ፡ አስተያየት ፡ በዚሁ ፡ በያዝነው ፡ ምዕራፍ ፡ በ፪ና ፡ በ፫ ፡ ቊጥር ፡ እንደ ፡ ገለጽኩት ፡ ነው ።

ከኢትዮጵያ ፡ ተገኙ ፡ ስለሚሏቸው ፡ መጻሕፍት ፡ ግን ፡ ደገኛው ፡ የቃል ፡ ሥጋ ፡ ኾነ፡ ምሥጢር ፡ የተመሠረተ ፡ እናንተም ፡ እኛም ፡ በማንንቅፋቸው ፡ አክብረን ፡ በተቀበልናቸው ፡ በብሉያት ፡ በሐዲሳት ፡ ነው ።

፱ተኛም ፡ በብሉይ ፡ በሐዲስ ፡ የተነገሩትን ፡ ቃላት ፡ የረቀቀውን ፡ አጕልተው ፡ የተሰወረውን ፡ አፍታተው ፡ የሚያስረዱ ፡ ስለኾኑ ፡ የኢትዮጵያ ፡ ቤተ ፡ ክርስቲያን ፡ በደንብ ፤ ተቀብላ ፡ ስታነባቸው ፡ ስትተረጕማቸው ፡ የሚኖሩ ፡ መጻሕፍተ ፡ ሊቃውንት ፡ ሃይማኖተ ፡ አበው ፤ አፈወርቅ ፤ ቄርሎስ ፡ ፍትሐ ፡ ነገሥት፤ መጽሐፈ ፡ ቅዳሴ ፤ እንዲሁም ፡ መጻሕፍተ ፡ መነኮሳት ፤ ፊልክስዩስ ፤ ማሪ ፡ ይስሐቅ ፡ አረጋዊ ፡ መንፈሳዊ ፡ ናቸው ።

ከነዚህ ፤ ዘለው ፡ ደገኛውን ፡ የቃል ፡ ሥጋ ፡ ኾነን ፡ ምሥጢር ፡ በታሪክ ፡ መጻሕፍቶችና ፡ በቅኔዎች ፡ እንዲሁም ፡ በጋዜጦች ፡ ላስረዳ ፡ ማለትም ፡ እጅግ ፡ ያሳዝናል ፡ ፩ዱ ፡ የተባለውን ፡ አኃዝ ፡ ለክርስቶስ ፡ እየቀጸለ ፡ ወልድ ፡ ዋሕድ ፡ ኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡ ፩ ፡ ባሕርይ ፡ ፩ ፡ ህላዌ ፡ አሐቲ ፡ ጠባይዕ ፡ ፩ ፡ አካል ፡ የሚል ፡ ንባብ ፡ አሁን ፡ በጠቀስኳቸው ፡ መጻሕፍት ፡ ኹሉ ፡ በብዛት ፡ ይገኛል ።

ይህ ፡ የጀመሩት ፡ ውጥን ፡ እውነተኛ ፡ ኾኖ ፡ ኢትዮጵያ ፡ ኹለት ፡ ባሕርይ ፡ ባንድ ፡ አካል ፡ የምትል ፡ መኾኗን ፡ በኢትዮጵያ ፡ መጻሕፍት ፡ የሚያስረዱ ፡ ከኾነ ፡ አሁን ፡ ከጠቀስኳቸው ፡ መጻሕፍት ፡ ክልኤቱ ፡ የሚል ፡ አኃዝ ፡ ለክርስቶስ ፡ ቀጽሎ ፡ ፪ቱ ፡ ባሕርይ ፡ ፪ቱ ፡ ጠባይዕ ፡ ፪ቱ ፡ ፈቃድ ፡ የሚል ፡ ንባብ ፤ አይጠቀሱም ፡ ነበርን ፤ ውጥንዎ ፤ እውነት ፡ አለመኾኑን ፡ ይህ ፡ ብቻ ፡ ያስረዳል ፡ በእኛ ፡ ዘንድስ ፡ ስንኳን ፡ እኒህ ፡ የጠቀስኳቸው ፡ መጻሕፍት ፡ ሌሎችም ፡ ከኢትዮጵያ ፡ አገኘኋቸው ፡ የሚሏቸው ፡ መጻሕፍት ፡ ቅኔዎች ፡ ሳይቀሩ ፡ ወልድ ፡ ዋሕድ ፡ ከማለት ፡ የወጡ ፡ አይደሉም ። እርስዎ ፡ ግን ፡ የግእዝና ፡ የአማርኛን ፡ ስልት ፡ ጠንቅቀው ፡ ካለማወቅዎ ፡ የተነሣ ፡ ሌላ ፡ ትርጉም ፡ ሊሰጧቸው ፡ ይሞክራሉ ፡ ይህንንም ፡ ስንደርስበት ፡ እስረዳዎታለሁ ።

፩/ በታሪክ ፡ ነገሮች ፡ ዓመተ ፡ ምሕረቱን ፡ ዕለቱን ፡ አስተካክለው ፡ ከማያመጡ ፡ ከኢትዮጵያ ፡ መጻሕፍት ፡ ይልቅ ፡ የኢትዮጵያን ፡ ነገር ፡ መርማሪዎች ፡ የጻፉትን ፡ መረጥኩ ፡
ብለዋል ።

፪ / ኤውሮፓውያንና ፡ እኛ ፡ በቍጥር ፡ ምንም ፡ ባንገናኝ ፡ ሒሳቡ ፡ ከዚያው ፡ የማይወጣ ፡ ከዚያው ፡ የሚያደርስ ፡ ስለኾነ ፡ በዚህ ፡ ነገር ፡ ምንም ፡ የምቃወመው ፡ የለኝም ።

ም ዕ ራ ፍ ፡ ፫ ።

በኢትዮጵያ ፡ የሚታመነው ፡ ያንድ ፡ ባሕርይ ፡ ባህል ፡ መነሻና ፡ ምክንያት ።

ለዚህ ፡ እንቀጽ ፡ ልዩ ፡ ልዩ ፡ የኾኑ ፡ ፳ ፡ አርእስቶች ፡ ሰጥተውታል ። መልሳቸውን ፡ በየአርእስቱ ፡ ለይተን ፡ ለይተን ፡ እንሰጥበታለንና ፡ ጠንቅቀው ፡ ይመልከቱ ።

የኢትዮጵያ ፡ ቤት ። ክርስቲያን ፡ ከሮማ ፡ የተለየችበት ፡ ምክንያት ፡ አርእስቶች

፩/ የትምህርት ፡ ልዩነት ፡ ነውን

፪/ እውነተኛው ፡ ምክንያት

፫/ የኢትዮጵያ ፡ ቤት ፡ ክርስቲያን ፡ በእስክንድርያ ፡ መንበረ ፡ ሊቀ ፡ ጳጳሳት ፡ ስለመመራቷ ፡

፬/ ፡ ወደ ፡ ኢትዮጵያ ፡ ይመጣ ፡ ስለነበረው ፡ ግብጻዊ ፡ ጳጳስ ፡ ሥራና ፡ ሥልጣን ፡

፭/ የኢትዮጵያ ፡ ነገሥታት ፡ በሃይማኖት ፡ ትምህርት ፡ ውስጥ ፡ ስላላቸው ፡ ሥልጣን

፮/ ስለ ፡ ዕጨጌ ።

፩/ በኢትዮጵያ ፡ የሚታመነው ፡ ያንድ ፡ ባሕርይ ፡ ባህል ፡ በምን ፡ ምክንያት ፡ እንደ ፡ ተነሣ ፡ አስቀድሞ ፡ ሳያውቁት ፡ እንዴት ፡ ያለ ፡ መኾኑን ፡ ጠንቅቆ ፡ ለመረዳት ፡ አስቸጋሪ ፡ ብቻ ፡ ሳይኾን ፡ የማይቻል ፡ ነው ። ስለዚህ ፡ ምርመራውን ፡ ከመጀመር ፡ በፊት ፡ ያለፉትን ፡ የታሪክ ፡ ኹኔታዎች ፡ ማየት ፡ አስፈላጊ ፡ ነው ። ይህ ፡ ቢደረግ ፡ ስለኹለቱ ፡ የክርስቶስ ፡ ባሕርያት ፡ መዋሐድ ፡ በኬልቄዶን ፡ ጉባኤ ፡ በተወሰነው ፡ ትምርት ፡ ፊት ፡ የኢትዮጵያ ፡ ቤት ፡ ክርስቲያን ፡ ያላት ፡ አስተያየት ፡ እያያዝ ፡ የሚለውን ፡ የንግግራችንን ፡ እርእስት ፡ በትክክል ፡ ለመወሰን ፡ ይረዳናል ፡

ብለዋል ።

፩ / ያንድ ፡ ባሕርይ ፡ ባህል ፡ ከ፩፻፺ ፡ ዓ ፡ ም ፡ በፊት ፡ የነበረ ፡ መኾኑ ፡ ሲታወቅ ፡ የኹለት ፡ ባሕርይ ፡ ባህል ፡ በምን ፡ ምክንያት ፡ ተነሣ ፡ በማለት ፡ ፈንታ ፡ ያንድ ፡ ባሕርይን ፡ ባህል ፡ እንግዳ ፡ ደራሽ ፡ አስመስሎ ፡ በምን ፡ ምክንያት ፡ ተነሣ ፡ ብሎ ፡ መጻፍ ፡ እንደ ፡ ማደናገርና ፡ እንደ ፡ ማሳሳት ፡ የሚቆጠር ፡ ነገር ፡ ነው ፡ እንጂ ፡ ነገሩስ ፡ እውነት ፡ ነው ። ማናቸውም ፡ ነገር ፡ ቢኾን ፡ ሥሩ ፡ መነሻው ፡ ካልታወቀ ፡ ጫፉን ፡ ይዞ ፡ ተነሥቶ ፡ መልስ ፡ ልስጥበት ፡ ቢሉ ፡ መልሱ ፡ የተበላሸ ፡ መኾኑ ፡ አይካድም ። ስለዚህ ፡ ወደኋላ ፡ መለስ ፡ ብሎ ፡ ያለፈውን ፡ ታሪክ ፡ መመልከት ፡ ተገቢ ፡ ነገር ፡ ነው ።

ነገር ፡ ግን ፡ ላሰብኩት ፡ ነገር ፡ መልካም ፡ ውጤት ፡ ያስገኝልኛል ፡ ብሎ ፡ ያለፈውን ፡ ታሪክ ፡ እውነተኛውን ፡ መንገዱን ፡ አስለቅቆ ፡ ልብ ፡ በወደደው ፡ መንገድ ፡ ቢመሩት ፡ አተኩሮ ፡ የሚመለከተው ፡ ሰው ፡ ሲያገኝ ፡ ዋጋ ፡ ቢስ ፡ ኾኖ ፡ መቅረቱን ፡ እንዳይዘነጉ ፡ ስል ፡ በትሕትና ፡ አስገነዝብዎታለሁ ።

ክፍል ፡ ፩ ።

የትምህርት ፡ ልዩነት ፡ ነውን? ።

፪/ ከላይ ፡ ከተዘረዘሩት ፡ ከ፳ቱ ፡ አርእስቶች ፡ ባንደኛው ፡ አርእስት ፡ የትምርት ፡ ልዩነት ፡ ነውን ፡

ብለው ፡ ጥያቄ ፡ አቅርበዋል ።

፪ / አሁን ፡ እርስዎ ፡ በሚቀጥሉት ፡ መሥመሮች ፡ የክብር ፡ መበላለጥ ፡ ነው ፡ ብለው ፡ አስታወሱን ፡ እንጂ ፡ እኛ ፡ እንደምናውቀውስ ፡ የትምህርትና ፡ ያነጋገር ፡ መለያየት ፡ ነው ።

፫/ ኢትዮጵያ ፡ ከሮማ ፡ ተለይታ ፡ የምትገኝበትና ፡ ሌሎች ፡ የምሥራቅ ፡ አብያተ ፡ ክርስቲያናት ፡ የተለዩበት ፡ ምክንያት ፡ አንድ ፡ አይደለም ። ክርስቶስ ፡ የተከላትን ፡ ማኅበር ፡ አንድነቷን ፡ በታትኖ ፡ ያስኰተቱና ፡ መለያየት ፡ የትምርት ፡ ልዩነት ፡ ነው መባሉ ፡ የማይረባ ፡ ማግሃኛ ፡ ነው ፡ እንጂ ፡ እውነተኛ ፡ ምክንያት ፡ አይደለም ፡ እውነተኛውስ ፡ ምክንያት ፡ አንዳንዶቹ ፡ የምሥራቅ ፡ አበምኔቶችና ፡ ፓትርያርኮች ፡ በክብር ፡ ፍላጎት ፡ ተገፋፍተው ፡ ከሮማው ፡ ርእሰ ፡ ሊቃነ ፡ ጳጳሳት ፡ ጋራ ፡ የመበላለጥና ፡ የመወዳደር ፡ መንፈስ ፡ አድሮባቸው ፡ እንደ ፡ ነበረ ፡ እናውቃለን ፡

ብለዋል ።

፫ / ይህ ፡ ነገር ፡ በጣም ፡ የሚያሳዝን ፡ ነው ፡ ኢትዮጵያ ፡ በዚህ ፡ ውስጥ ፡ የለችም ፡ ቢሉም ፡ በሮማ ፡ ቤተ ፡ ክርስቲያንና ፡ በሌሎች ፡ አብያተ ፡ ክርስቲያናት ፡ መካከል ፡ ያለውን ፡ መበላለጥ ፡ መመርመር ፡ አስፈላጊ ፡ ኾኖብኛል ።

ምናልባት ፡ የምሥራቅ ፡ አብያተ ፡ ክርስቲያናት ፡ ከሮሙ ፡ ርእሰ ፡ ሊቃነ ፡ ጳጳሳት ፡ እንወዳደር ፡ ቢሉ ፡ ጌታ ፡ ኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡ አንትሙሰ ፡ ኢትሰመዩ ፡ ረቢ ፡ እስመ ፡ ፩ዱ ፡ ውእቱ ፡ መምህርክሙ ፡ ወአንትሙሰ ፡ አኃው ፡ ኵልክሙ ፡ ወኢትረስዩ ፡ አበ ፡ በዲበ ፡ ምድር ፡ እስመ ፡ ፩ዱ ፡ ውእቱ ፡ አቡክሙ ፡ ሰማያዊ ፡ ወኢትሰመዩ ፡ መምህራነ ፡ እስመ ፡ ፩ ፡ ውእቱ ፡ መምህርክሙ ፡ ክርስቶስ ።

እናንተስ ፡ ኹላችሁም ፡ ወንድማማቾች ፡ ናችሁ ፡ ስለዚህ ፡ አባታችሁ ፡ አንዱ ፡ ሰማያዊ ፡ እግዚአብሔር ፡ ስለኾነ ፡ ምድራዊ ፡ አባት ፡ አታብጁ ፡ መምህራችሁም ፡ አንድ ፡ ኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡ ነውና ፡ ምድራዊ ፡ መምህር ፡ አለን ፡ አትበሉ ፡ ያለው ፡ ቃል ፡ ይገድፋቸው ፡ ይኾናል ፡ ማቴ ፡ ፳፫ ፡

ቷ ፡ ኸረ ፡ የሮሙ ፡ ርእሰ ፡ ሊቃነ ፡ ጳጳሳት ፡ እኔ ፡ ከበላያችሁ ፡ ልኹንና ፡ እናንተ ፡ እግሬን ፡ እያሻ ችሁ ፡ ከበታቼ ፡ ተቀመጡና ፡ ቅዱስ ፡ ቅዱስ ፡ በሉኝ ፡ የሚልበት ፡ ምክንያት ፡ ምንድን ፡ ነው ።

ጌታችን ፡ ኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡ ዘይፈቅድ ፡ እምኔክሙ ፡ ይኩን ፡ ሊቀ ፡ ይኩንክሙ ፡ ላእከ ።
ከናንተ ፡ አለቃ ፡ ሊኾን ፡ የሚወድ ፡ ሰው ፡ አገልጋይ ፡ ተላላኪ ፡ ይኹንላችሁ ፡ ብሎ ፡ አዘዘ ፡ እንጂ ፡ ዓለም ፡ ኹሉ ፡ ለርም ፡ ሊቀ ፡ ጳጳሳት ፡ ይገዛ ፡ ብሏልን ፡ አላለም ።

ምናልባት ፡ ለዚሀ ፡ ጥያቄ ፡ ረዐይኬ ፡ አባግዕየ ፤ ረዐይኬ ፡ መሐስዕየ ፡ ብሎ ፡ መላልሶ ፡ የሾመው ፡ የቅዱስ ፡ ጴጥሮስ ፡ መንበር ፡ ስለኾነች ፡ ነው ፡ የሚል ፡ መልስ ፡ ይቀርብለት ፡ ይኾናል ፡ ቅዱስ ፡ ጴጥ ሮስና ፡ ቅዱስ ፡ ጳውሎስ ፡ ሮማ ፡ ገብተው ፡ ወንጌልን ፡ ቢያስተምሩ ፡ የቍልቍሊት ፡ ሰቅላ ፡ በሰይፍ ፡ መትራ ፡ ገላቸዋለች ፡ እንጂ ፡ አክብራ ፡ ተቀብላቸዋለችን ፡ አልተቀበለቻቸውም ።

ደግሞ ፡ ከዚህ ፡ በኋላ ፡ በግፍ ፡ ብትገላቸውም ፡ ዐፅማቸው ፡ ያረፈበት ፡ ቦታ ፡ ስለኾነች ፡ ልትከ በር ፡ ይገባታልና ፡ በርሷ ፡ ላይ ፡ የተሾመው ፡ ከኹሉ ፡ በላይ ፡ ሊኾን ፡ ይገባዋል ፡ የሚል ፡ መልስ ፡ ይከተል ፡ ይኾናል ።

ይህም ፡ የሚያስከብር ፡ ከኾነ ፡ እግዚአ ፡ ጴጥሮስ ፡ አምላከ ፡ ጴጥሮስ ፡ ኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡ የተ ሰቀለባት ፡ የተቀበረባት ፡ ኢየሩሳሌም ፡ ከኹሉ ፡ በላይ ፡ ተከብራ ፡ ኤጲስ ፡ ቆጶሷ ፡ ርእሰ ፡ ሊቃነ ፡ ጳጳሳት ፡ መባል ፡ በተገባው ፡ ነበረ ። ነገር ፡ ግን ፡ ጌታችን ፡ ኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡ ሊላክ ፡ ሊያገለግል ፡ እንጂ ፡ ሊላኩት ፡ ሊያገለግሉት ፡ አልመጣምና ፡ እናንተስ ፡ ኹላችሁም ፡ ወንድማማች ፡ ናችሁ ፡ ብሎ ፡ ትክክለኝነትን ፡ ከማስተማር ፡ በቀር ፡ አንዱ ፡ ላንዱ ፡ ይገዛ ፡ አላለም ።

እንግዲህ ፡ አሁን ፡ እንደ ፡ መረመርነውና ፡ እንደ ፡ ተረዳነው ፡ ይህ ፡ መለያየት ፡ የመጣ ፡ በት ምርት ፡ ልዩነት ፡ ሳይኾን ፡ በክብር ፡ ፍላጎት ፡ ነው ፡ ካሉ ፡ የሮም ፡ ቤተ ፡ ክርስቲያን ክብሯን ፡ ለመ ጠበቅ ፡ ስትል ፡ የክርስቶስን ፡ መንጋዎች ፡ እንደ ፡ በታተነቻቸው ፡ ታወቀ ፡ ተረዳ ፡ ማለት ፡ ነው ። ምክንያቱም ፡ የምሥራቅ ፡ አብያተ ፡ ክርስቲያናት ፡ ከሮም ፡ ርእሰ ፡ ሊቃነ ፡ ጳጳሳት ፡ ጋራ ፡ ትክክለ ኝነት ፡ ቢያገኙ ፡ አይለያዩም ፡ ነበረ ፡ የሚል ፡ ስሜት ፡ ስላሳደረብን ፡ ነው ።

፱/ ኢትዮጵያ ፡ ከሮማ ፡ ቤተ ፡ ክርስቲያን ፡ ስትለይ ፡ ግን ፡ ታሪኳን ፡ ብንመለከተው ፡ ይህን ፡ የመሰለ ፡ ነገር ፡ አናገኝበትም ኢትዮጵያ ፡ ከሮማ ፡ ትምርት ፡ ለመለየት ፡ ሰንደቅ ፡ ዓላማዋን ፡ አምርታ ፡ የተነሣችበት ፡ ጊዜ ፡ መቼውንም ፡ አይታወቅም ፡ ምናልባት ፡ በ፲፮ኛ ፡ ፲ ፡ ዓ/ም ፡ የፖርቱጋል ፡ ካቶሊክ ፡ መልክተኞች ፡ ፈጽመው ፡ የተባረሩበትን ፡ ሰደት ፡ በማስታወስ ፡ ካህ ኑም ፡ ዓለሙም ፡ ተባብሮ ፡ የካቶሊክን ፡ ሃይማኖት ፡ ያስወገደበት ፡ ጊዜ ፡ አለ ፡ ብሎ ፡ ለማሰብ ፡ የሚ ፈትን ፡ ይገኝ ፡ ይኾናል ፡ ብለው ፡ እውነተኛውን ፡ ነገር ፡ በሚያጠራጥር ፡ ጕዳና ፡ መርተውታል ።

ይህንም ፡ በሚያጠራጥር ፡ ጕዳና ፡ ያመጡትን ፡ ሐሳብ ፡ እውነተኛ ፡ ለማስመሰል ፡ ቢሉ ፡ የእውነት ፡ መሠረት ፡ ያላቸው ፡ ጽሑፎችና ፡ ምስክሮች ፡ መልክተኞችን ፡ ካስወገዱ ፡ ምክንያቶች ፡ ውስጥ ፡ የሃይማኖት ፡ ልዩነት ፡ በፍጹም ፡ አለመገኘቱን ፡ ያረ ጋግጣሉ ፡ ብለው ፡ እነዚህን ፡ ጽሑፎች ፡ ሲዘረዝሩ ፡ ፩ኛ ፡ መልክተኞቹን ፡ ያባረረው ፡ ንጉሥ ፡ ፋሲል ፡ ለአልፎንስ ፡ በሰጠው ፡ መልስ ፡ በኢትዮጵያውያንና ፡ በመልክተኞቹ ፡ መካከል ፡ ዋና ፡ የክርክር ፡ ምክንያት ፡ ኾኖ ፡ ስለነበረው ፡ ስለክርስቶስ ፡ ኹለት፡ ባሕርያት ፡ ነገር ፡ ሲናገር ፡ በግልጥ ፡ መልእክተኞቹ ፡ ይሰብኩት ፡ በነበረውና ፡ ኢትዮጵያውያኖቹ ፡ በሚያምኑት ፡ ትምህርት ፡ መሐከል ፡ ምንም ፡ ልዩነት ፡ የለም ፡ ብሏል ።

ከመልክተኞቹ ፡ ጋራ ፡ ላለመስማማትና ፡ እነርሱ ን ፡ ለማባረር ፡ ዋና ፡ ምክንያቶች ፡ ከትምርት ፡ አለመስማማት ፡ በፍጹም ፡ ልዩ ፡ የኾኑ ፡ ሌሎች ፡ ነገሮች ፡ ናቸው ፡ እነዚኽውም ፡ ለምእመናን ፡ በወይን ፡ ጠጅ ፡ መልክ ፡ አለማቍረባቸው ፡ ግጽውን ፡ መሰወጣቸው ፤ ጥምቀትንና ፡ የክህነትን ፡ ማዕርግ ፡ እንደ ፡ ገና ፡ መስጠታቸው ፡ ይህንንም ፡ የመሳሰሉ ፡ ሌሎች ፡ መኾናቸውን ገልጠዋል ። ብለዋል ።

፲ / መለያየትን ፡ መገናኘት ፡ ይቀድመዋል ፡ ኸረ ፡ ለነገሩ ፡ ኢትዮጵያ ፡ ከሮማ ፡ የተለየችበት ፡ ጊዜ ፡ መቼ ፡ ነው ፡ ብለው ፡ የሚጠይቁ ፡ አስቀድሞ ፡ ኢትዮጵያና ፡ ሮማ ፡ በፍቅር ፡ የተገናኙበት ፡ ጊዜ ፡ አለን ። የጠቀሷቸው ፡ መረጃዎች ፡ ኹሉ ፡ በጥል ፡ መገናኘታቸውን ፡ እንጂ ፡ በፍቅር ፡ መገና ኘታቸውን ፡ አያስረዱም ።

(ሀ) የፖርቱጋል ፡ ካቶሊክ ፡ መልክተኞች ፡ መባረራቸውን ፡ እያመኑ ፡ ካህኑም ፡ ዓለሙም ፡ ተባብሮ ፡ አላባረራቸውም ፡ ብለው ፡ የሰጡት ፡ ግምት ፡ ኹሉም ፡ ተባብሮ ፡ ያባረራቸው ፡ መኾኑ ፡ የተረጋገጠ ፡ ስለኾነ ፡ ዋጋ ፡ የሌለው ፡ ግምት ፡ ነው ።

(ለ) ንጉሥ ፡ ፋሲል ፡ መልክተኞች ፡ ይሰብኩት ፡ በነበረውና ፡ ኢትዮጵያውያኖቹ ፡ በሚያም ኑት ፡ ትምህርት ፡ መካከል ፡ ልዩነት ፡ የለም ፡ ብሏል ፡ ለሚሉት ፡ ዓፄ ፡ ፋሲል ፡ ይህን ፡ መናገራቸ ውን ፡ እኛ ፡ አናውቅም ። ምናልባት ፡ እርስዎ ፡ እንዳሉትም ፡ ዓፄ ፡ ፋሲል ፡ ይህን ፡ ተናግረው ፡ እንደ ፡ ኾነ ፡ ነገሩ ፡ የተቀራረበ ፡ መስሏቸው ፡ የራሳቸውን ፡ አስተያየት ፡ ተናግረው ፡ ይኾናል ፡ እንጂ ፡ አንድ ፡ ባሕርይ ፡ ኹለት ፡ ባሕርይ ፡ በመባባል ፡ ተከራክረው ፡ ካቶሊኮች ፡ አልተባረሩም ፡ አላሉም ።

(ሐ) ከመልክተኞቹ ፡ ጋራ ፡ ላለመስማማትና ፡ እነርሱን ፡ ለማባረር ፡ ምክንያት ፡ የኾኑ ፡ ሌሎችም ፡ አሉ ፡ ስለሚሉት ፡ እኒህ ፡ ምክንያቶች ፡ አንድ ፡ ባሕርይና ፡ ኹለት ፡ ባሕርይ ፡ በመባባል ፡ ለተነሣው ፡ ክርክር ፡ ማዳበሪያ ፡ መኾናቸውን ፡ ያስረዳል ፡ እንጂ ፡ ኢትዮጵያና ፡ ሮማ ፡ ኹለት ፡ ባሕርይ ፡ በማለት ፡ መስማማታቸውን ፡ አያስረዳም ። ቀድሞ ፡ በፍቅር ፡ መገናኘትና ፡ መስማማት ፡ ላይኖር ፡ መቸ ፡ ተለያዩ ፡ ብሎ ፡ መጠየቅ ፡ ማጭበርበር ፡ ማስመሰል ፡ ማደናገር ፡ ይባላል ፡ እንጂ ፡ እውነተኛ ፡ ጥያቄ ፡ አይደለም ።

፮/ እንግዲህ ፡ በመላ ፡ የኢትዮጵያ ፡ ታሪክ ፡ ውስጥ ፡ ይህች ፡ ከሮማ ፡ ተለይታ ፡ ወደ ፡ አንድ ፡ ባሕርይ ፡ ማለፍዋን ፡ ወይም ፡ በግልጥ ፡ እርሱን ፡ መቀበሏን ፡ የሚያስረዳ ፡ ወይም ፡ የተለየችበትን ፡ ጊዜና ፡ ዘመን ፡ የሚነግር ፡ ጽሑፍ ፡ አይገኝም ፡ ብለዋል ።

፯/ በውነቱ ፡ ይህ ፡ ነገር ፡ ከፍ ፡ ያለ ፡ ማደናገርን ፡ ያዘለ ፡ ንግግር ፡ ነው ፡ ጌታችን ፡ ኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡ ሰው ፡ ኾኖ ፡ ወንጌልን ፡ ካስተማረበት ፡ ጊዜ ፡ ጀምሮ ፡ እስከ ፡ ጉባኤ ፡ ኬልቄዶን ፡ ድረስ ፡ በመላው ፡ ዓለም ፡ ባሉ ፡ አብያተ ፡ ክርስቲያናት ፡ ኹሉ ፡ ሮማም ፡ ሳትቀር ፡ ያንድ ፡ ባሕርይ ፡ ባህል ብቻ ፡ ሲነገር ፡ ኖሮ ፡ በጉባኤ ፡ ኬልቄዶን ፡ ጊዜ ፡ የኹለት ፡ ባሕርይ ፡ ባህል ፡ መፈጠሩ ፡ የማይካድ ፡ ነገር ፡ ነው ፡ ይህንም ፡ ርስዎ ፡ ራስዎ ፡ ሲያስረዱ ።

(ሀ) ፈተኞቹ ፡ በኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡ አንድ ፡ ባሕርይ ፡ ብቻ ፡ አለ ፡ ብለው ፡ ያስተምራሉ ፡ ኹለተኞች ፡ ግን ፡ በክርስቶስ ፡ ኹለት ፡ ባሕርያት ፡ ባንድ ፡ አካል ፡ ሲሉ ፡ ያስተምራሉ ፡ ብለው ፡ በገጽ ፡ ፲፪ ፡ መሥመር ፡ ፭ና ፡ ፯ ፡ መስክረዋል ።

(ለ) ይህንኑ ፡ ያንድ ፡ ባሕርይን ፡ ባህል ፡ ከጉባኤ ፡ ኒቅያ ፡ በኋላ ፡ በ፫፻፵፩ ፡ ወይም ፡ በ፫፻፴፭ ፡ ዓ ፡ ም ፡ ግድም ፡ በጉባኤ ፡ ኬልቄዶን ፡ የኹለት ፡ ባሕርይ ፡ ባህል ፡ ከመፈጠሩ ፡ በፊት ፡ ፍሬምናጦስ ፡ ከእስክንድርያ ፡ አምጥቶ ፡ ለኢትዮጵያ ፡ ሰበከላትና ፡ እንደተቀበለችው ፡ በገጽ ፡ ፶፩ ፡ አረጋግጠው ፡ መስክረዋል ። በገጽ ፡ ፶፯ም ፡ ይህንኑ ፡ ደግመው ፡ መስክረዋል ።

(ሐ) ኢትዮጵያ ፡ ከእስክንድርያ ፡ በተቀበለችው ፡ ባንድ ፡ ባሕርይ ፡ ባህል ፡ ጸንታ ፡ የኖረች ፡ መኾኗንም ፡ በክርስትናዋ ፡ አዲስ ፡ የነበረችው ፡ የኢትዮጵያ ፡ ቤተ ፡ ክርስቲያን ፡ እንደ ፡ ሌሎች ፡ አብያተ ፡ ክርስቲያናት ፡ ከኬልቄዶን ፡ ጉባኤ ፡ በፊት ፡ ይታመን ፡ የነበረውን ፡ መምህራንና ፡ ሊቃውንት ፡ በተራቀቀ ፡ መርምረውት ፡ በኀላ ፡ አነጋገር ፡ ያልተወሰነውን ፡ የሃይማኖት ፡ ትምርት ፡ ይዛ ፡ በእርሱ ፡ ላይ ፡ እንደ ፡ ቆመች ፡ ቀረች ። ስለዚህ ፡ የኢትዮጵያ ፡ ቤተ ፡ ክርስቲያን ፡ ስለ ፡ አካላዊ ፡ ተዋሕዶ ፡ ትምህርት ፡ ዛሬም ፡ ቢኾን ፡ በኬልቄዶን ፡ ጉባኤ ፡ የተወሰነውን ፡ ትምህርት ፡ ሳትቀበል ፡ ከጉባኤው ፡ በፊት ፡ ከዛሬው ፡ ልዩ ፡ በኾነና ፡ ባረጀ ፡ አነጋገር ፡ ይታመንበት ፡ እንደ ፡ ነበረው ፡ ታምናለች ፡ እንጂ ፡ አነጋገሯን ፡ በተራቀቀ ፡ አሻሽላ ፡ ከቀድሞው ፡ ዘመን ፡ ምንም ፡ አለወጠችም ፡ ብለው ክርስትናን ፡ ከተቀበለችበት ፡ ጊዜ ፡ ጀምራ ፡ አሁን ፡ ይህን ፡ መጽሐፍ ፡ እስከ ፡ ጻፉበት ፡ ፲፱፻፶፩ ፡ ዓ ፡ ም ፡ ድረስ ፡ ካንድ ፡ ባሕርይ ፡ ባህል ፡ ያልተናወጠች ፡ መኾኗን ፡ አረጋግጠው ፡ መስክረዋል ፡ ገጽ ፡ ፭ ።

(መ) የኢትዮጵያ ፡ ቤተ ፡ ክርስቲያን ፡ ባሁኑ ፡ ዘመን ፡ ስለክርስቶስ ፡ ባሕርያት ፡ አዋሐድ ፡ የምታምነው ፡ ትምህርት ፡ ባሳቡና ፡ በገላለጡ ፡ ከኬልቄዶን ፡ ጉባኤ ፡ በፊት ፡ ልክ ፡ ክርስቲያኖች ፡ ኹሉ ፡ ያምኑት ፡ እንደነበረው ፡ ነው ። ይህም ፡ ትምህርት ፡ ለንስጥሮስ ፡ ብቻ ፡ ሳይኾን ፡ ለአውጣኪም ፡ ባህል ፡ ፈጽሞ ፡ ተቃራኒ ፡ በመኾኑ ፡ ቅዱስ ፡ ቄርሎስ ፡ ስለክርስቶስ ፡ ባሕርያት ፡ አዋሐድ ፡ ካስተማረውና ፡ ቤተ ፡ ክርስቲያንም ፡ ምንም ፡ እንኳን ፡ በደምብ ፡ ባትወስነው ፡ በዠሉ ፡ ዘንድ ፡ ይታመን ፡ ከነበረው ፡ ትምህርት ፡ ፈጽሞ ፡ የተስማማ ፡ ነው ፡ ብለዋል ፡ ገጽ ፡ ፷፭ ።

(ሠ) ሮማና ፡ ኢትዮጵያ ፡ መቸም ፡ ቢኾን ፡ ከቃል ፡ በቀር ፡ ፍቅር ፡ የሌላቸው ፡ መኾናቸውን ሲያረጋግጡ ፡ የኢትዮጵያ ፡ ሊቅ ፡ ሰላም ፡ አልብነ ፡ ምስለ ፡ ሰብአ ፡ ሮሜ ፡ ወለሰብአ ፡ ሮሜ ፡ ምስሌነ ፡ ኢሀለዎሙ ፡ ሰላም ፡ የሚለውን ፡ መወድስ ፡ ቅኔ ፡ በገጽ ፡ ፲፪፩ ፡ ጠቅሰውልናል ።

እንግዲህ ፡ ይህ ፡ ጥያቄዎ ፡ ሕጋዊ ፡ እውነት ፡ ጥያቄ ፡ ቢኾን ፡ ኖሮ ፡ ኢትዮጵያ ፡ ከጉባኤ ፡ ኬልቄዶን ፡ በፊት ፡ ያንድ ፡ ባሕርይን ፡ ባህል ፡ በፍሬ ፡ ምናጦስ ፡ ተቀብላ ፡ እስከ ፡ ዛሬም ፡ በዚያው ፡ ጸንታ ፡ እንዳለችና ፡ ከሮምም ፡ ጋራ ፡ ከመጀመሪያ ፡ እስከ ፡ መጨረሻ ፡ በጸብ ፡ ላይ ፡ ያለች ፡ መኾኗን ፡ እንዲህ ፡ መላልሰው ፡ እንዳስረዱ ፡ የኹለት ፡ ባሕርይንም ፡ ባህል ፡ በዚህ ፡ ዘመን ፡ ተቀበለች ፡ ብለው ፡ ባስረዱ ፡ ነበረ ። ጥያቄዎ ፡ እውነትን ፡ የጨበጠ ፡ ሕጋዊ ፡ አለመኾኑ ፡ በዚህ ፡ ይታወቃል ። ስለዚህ ፡ ይህ ፡ ጥያቄዎ ፡ ምናልባት ፡ እንዲህ ፡ እንደርስዎ ፡ የሆኑን ፡ ሥርዓተ ፡ አምልኮና ፡ ያንድ ፡ ባሕርይን ፡ ባህል ፡ አስቀድሞ ፡ ሳያጠና ፡ ወደ ፡ ኹለት ፡ ባሕርይ ፡ ባህል ፡ የተሳበ ፡ ሰው ፡ ቢኖር ፡ ለካስ ፡ ኢትዮጵያ ቀድሞ ፡ ኹለት ፡ ባሕርይ ፡ ባይ ፡ ኖራለችሳ ፡ የሚል ፡ ጥርጣሬ ፡ ለማሳደር ፡ ብቻ ፡ ይጠቅምዎ ፡ እንደ ፡

ኾነ ፡ ነው ፡ እንጂ ፡ ውስጡን ፡ ገብቶ ፡ ሲያዩትስ ፡ እንዲህ ፡ ፍሬቢስ ፡ ኾኖ ፡ ይገኛል ።

፪ኛ ፡ ክፍል ።

ዕውነተኛው ፡ ምክንያት ።

፮/ ይሁን ፡ እንጂ ፡ አሁን ፡ ኢትዮጵያም ፡ ከካቶሊክ ፡ ቤተ ፡ ክርስቲያን ፡ ተለይታ ፡ መገኘቷ ፡ የማይካድ ፡ ነገር ፡ ነው ፡ እንግዲህ ፡ ይህን ፡ ነገር ፡ የፈጠሩና ፡ ወደ ፡ ርሱም ፡ ያደረሷት ፡ ምክንያቶች ፡ የቶቹ ፡ ናቸው ፡ በማለት ፡ ጥያቄዎን ፡ ቀጥለዋል ።

፮ / የዚህ ፡ ጥያቄ ፡ መልሱ ፡ አጭር ፡ ነው ፤ እውነተኛው ፡ ምክንያት ፡ ሮማ ፡ ከመጻሕፍት ፡ ሳይኾን ፡ በይመስላልና ፡ በያሰኛል ፡ ብቻ ፡ በሐሳቧ ፡ ገምታ ፡ የወሰነችውን ፡ የ፪ ፡ ባሕርይ ፡ ባህልና ፡ ሌሎችንም ፡ ውሳኔዎቿን ፡ ኢትዮጵያ ፡ ባለመቀበሏ ፡ ብቻ ፡ ነው ።

፯/ ኢትዮጵያ ፡ ከሮማ ፡ ተለይታ ፡ የምትገኘው ፡ ሳታውቀውና ፡ ሳትፈልገው ፡ ነው ። ብለዋል ።

፯ / ኢትዮጵያ ፤ ከሮማ ፡ ጋራ ፡ ጠቡን ፡ ካልፈለገችው ፡ ሮማ ፡ በየጊዜው ፡ በማናቸውም ፡ ምክንያት ፡ ወደ ፡ ኢትዮጵያ ፡ ብቅ ፡ ብቅ ፡ ለማለት ፡ አቋርጣ ፡ አታውቅም ። መጥታም ፡ ከቅዱሳት ፡ መጻሕፍት ፡ ያልተገኘ ፡ በይመስላልና ፡ በያሰኛል ፡ ብቻ ፡ የተመሠረተ ፡ ባህሏን ፡ ለመንዛት ፡ መሞከሯ ፡ አልቀረም ። ከቅዱሳት ፡ መጻሕፍት ፡ በተገኘ ፡ ኃይለ ፡ ቃል ፡ ወይም ፡ በማናቸውም ፡ በመጣችበት ፡ ዐይነት ፡ መልስ ፡ እየሰጠች ፡ ለምን ፡ ትመልሳታለች ? በፍቅር ፡ አትቀበላትም ፡ ኖሯልን ይህ ፡ ንግግር ፡ ከስሕተት ፡ በላይ ፡ ያለ ፡ ስሕተት ፡ ነውና ፡ ያርሙት ።

፰/ ከዚህ ፡ ጉዳት ፡ ላይ ፡ ያደረሳት ፡ ከሮማ ፡ በጣም ፡ መራቋ ፡ ነው ፡ ብለዋል ።

፰ / ኢትዮጵያ ፡ ከሮማ ፡ ብትለይ ፡ ያገኛት ፡ ጉዳት ፡ ምንድነው ፡ ባትለይስ ፡ ታገኘው ፡ የነበረው ፡ ጥቅም ፡ ምንድነው ፡ በዚህ ፡ ነገር ፡ ያው ፡ ዓለም ፡ ኹሉ ፡ ያወቀው ፡ የሮማ ፡ ምኞት ፡ ሳይፈጸም ፡ ቀረ ፡ ብለው ፡ ከሚሰማዎ ፡ ኃዘን ፡ በቀር ፡ ሌላ ፡ የሚያሳስብዎ ፡ ነገር ፡ የለም ።

፱/ ከእውነተኛይቱ ፡ ቤተ ፡ ክርስቲያን ፡ ፈጽመው ፡ ለመለየቷ ፡ ሲሉ ፡ እስላሞችና ፡ የእስክንድርያ ፡ ሊቃነ ፡ ጳጳሳት ፡ የፈጠሩባት ፡ ብዙዎች ፡ የውጭ ፡ ችግሮች ፡ ናቸው ፡ ብለዋል ።

፱ / የሮማ ፡ ቤተ ፡ ክርስቲያን ፡ ከሌሎች ፡ አብያተ ፡ ክርስቲያናት ፡ ተለይታ ፡ እውነተኛ ፡ የምትኾንበት ፡ ሌሎች ፡ አብያተ ፡ ክርስቲያናት ፡ ሐሰተኞች ፡ የሚኾኑበት ፡ ምክንያት ፡ ምንድነው ፡ ካቶሊክ ፡ በመባሏ ፡ ነውን ፡ ወይስ ፡ ሌላ ፡ ምክንያት ፡ አላት ፡ ካቶሊክ ፡ በመባሏ ፡ እንደ ፡ ኾነ ፡ ካቶሊክ ፡ ኦርቶዶክስ ፡ ማለት ፡ የግሪክ ፡ ቋንቋ ፡ ነው ። ትርጓሜውም ፡ ካቶሊክ ፡ ማለት ፡ እንተ ፡ ላዕለ ፡ ኵሉ ፡ ጉባኤ ፡ ዘሐዋርያት ፡ ማለት ፡ ነው ፡ ኦርቶዶክስም ፡ ማለት ፡ ርትዕት ፡ ሃይማኖት ፡ ማለት ፡ ነው ። ወደ ፡ አማርኛም ፡ ቢመልሱት ፡ እንተ ፡ ላዕለ ፡ ኵሉ ፡ ጉባኤ ፡ ዘሐዋርያት ፡ ማለት ፡ በሐዋርያት ፡ ስብከት ፡ ያመነች ፡ የተሰበከች ፡ ከኹሉ ፡ በላይ ፡ ያለች ፡ ቤተ ፡ ክርስቲያን ፡ ማለት ፡ ነው ።

ይህም ፡ ምሥጢሩ ፡ በሐዋርያት ፡ ትምህርት ፡ በክርስቶስ ፡ አምኖ ፡ ክርስቲያን ፡ የተባለውን ፡ ኹሉ ፡ አንድ ፡ ጉድርጎ ፡ አጠቃሎ ፡ ልዩ ፡ ልዩ ፡ አማልክትን ፡ ያመልኩ ፡ ከነበሩ ፡ አሕዛብ ፡ ኹሉ ፡ በላይ ፡ ማለት ፡ ነው ፡ እንጂ ፡ ከቤተ ፡ ክርስቲያን ፡ ውስጥ ፡ ታላቅና ፡ ታናሽ ፡ አለ ፡ ማለት ፡ አይደለም ። ርትዕት ፡ ሃይማኖት ፡ ማለትም ፡ የቀናች ፡ ሃይማኖት ፡ ማለት ፡ ነው ። በዚህ ፡ መሠረት ፡ (ካቶሊክ ፡ መባል ፡ የሚገባው ፡ ኦርቶዶክስነትን ፡ ማለት ፡ የቀናች ፡ ሃይማኖትን ፡ ይዞ ፡ ለሚገኝ ፡ ክርስቲያን ፡ ኹሉ ፡ ነው ፤ እንጂ ፡ ላንድ ፡ ክፍል ፡ ቤተ ፡ ክርስቲያን ፡ ብቻ ፡ የተሰጠ ፡ ስም ፡ ወይም ፡ የመዓርግ ፡ ስም ፡ አይደለም ፤ ስለዚህ ፡ የሮማ ፡ ቤተ ፡ ክርስቲያንም ፡ ብትኾን ፡ ኦርቶዶክስነትን ፡ ማለት) ፡ ርትዕት ፡ ሃይማኖትን ፡ ከለቀቀች ፡ ካቶሊክ ፡ መባል ፡ አይገባትም ።

ከሮማ ፡ የለዩዋት ፡ እስላሞችና ፡ የእስክንድርያ ፡ ሊቃነ ፡ ጳጳሳት ፡ ናቸው ፤ ያሉትም ፡ ፍጹም ፡ ሐሰት ፡ ነው ፡ ርሷ ፡ ራሷ ፡ ተመራምራ ፡ ይህ ፡ ባህል ፡ በያሰኛል ፡ በይመስላል ፡ የመጣ ፡ ከመጻሕፍት ፡ ያልተገኘ ፡ ስሕተት ፡ ነው ፡ ብላ ፡ ብትነቅፈውና ፡ ባትቀበለው ፡ ነው ፡ እንጂ ፡ ፈቃደኛማ ፡ ከኾነች ፡ ርሷ ፡ ራሷ ፡ ሮማ ፡ መሔድ ፡ ባይቻላት ፡ በየጊዜው ፡ ከዚህ ፡ ድረስ ፡ እየመጡ ፡ የሚጎተጉቷትን ፡ ካቶሊካውያንን ፡ ለምን ፡ ታባርራቸዋለች ፡ አክብራ ፡ አትቀበላቸውም ፡ ኖሯልን ።

፲/ ይህ ፡ የምንለው ፡ ታሪኩን ፡ በመመርመር ፡ ኾነ ፡ እንዲሁም ፡ ኢትዮጵያ ፡ ተለይታ ፡ በነበረችበት ፡ ዘመናት ፡ ውስጥ ፡ ከገሥታቷ ፡ አንዳንድ ፡ ጊዜ ፡ ወደ ፡ ምዕራብና ፡ ወደ ፡ ሮም ፡ ሊልኳቸው ፡ የቻሉ ፡ መልእክተኞች ፡ በተናገሩዋቸው ፡ ቃሎች ፡ መሠረት ፡ እውነት ፡ መኾኑ ፡ ይታወቃል ፡ ብለዋል ።

፲ / ታሪኳን ፡ በመመርመር ፡ ያሉት ፡ ይህ ፡ ታሪክ ፡ ኢትዮጵያ ፡ የማታውቀው ፡ ካቶሊካውያን ፡ የጸፉት ፡ ታሪክ ፡ በመኾኑ ፡ ልንቀበለው ፡ አንችልም ። መልእክተኞቿ ፡ ተናገሩት ፡ ለሚሉት ፡ ከበ ታው ፡ ከንግግሩ ፡ ላይ ፡ ስንደርስ ፡ መልስ ፡ እንሰጥበታለን ፡ ይቆይ ።

፲፩/ በእውነትም ፡ የኢትዮጵያን ፡ ቤተ ፡ ክርስቲያን ፡ ታሪክ ፡ ጠንቅቀን ፡ ብንመለከትና ፡ ብንመረምር ፡ ከካቶሊካዊት ፡ ቤተ ፡ ክርስቲያን ፡ የተለየችበትን ምክንያት ፡ የሚገልጽና ፡ የሚያስረዳ ፡ አንደኛ ፡ ነገር ፡ ከትምርት ፡ ልዩነት ፡ ይልቅ ፡ አንዳን ዶቹ ፡ የውጭ ፡ ኹኔታዎች ፡ መኾናቸውን ፡ እንረዳለን ። ከነዚህም ፡ ምክንያቶች ፡ ዋናዎቹ ፡ ያገሩ ፡ መራራቅና ፡ በክርስትና ፡ ልጅነት ፡ ሳለች ፡ ከሮም ፡ ተለይታ ፡ በካቶሊክ ፡ ቤተ ፡ ክርስቲያን ፡ ዋና ፡ ጠላቶች ፡ ተከባ ፡ መቅረቷዋ ፡ ነው ። ብለዋል ።

፲፪ / (ሀ) ኢትዮጵያን ፡ ከካቶሊክ ፡ ቤተ ፡ ክርስቲያን ፡ የማያገናኛት ፡ የባህል ፡ አለመስማማትና ፡ የልብ ፡ መራራቅ ፡ ነው ፡ እንጂ ፡ የሀገር ፡ መራራቅ ፡ አይደለም ፡ የልብ ፡ መራራቅ ፤ እንጂ ፡ የሀገር ፡ መራራቅ ፡ ፍቅርን ፡ ሊያስቀር ፡ አይችልምና ፡ በዚህ ፡ አይጠራጠሩ ።

(ለ) በክርስትና ፡ ልጅነት ፡ ሳለች ፡ ተከባ ፡ ቀረች ፡ ለሚሉት ፡ ኢትዮጵያ ፡ ክርስትናን ፡ ከተቀበ ለችበት ፡ ጊዜ ፡ ጀምራ ፡ ከግብጻውያን ፡ ጋራ ፡ በባህልም ፡ በሃይማኖትም ፡ ተባብራ ፡ መኖሯ ፡ የማይ ካድ ፡ እውነተኛ ፡ ነገር ፡ ነው ። ነገር ፡ ግን ፡ ባለፈው ፡ ጥያቄዎ ፡ ኢትዮጵያ ፡ አስቀድማ ፡ ከሮማ ፡ ጋራ ፡ ግንኙነት ፡ ኖሯት ፡ ኋላ ፡ ወደ ፡ እስክንድርያ ፡ የሄደች ፡ አስመስለው ፡ ኢትዮጵያ ፡ ከሮማ ፡ በርግጥ ፡ የተለየችበት ፡ ጊዜ ፡ መቸ ፡ ነው ፡ ብለው ፡ ጠይቀው ፡ ነበረ ።

እኔም ፡ ኢትዮጵያና ፡ ሮማ ፡ ምን ፡ ግንኙነት ፡ አላቸውና ፡ እንዲህ ፡ ብለው ፡ ይጠይቃሉ ፡ የሚል ፡ መልስ ፡ ሰጥቸዎ ፡ ነበረ ፤ አሁን ፡ ደግሞ ፡ ከዚህ ፡ ኢትዮጵያ ፡ ገና ፡ በክርስትና ፡ ልጅነት ፡ ሳለች ፡ በእ ስክንድርያ ፡ ቤተ ፡ ክርስቲያን ፡ ተከባ ፡ መቅረቷን ፡ ካረጋገጡ ፡ ባለፈው ፡ መሥመር ፡ ያቀረቡት ፡ ጥያቄ ፡ ስሕተት ፤ እኔ ፡ የሰጠሁዎ ፡ መልስ ፡ እውነት ፡ መኾኑን ፡ ይገንዘቡልኝ ።

፲፫/ ከሮማ ፡ ለመለየት ፡ ያደረሳት ፡ ከእስክንድርያ ቤተ ፡ ክርስቲያን ፡ ሥር ፡ ኾና ፡ በእርስዋ ፡ ስትመራ ፡ የነበረች ፡ መኾ ንዋ ፡ ነው ብለዋል ።

፲፬ / ኢትዮጵያ ፡ ከሮማ ፡ በመለየቷ ፡ እንዳልተጎዳች ፡ በእርግጥ ፡ ታውቃለች ፡ በመለየቷ ፡ ተጎዳች ፡ እያሉ ፡ የሚያወሩ ፡ እርስዎ ፡ ብቻ ፡ ነዎ ፡ ስለዚህ ፡ በእስክንድርያ ፡ ስትመራ ፡ መቆየቷ ፡ ልብ ፡ ወለድ ፡ ከመጣ ፡ ስሕተት ፡ ጠብቋታል ፡ እንጂ ፡ የጎዳት ፡ ነገር ፡ የለምና ፡ በዚህ ፡ አይዘኑባት ፡ ግድ ፡ የለም ።

፲፭/ ሮማንና ፡ ኢትዮጵያን ፡ የምታገናኝ ፡ ድልድይ ፡ የነበረችው ፡ ግብጽ ፡ ከእስላሞች ፡ እጅ ፡ ወድታ ፡ የእስክንድርያ ፡ ቤተ ፡ ክርስቲያን ፡ ወዳንድ ፡ ባህል ፡ ባለፈች ፡ ጊዜ ፡ ኢትዮጵያ ፡ ከሮማ ፡ ብቻ ፡ ሳይኾን ፡ ከክርስቲያን ፡ አገሮች ፡ ኹሉ ፡ ተለይታ ለብቻዋ ፡ ቀረችና ፡ እጅግ ፡ በጠና ፡ እጅግም ፡ በሚያስጨንቅ ፡ ምስቅል ፡ ጉዳና ፡ ላይ ፡ ተገኘች ፡ ብለዋል ።

፲፮ / ኢትዮጵያ ፡ ያንድ ፡ ባሕርይን ፡ ባህል ፡ በርግጥ ፡ የተቀበለችበት ፡ ጊዜ ፡ አይታወቅም። በማለትዎ ፡ ይህ ፡ ንግግር ፡ ኢትዮጵያ ፡ አስቀድማ ፡ የ፪ ፡ ባሕርይን ፡ ባህል ፡ ተቀብላ ፡ የነበረች ፡ ለማ ስመሰል ፡ ነውን ፡ እያልን ፡ ስንደነቅ ፡ እስክንድርያም ፡ በሌላ ፡ ባህል ፡ ኖራ ፤ ወዳንድ ፡ ባሕርይ ፡ ባህል ፡ ያለፈችበት ፡ ጊዜ ፡ አለ ፡ ማለትዎና ፡ ይኸውም ፡ በእስላሞች ፡ እጅ ፡ በመውደቋ ፡ የመጣባት ፡ አስመስለው ፡ በመናገርዎ ። ጽሑፍዎን ፡ ኹሉ ፡ ከሌላ ፡ ግምት ፡ ላይ ፡ ጥሎታል ።

ግብጽ ፡ ከእስላሞች ፡ እጅ ፡ በወደቀች ፡ ጊዜ ፡ የእስክንድርያ ፡ ቤተ ፡ ክርስቲያን ፡ ወዳንድ ፡ ባሕ ርይ ፡ ባህል ፡ አለፈች ፡ ብለው ፡ እስክንድርያን ፡ ላንድ ፡ ባሕርይ ፡ ባህል ፡ እንግዳ ፡ እንዳያደርጓትማ ፡ ያንድ ፡ ባሕርይ ፡ ባህል ፡ ከቀድሞ ፡ ጀምሮ ፡ ከሐዋርያት ፡ ከ፫ቱ ፡ ፺ ፡ ተያይዞ ፡ የመጣ ፡ በተራቅቆና ፡ በፍልስፍና ፡ አነጋገር ፡ ያልተሻሻለ ፡ መኾኑን ፤ የኹለት ፡ ባሕርይ ፡ ባህል ፡ ግን ፡ በ፬፻፶፩ ፡ ዓ/ም ፡ በጉባኤ ፡ ኬልቄዶን ፡ በተራቅቆና ፡ በፍልስፍና ፡ አነጋገር ፡ ተሻሽሎ ፡ የመጣ ፡ መኾኑን ። ይህንኑም ፡ የእስክንድርያው ፡ ሊቀ ፡ ጳጳሳት ፡ ዲዮስቆሮስ ፡ አልቀበለውም ፡ ብሎ ፡ መለየቱን ፡ በዚህ፡መጽሐፍዎ በገጽ ፡ ፳ ፡ መላልሰው ፡ አረጋግጠው ፡ ጽፈውልን ፡ የለምን ፤ ከመቸው ፡ ረሱትና ፡ እስክንድርያን ፡ ላንድ ፡ ባሕርይ ፡ ባህል ፡ እንግዳ ፡ ያደርጓታል ።

፲፯/ እጅግ ፡ በሚያስጨንቅ ፡ ምስቅል ፡ ጉዳና ፡ ላይ ፡ ተገኘች ፡ ያሉትንም ፡ ሲተረጒሙ ፡ እናቷ ፡ የኾነችውን ፡ ቤተ ፡ ክር ስቲያን ፡ ዕድል ፡ መከተል ፡ ወይም ፡ በምሽግ ፡ ውስጥ ፡ በጠላቶቹ ፡ እንደተከበበ ፡ ለብቻዋ ፡ ተለይታ ፡ በእስላም ፡ አጥቂነት ፡ ያስማቋረጥ ፡ እየተከላከለችና ፡ እየታገለች ፡ መኖር ፡ ከኗህ ፡ ከኹለቱ ፡ አንዱን ፡ መምረጥ ፡ ግድ ፡ ኾነባት ፡ ካሉ ፡ በኋላ ፡ ብዙ ፡ ጊዜና ፡ በልዩ ፡ ልዩ ፡ ዓይነት ፡ በኢትዮጵያ ፡ ላይ ፡ ባንድ ፡ በኩል ፡ ከእስክንድርያ ፡ ካንድ ፡ ባሕርይ ፡ ባዮች ፡ ባንድ ፡ በኩልም ፤ ከእስላሞች ፡ አደጋ ፡ ተጣለባት ፡ ብለዋል ።

፲፬ / ይህ ፡ እነጋገርዎ ፡ እውነቱን ፡ ከሐሰት ፡ ሐሰቱን ፡ ከእውነት ፡ ቀላቅሎና ፡ አሰባጥሮ ፡ የያዘ ፡ አደናጋሪ ፡ ንግግር ፡ ነው ። ስለኾነም ፡ ነገሩ ፡ የጎላ ፡ ስለኾነ ፡ እውነቱን ፡ ከሐሰቱ ፡ ለይቶ ፡ አንጠር ጥሮ ፡ ማስረዳት ፡ ይቻላል ። ነገሩም ፡ እንደሚከተለው ፡ ነው ፡ በዓፄ ፡ ልብነ ፡ ድንግል ፡ ዘመነ ፡ መንግሥት ፡ በእስላሙ ፡ ግራኝ ፡ ወረራ ፡ ኢትዮጵያ ፡ በሚያስጨንቅ ፡ ምስቅል ፡ጐዳና ፡ ላይ ፡ መገኘቷ ፡ እርግጥ ፡ ነው ፡ እንዲኹም ፡ በዚያው ፡ ጊዜ ፡ ለጦር ፡ ርዳታ ፡ የመጡ ፡ ፖርቱጋሎች ፡ ካቶሊካውያን ፡ ስለነበሩ ፡ የኹለት ፡ ባሕርይን ፡ ባህል ፡ ላንድ ፡ አንድ ፡ ሰዎች ፡ ለማስተማር ፡ ሞክረዋል ።

በዚሁ ፡ መሠረት ፡ ዓፄ ፡ ዘድንግልን ፡ ከሕዝቡ ፡ አሊያይተው ፡ ደም ፡ አፋሰዋል ፤ ንጉሡንም ፡ አስገድለዋል ። እንዲሁም ፡ ዓፄ ፡ ሱስንዮስንም ፡ በዚሁ ፡ በ፪ ፡ ባሕርይ ፡ ባህል ፡ አሳስተው ፡ የብዙ ፡ ክርስቲያን ፡ ደም ፡ አስፈስሰዋል ፡ የኢትዮጵያ ፡ ሕዝብ ፡ ግን ፡ ደሙ ፡ አንድ ፡ ባሕርይ ፡ ከምትል ፡ ከኦርቶዶክስ ፡ ተዋሕዶ ፡ ሃይማኖት ፡ ጋር ፡ የተቀላቀለ ፡ ስለኾነ ፡ ነገሩን ፡ ሊታገሠው ፡ ባለመቻሉ ፡ በንጉሡ ፡ ላይ ፡ ታጥቆ ፡ ተነሣባቸው ፡ በዚህ ፡ ምክንያት ፡ ብዙ ፡ ደም ፡ ፈሰሰ ። በዚያ ፡ ጊዜ ፡ እጅግ ፡ በሚያስጨንቅ ፡ ምስቅል ፡ጐዳና ፡ ላይ ፡ መውደቋ ፡ እርግጥ ፡ ነው ። ቢኾንም ፡ ጀግናው ፡ የኢትዮጵያ ፡ ሕዝብ ፡ ፲፰ ፡ ዓመት ፡ሙሉ ፡ ከግራኝ ፡ ጋራ ፡ ተከላክሎ ፡ ክርስትናውን ፡ ሳይለቅ ፡ መንግሥቱን ፡ ሳያስነጥቅ ፡ በነፃነቱ ፡ ኮርቶ ፡ እንደ ፡ ተገኘ ፡ በዚህም ፡ ጊዜ ፡ የኹለት ፡ ባሕርይን ፡ ባህል ፡ ሊያስማ ፡ የሞከረውን ፡ ንጉሥ ፡ አስጨንቆ ፡ አስጠብቦ ፡ ፋሲል ፡ ይንገሥ፣ ሃይማኖት፣ ይመለስ ፡ የሚል ዐዋጅ ፡ እንዲነግርና ፡ መንግሥቱን ፡ እንዲለቅ ፡ አድርጎታል ።

ይህንን ፡ መርዝ ፡ የነዛ ፡ እነእልፎንሱንም ፡በዓፄ ፡ ፋሲል ፡ ጊዜ ፡ ተጠራርገው ፡ ከኢትዮጵያ ፡ እንዲወጡ ፡ አድርጓቸዋል ። ይህ ፡ የነእልፎንሱ ፡ መባረር ፡ እስኪፈጸም ፡ ድረስ ፡ ኢትዮጵያ ፡ እጅግ ፡ በሚያስጨንቅ ፡ ምስቅል ፡ጐዳና ፡ ላይ ፡ መገኘቷ ፡ እርግጥ ፡ ነው ፤ እውነተኛው ፡ ታሪክ ፡ ይህ ፡ ነው ።

ይህንኑም ፡ ሊረዱ ፡ ቢወዱ ፡ የርስዎ ፡ ወገን ፡ አባ ፡ ጋስፒሪኒ ፡ የጻፉትን ፡ የታሪክ ፡ መጽሐፍ ፡ ገጽ ፡ ፻፳፭ና ፡ ፻፳፮ ፡ ይመልከቱ ።

በኢትዮጵያ ፡ ባንድ ፡ ወገን ፡ በእስክንድርያ ፡ ካንድ ፡ ባሕርይ ፡ ባዮች ፤ ባንድ ፡ ወገንም ፡ ከእስ ላሞች ፡ አደጋ ፡ ተጣለባት ፡ ያሉት ፡ ንግግርስ ፡ ስንኳን ፡ እንደርስዎ ፡ ያለ ፡ መዓርጋትን ፡ ኹሉ ፡ ደራ ርቤ ፡ ይዤዋለሁ ፡ የሚል ፡ ሰው ፡ ሊናገረው ፡ ማንም ፡ ተርታ ፡ ሰው ፡ ሊናገረው ፡ የማይገባ ፡ ፍጹም ፡ ሐሰት ፡ ነው ። ኢትዮጵያና ፡ እስክንድርያ ፡ ባንድ ፡ ባሕርይ ፡ ባህል ፡ ተስማምተው ፡ ከመኖር ፡ በቀር ፡ የተቀያየሙበት ፡ ጊዜ ፡ በፍጹም ፡ የለም ።

፲፬/ ነገር ፡ ግን ፡ በጀግንነት ፡ ስለተጋደለች ፡ የሠለጠኑት ፡ የግብጽና ፡ የሰሜን ፡ አፍሪቃ ፡ የክርስቲያን ፡ ሀገሮች ፡ ከእስላም ፡ ቀንበር ፡ ሥር ፡ እንገታቸውን ፡ ሲደፉ ፡ እርሷ ፡ ለብቻዋ ፡ ምንም ፡ እንኳን ፡ በካቶሊክ ፡ ሃይማኖት ፡ በኩል ፡ በመጀመሪያ ፡ እር ምጃዋ ፡ ብትኖር ፡ ጠንክራ ፡ ስለተቃወመች ፡ የካቶሊክን ፡ ትምርት ፡ በሙላው ፡ ለብዙ ፡ ዘመናት ፡ ለመያዝ ፡ የክርስቲያንንም ፡ ሃይማኖት ፡ ለመጠበቅ ፡ ቻለች ብለዋል ።

፲፭ / ኢትዮጵያ ፡ መቼም ፡ መች ፡ ቢኾን ፡ ያልሞከረችውን ፡ ነገር ፡ ለማስመሰል ፡ ምንም ፡ እንኳ ፡ በካቶሊክ ፡ ሃይማኖት ፡ በኩል ፡ በመጀመሪያ ፡ እርምጃዋ ፡ ብትኖር ፡ የካቶሊክን ፡ ትምህርት ፡ በሙላው ፡ ለብዙ ፡ ዘመናት ፡ ለመያዝ ፡ ብለው ፡ ያስጠጉባት ፡ ንግግር ፡ ብቻ ፡ ፍጹም ፡ ሐሰት ፡ ነው ፡ እንጂ ፡ ሌሎች ፡ ሀገሮች ፡ ከእስላም ፡ ቀንበር ፡ ሥር ፡ እንገታቸውን ፡ ሲደፉ ፡ ኢትዮጵያ ፡ ሃይማኖቷን ፡ ጋሻ ፡ አድርጋ ፡ ጠንክራ በመዋጋቷ ፡ በየጊዜው ፡ ከተነሡባት ፡ከእስላሞችና፣ከካቶሊኮች፣እግር፣ ሥር እንገቷን ፡ ሳትደፋ ፡ በነጻነቷ ፡ ኮርታ ፡ ኦርቶዶክስ ፡ ሃይማኖቷን ፡ አጽንታ ፡ መኖሯ ፡ እርግጥ ፡ ነው ።

፲፭/ ኢትዮጵያ ፡ ባለማቋረጥ ፡ ክርስትናቸውን ፡ ይዘው ፡ ከሚኖሩ ፡ ከጥንታውያን ፡ አብያተ ፡ ክርስቲያናት ፡ አንዲት ፡ ናት ፡ በአፍሪቃም ፡ ውስጥ ፡ ከሚገኙት ፡ እርሷ ፡ ብቻ ፡ ናት ፡ ክርስትና ፡ ዛሬም ፡ ቢኾን ፡ የመንግሥቷን ፡ ደንበኛ ፡ ሃይማኖት ፡ ነው ። ብለዋል ።

፲፮ / ኢትዮጵያ ፡ ከክርስትና ፡ ሃይማኖትም ፡ በፊት ፡ ከመላው ፡ ዓለም ፡ አስቀድማ ፡ አምል ኮተ ፡ እግዚአብሔርን ፡ ከቤተ ፡ እስራኤል ፡ የተቀበለች ፡ ሀገር ፡ ናት ፡ ማለትንና ፡ ክርስትና ፡ ባሉት ፡ ላይ ፡ የኦርቶዶክስ ፡ ተዋሕዶ ፡ ሃይማኖት ፡ የመንግሥቷ፣ ደንበኛ ፡ ሃይማኖት ፡ ነው ፡ ብለው ፡ ግልጥ ፡ አድርገው ፡ ይናገሩት ፡ እንጂ ፡ ይህ ፡ ንግግርዎ ፡ እውነት ፡ ነው ፡ ከማለት ፡ በቀር ፡ የምቃወመው ፡ ንግግር ፡ የለኝም ።

፲፮/ ኢትዮጵያ ፡ ያለፈቃዷ ፡ ደርሶባት ፡ ከነበረው ፡ መለየት ፡ ወይም ፡ ብቸኝነት ፡ ለመውጣት ፡ ብዙ ፡ ጊዜ ፡ ጥራለች ፡ ከሮማም ፡ ጋር ፡ ለመገናኘትና ፡ እንደ ፡ ገና ፡ ለመቀላቀል ፡ ፈትናለች ፡ ብለዋል ።

፲፯ / ለዚህ ፡ መጽሐፍ ፡ ማቅረቢያ ፡ የጻፉልዎ ፡ ካርዲናል ፡ ኤውጀንዮስ ፡ ቲሰራንም ፡ በዚሁ ፡ በጽሑፋቸው ፡ ኢትዮጵያ ፡ ከሮማ ፡ ጋራ ፡ ለመታረቅ ፡ ብዙ ፡ ጊዜ ፡ በልብ ፡ ተመኝታለች ፡ ብለው ፡ ጽፈዋል ። ኢትዮጵያ ፡ ከሮማ ፡ ያለፈቃዷ ፤ የተለየች ፡ አይደለችም ፤ የተለየች ፡ በፈቃዷ ፡ ነው ፤ ኋላም ፡ ከሮማ ፡ ልትቀላቀል ፡ መፈተን ፡ የለባትም ፡ የኹለታችሁም ፡ ቃል ፡ ፍጹም ፡ ሐሰት ፡ ነው ፡ ሐሰት ፡ መኾኑንም ፡ ለመታረቅ ፡ ብዙ ፤ ጊዜ ፡ በልብ ፡ ተመኝታለች ፡ ያለው ፡ ቃል ፡ ያስረዳል ፤ ያስረዳል ፡ የምንልበትም ፤ ምክንያት ፡ ያንዱን ፡ ምኞት ፡ አንዱ ፡ ሊያውቀው ፡ ስለማይችል ፡ ነው ።

፲፰/ የሮማውያንም ፡ አርእስተ ፡ ሊቃነ ፡ ጳጳሳት ፡ ወደ ፡ እውነተኛው ፡ እረኛ ፡ በረት ፡ ለመመለስ ፡ ሲሉ፡ሰባኪያንን ፡ በመላክ ፡ ያባትንት ፡ አሳብ ፡ አልጎደለባቸውም ፡ ብለዋል ።

፲፰ / ጠላት ፡ ወይም ፡ ባላጋራ ፡ ሌባ ፤ ባለቤት ፡ መንቃቱንና ፡ መተኛቱን ፤ በሩ ፡ መጥበቁንና ፡ መላላቱን ፡ ለማወቅ ፡ ሲል ፡ ሊያጠቃው ፡ የፈለገውን ፡ ሰው ፡ በየጊዜው ፡እንዲጐበኝ ፡ የሮማ ፡ ሊቃነ ፡ ጳጳሳትም ፡ በየጊዜው ፡ ሰላዮችና፡ጐበኝዎች ፡ እየሰደዱ ፡ ኢትዮጵያን ፡ መሰለላቸው ፡ አልቀረም ። ቢኾ ንም ፡ የኢትዮጵያ ፡ ሊቃውንት ፡ ነቅተው ፡ ተግተው ፡ ባጭር ፡ ታጥቀው ፡ ማለት ፡ ኃይለ ፡ ቃል ፡ አው ጥተው ፡ እልባት ፡ አልበው ፡ ስለጠበቋቸው ፡ በመጡበት ፡ አኳኋን ፡ እንደ ፡ ፍላጻ ፡ ልብ ፡ በሚሠነ ጥቅ ፡ ኃይለ ፡ ቃል ፡ ግንባር ፡ ግንባራቸውን ፡ እያሉ ፡ መልሰዋቸዋል ፡ እንጂ ፡ እነርሱን ፡ በፍቅር ፡ የተቀበሉበት ፡ ጊዜ ፡ የለም ። ስለኾነም ፡ በመጡበት ፡ ጊዜ ፡ ኹሉ ፡ በመንግሥት ፡ ፖሊቲካ ፡ እየገቡ ፡ የርስ ፡ በርስ ፡ መለያየትን ፡ እየፈጠሩ ፡ ደም ፡ ማፋሰሳቸው ፡ አልቀረም ። እንግዲህ ፡ ለተንኮል ፡ የተሠ ራውን ፡ ተግባር ፡ ወረታ ፡ አድርጎ ፡ መቍጠር ፡ ይገባልን ፡ አይገባም ።

፲፱/ የግብጽ ፡ ሡልጣኖች ፡ ከኢትዮጵያ ፡ የክርስቲያንን ፡ ሃይማኖት ፡ ለማጥፋት ፡ ሲሉ ፡ የእስክንድርያም ፡ ፓትርያርኮች ከእውነተኛይቱ ፡ ቤተ ፡ ክርስቲያን ፡ ለማራቅ ፡ ሲሉ ፡ ኢትዮጵያውያን ፡ ወደሮማ ፡ እንዳይሔዱ ፡ ሮማውያንም ፡ ወደ ፡ ኢትዮጵያ እንዳይመጡ ፡ መንገድ ፡ ዘጉባቸው ፡ ብለዋል ።

፲፱ / እስክንድርያና ፡ ኢትዮጵያ ፡ ባንድ ፡ ባሕርይ ፡ ባህል ፡ ስለተስማሙ ፡ ባንድ ፡ ግብጻዊ ፡ ጳጳስ ፡ አማሃይነት ፡ ብቻ ፡ እየተገናኙ ፡ ነው ፡ እንጂ ፡ ግብጻውያን ፡ በብዛት ፡ መጥተው ፤ ወይም ፡ ኢት ዮጵያውያን ፡ በብዛት ፡ ሄደው ፡ ተገናኝተው ፡ አይደለም ። እንደዚኸውም ፡ ኢትዮጵያውያን ፡ እየተ ላኩ ፡ ወደሮማ ፡ ይሄዱ ፡ ነበረ ፡ ብለዋል ። ሮማውያንም ፡ በየጊዜው ፡ መምጣታቸው ፡ የታወቀ ፡ ነው ፡ ለምን ፡ እየመለሱ ፡ እያባረሩ ፡ ሰደዷቸው ፤ የሃይማኖት ፡ ግንኙነት ፡ ባይኖር ፡ አይደለምን ፡ የሃይማኖት ፡ ግንኙነትማ ፡ ቢኖር ፡ እነዚያኑ ፡ የተላኩትን ፤ አክብረው ፡ አይቀበሏቸውም ፡ ነበርን ፡ ግብጻውያን ፡ መንገድ ፡ በመዝጋታቸው ፡ ተራራቁ ፡ የሚሉት ፡ ፍጹም ፡ ሐሰት ፡ ነው ፡ ሮማና ፡ ኢት ዮጵያ ፡ የተራራቁ ፡ በሃይማኖትና ፡ በባህል ፡ ባይስማሙ ፡ ብቻ ፡ ነው ።

፳/ ለዚህ ፡ ጉዳይ ፡ የሚያስረዳ ፡ ወደ ፡ ፈረንጂ ፡ ጉባኤ ፡ የተላኩት ፡ የኢትዮጵያ ውያን ፡ መሪ ፡ ኾኖ ፡ ሔዶ ፡ የነበረ ፡ ጴጥ ሮስ ፡ ዲያቆን ፡ የተባለ ፡ በርእስ ፡ ሊቃነ ፡ ጳጳሳቱ ፡ በእውጊዮስ ፡ ፩ኛ ፡ ፊት ፡ ቀርቦ ፡ መስከረም ፡ ፯ ፡ ቀን ፡ ፲፬፻፵፩ ፡ ዓ ፡ ም ፡ የተናገረው ፡ ቃል ፡ እጅግ ፡ ብፁዕ ፡ አባታችን ፡ ሆይ ፡ ባንተ ፡ ፊት ፡ የሚመጡ ፡ ሰዎች ፡ ኹሉ ፡ አንተን ፡ ዳግማዊ ፡ ክርስቶስ ፡ ሆነህ ፡ በምድር ፡ ላይ ፡ በኃጢአተኞች ፡ ሰዎች ፡ መካከል ፡ የምትኖረው ን ፡ ለማየት ፡ ስላበቃቸው ፡ ለእግዚአብሔር ፡ ብዙ ፡ ምስ ጋና ፡ ሊያቀርቡለት ፡ ይገባቸዋል ፡ የሚል ፡ ስፊ ፡ ንግግር ፡ ጠቅሰዋል ።

፳ / ይህ ፡ ንግግር ፡ ከኢትዮጵያ ፡ መንግሥት ፡ ወይም ፡ ከኢትዮጵያ ፡ ቤተ ፡ ክህነት ፡ ወይም ፡ ከመላው ፡ ከኢትዮጵያ ፡ ሕዝብ ፤ የተላከ ፡ ነው ፡ ቢባል ፡ ኖሮ ፡ ለሐሳብዎ ፡ ደጋፊ ፡ ይኾናል ፡ ተብሎ ፡ በተገመተ ፡ ነበር ፡ ያውም ፡ ቢኾን ፡ የዚሁ ፡ ቃል ፡ ቀሪ ፡ በኢትዮጵያ ፡ ሲገኝ ፡ ነው ።

ይህ ፡ ካልኾነ ፡ ግን ፡ ያንድ ፡ መላክተኛ ፡ ስሕተት ፡ በመላ ፡ ኢትዮጵያ ፡ ላይ ፡ ምስክር ፡ ሊኾን ፡ አይችልም ። ይህንንም ፡ ስል ፡ እርስዎ ፡ ጽሑፉን ፡ አየሁት ፡ ብለው ፡ ሲመሰክሩ ፡ እኔ ፡ ባላየሁት ፡ ነገር ማስተባበሉ ፡ ቅር ፡ ስላለኝ ፡ ነው ፡ እንጂ ፡ ቦእውነቱ ፡ ኢትዮጵያዊ ፡ የኾነ ፡ ሰው ፡ ይህን ፡ ይናገራል ፡ ብዬ ፡ አላምንም ።

ምክንያቱም ፡ ኢትዮጵያውያን ፡ ዛሬ ፡ አምልኮተ ፡ ጣዖት ፡ በጠፋበት ፤ አምልኮተ ፡ እግዚአ ብሔር ፡ በተስፋፋበት ፤ ወንጌል ፡ በመላው ፡ ዓለም ፡ በተዘረጋችበት ፡ ጊዜ ፡ ይቅርና ፡ ቀድሞም ፡ ቢኾን ፡ ከልደተ ፡ ክርስቶስ ፡ በፊት ፡ ዓለም ፡ ኹሉ ፡ ተካክሎ ፡ ጣዖት ፡ ያመልክ ፡ በነበረበት ፡ ጊዜ ፡ ንግሥተ ፡ አዜብ ፡ ንጉሥ ፡ ሰሎሞንን ፡ከጐበኘችበት ፡ ጊዜ ፡ ጀምሮ ፡ ኢታምልክ ፡ ባዕደ ፡ አምላክ ፡ ዘእንበሌየ ። ዘያመልክ ፡ በፍጡር ፡ ርጉም ፡ ውእቱ ፡ የምትል ፡ ሕገ ፡ ኦሪትን ፡ ጠንቅቀው ፡ ያወቁ ፡ ስለኾኑ ፡ ማን ንም ፡ ሰው ፡ ቢኾን ፡ ክርስቶስ ፡ ነህ ፡ ብለው ፡ ያምኑበታል ፡ ተብለው ፡ የማይገመቱ ፡ በመኾናቸው ፡ ነው ። ይህንንም ፡ በመርድ ፡ አዝማች ፡ ዘሚካኤል ፡ ቅኔ ፡ ልንረዳው ፡ እንችላለን ።

ዓፄ ፡ ኢያሱ ፡ ከጐንደር ፡ ተነሥተው ፡ ሸዋን ፡ሊጐበኙ ፡ በመጡ ፡ ጊዜ ፡ የሸዋ ፡ ሰዎች ፡ በታላቅ ፡ ክብር ፡ ተቀብለዋቸዋል ፡ በዚያን ፡ ጊዜ ፡ የሸዋው ፡ መስፍን ፡ መርድ ፡ አዝማች ፡ ዘሚካኤል ፡ ቅኔ ፡ ሲያበረክቱ ፡ እንዲህ ፡ ብለዋል ።

በእስተናሥእ ፡ ማኅሌት ፡ ወበይባቤ ፡ ኢያሱ ፡ ንጉሥ ፡ ተቀበልናከ ፡ እመሰ ፡ ይደሉ ፡ እግዚእ ፡
እምወሀብናከ ፡ ሰጊደ ።
ወእምረሰይናከ ፡ አምላከ ፡ ዋሕደ ።

ባሕቱ ፡ አምላክ ፡ ዘእምቤትከ ፡ ተወልደ ።
ውስተ ፡ ደብረ ፡ ሲና ፡ አመ ፡ ወረደ ።
በቅድመ ፡ ሙሴ ፡ ወአሮን ፡ ይቤ ፡ ገሃደ ።
እንበሌየ ፡ ኢታምልኩ ፡ ባዕደ ፡ ብለዋል ።

የዚህም ፡ ቅኔ ፡ ትርጓሜ ፡ ባጭሩ ፡ ኢያሱ ፡ ንጉሥ ፡ ሆይ ፡ በማኅሌትና ፡ በዕልልታ ፡ ተቀበልንህ ፡ ጌታችን ፡ ሆይ ፡ ከቤተ ፡ ዳዊት ፡ የተወለደ ፡ አምላክ ፡ ወደ ፡ ደብረ ፡ ሲና ፡ በወረደ ፡ ጊዜ ፡ በሙሴና ፡ በአሮን ፡ ፊት ፡ ከኔ ፡ በቀር ፡ ሌላ ፡ አምላክ ፡ አታምልኩ ፡ ብሏልና ፡ አይገባም ፡ እንጂ ፡ የሚገባስ ፡ ቢኾን ፡ እንደ ፡ አምላክ ፡ አድርገን ፡ በሰገድንልህ ፡ ነበረ ፡ ማለት ፡ ነው ።

እንግዲህ ፡ በወታደርነት ፡ ደረጃ ፡ ያሉት ፡ መስፍን ፡ የአምልኮተ ፡ እግዚአብሔርን ፡ ነገር ፡ እንዲህ ፡ አድርገው ፡ ሲጠነቀቁ ፡ በማዕርገ ፡ ክህነት ፡ ያለ ፡ ዲያቆን ፡ ይህን ፡ ተናገረ ፡ ቢባል ፡ አመዛዛኝ ፡ ልቡና ፡ ያለው ፡ ሰው ፡ ሊቀበለው ፡ አይችልም ። ደግሞ ፡ መለስ ፡ ብለን ፡ የሮማው ፡ ርእስ ፡ ሊቃነ ፡ ጳጳሳት ፡ ዳግማዊ ፡ ክርስቶስ ፡ ነህ ፡ ብለው ፡ ቢያመሰግኑት ፡ ይገባኛል ፡ ብሎ ፡ ወዶ ፡ መቀበሉን ፡ ትክ ፡ ብሎ ፡ ሲመለከቱት ፡ አእምሮን ፡ በመገረም ፡ ያፈዛል ።

እንግዲህ ፡ በሮማ ፡ መንበረ ፡ ሊቀ ፡ ጳጳሳት ፡ የተቀመጠው ፡ ርእስ ፡ ሊቃነ ፡ ጳጳሳት ፡ ኹሉ ፡ በየተራው ፡ ዳግማዊ ፡ ክርስቶስ ፡ ሣልሳዊ ፡ ክርስቶስ ፡ ራብዐዊ ፡ ክርስቶስ ፡ ይባላል ፡ ማለት ፡ ነውን ወይስ ፡ ለአባ ፡ አውጋንዮስ ፡ ብቻ ፡ የአምላክነት ፡ ምልክት ፡ ታይቶለት ፡ የተሰጠ ፡ እድል ይኾን ። ሌላም ፡ ይህን ፡ የመሰለ ፡ ነገር ፡ ክሌሜንት ፡ የተባለ ፡ የሮም ፡ ርእስ ፡ ሊቃነ ፡ ጳጳሳት እግዚአብሔር ፡ የሰማይንና ፡ የምድርን ፡ መንግሥታት ፡ ኹሉ ፡ ሰጠኝ ፡ ብሎ ፡ ጌታችን ፡ ኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ተውህበ ፡ ሊተ ፡ ኵሉ ፡ ኵነኔ ፡ ሰማይ ፡ ወምድር ።

የሰማይ ፡ የምድር ፡ ሥልጣን ፡ ተሰጠኝ ፡ ያለውን ፡ ቃል ፡ የመሰለ ፡ ኃይለ ፡ ቃል ፡ እንዳሳወጀ ፡ ታሪክ ፡ ይነግረናል ፡ ማቴ ፡ ፳፰ ፡ ፲፰ ።

በእውነቱ ፡ ይህ ፡ ነገር ፡ ለመረመረው ፡ ሰው ፡ የሮማ ፡ ቤተ ፡ ክርስቲያን ፡ የሞቱት ፡ ዘመዶቻችሁ ፡ ከሲኦል ፡ የሚወጡበት ፡ የኃጢአት ፡ ስርየት ፡ ግዙ ፡ እያለች ፡ ቲኬት ፡ በገንዘብ ፡ ትሸጣለች ፡ ብሎ ፡ ማርቲን ፡ ሉተር ፡ የጻፈው ፡ እውነት ፡ ይኾንን ፡ ወደ ፡ ማለት ፡ የሚያደርስ ፡ ኾኖ ፡ ይታያል ። ይህን ፡ ጽሑፍ ፡ ይጠቅማል ፡ ብሎ ፡ ከማኖር ፡ በፍጥነት ፡ ቀዶ ፡ መጣል ፡ ለሮማ ፡ ቤተ ፡ ክርስቲያን ፡ ባጠፈታ ፡ በጠቀማት ፡ ነበረ ።

የእኛስ ፡ አባቶች ፡ የእስክንድርያ ፡ ሊቃነ ፡ ጳጳሳት ፡ ለስማቸው ፡ ገብሩ ፡ ወሐዋርያሁ ፡ ለኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡ የሚል ፡ ቅጽል ፡ ይሰጡታል ፡ እንጂ ፡ ይህን ፡ ያህል ፡ አይንጠራሩም ፡ ቢያመሰግኗቸውም ፡ አይቀበሉትም ። እኛ ፡ ልጆቻቸውም ፡ እንደዚሁ ፡ ስማቸውን ፡ በምንጠራበት ፡ ጊዜ ፡ ገብሩ ፡ ወሐዋርያሁ ፡ ለኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡ የሚል ፡ ቅጽል ፡ እንሰጣቸዋለን ፡ እንጂ ፡ ይህን ፡ ያህል ፡ አንደፍርም ።

ስለዚህ ፡ ይህን ፡ ቃል ፡ ይጠቅማል ፡ ብለው ፡ በመጥቀስዎ ፡ እያፈርኩ ፡ በኢትዮጵያ ፡ እንዲህ ፡ ያለ ፡ አሳፋሪ ፡ ቃል ፡ የሚጽፍ ፡ የለም ፡ ከማለት ፡ በቀር ፡ ሌላ ፡ መልስ ፡ ልሰጥበት ፡ አልፈቅድም ። ምክንያቱም ፡ ወበእንቲአክሙ ፡ ይፀርፉ ፡ አሕዛብ ፡ ላዕለ ፡ ስመ ፡ እግዚአብሔር ፡ የተባለው ፡ ቃል ፡ ይደርስብናል ፡ ብሎ ፡ በመፍራት ፡ ነው ።

፳፱/ በ፲፱፻፴፮ ፡ ዓ ፡ ም ፡ ጸጋ ፡ ዘአብ ፡ የተባለ ፡ መላክተኛ ፡ የኢትዮጵያ ፡ ቤተ ፡ ክርስቲያን ፡ ስለተለየችበት ፡ ሲናገር አባቶቻችን ፡ ቤተ ፡ ክርስቲያን ፡ ከተመሠረተችበት ፡ ከመጀመሪያው ፡ ጊዜ ፡ ጀምረው ፡ የሮማውን ፡ ርእስ ፡ ሊቃነ ፡ ጳጳሳት እንደ ፡ ፊተኛው ፡ ጳጳስ ፡ አድርገው ፡ እንደ ፡ ተቀበሉት ፡ የተረጋገጠ ፡ ነው ፡ ዛሬም ፡ ቢኾን ፡ እኛ ፡ የክርስቶስ ፡ እንደራሴ እንደ ፡ መኾኑ ፡ መጠን ፡ ልንታዘዝለት ፡ ዝግጁዎች ፡ ነን ፡ መንገዱ ፡ እጅግ ፡ የራቀ ፡ ባይኾንና ፡ ብዙ ፡ መሰናክልም ፡ ባይኖርበት ፡ ብዙ ፡ ጊዜ ፡ በተመላለስን ፡ ነበር ፡ አሉ ፡ ብለዋል ።

፳፪ / እውነት ፡ ነው ፡ ኋላ ፡ ልዮን ፡ በጉባኤ ፡ ኬልቄዶን ፡ የኹለት ፡ ባሕርይን ፡ ባህል ፡ እስኪያመጣ ፡ ድረስ ፡ ሮም ፡ በኦርቶዶክስነቷ ፡ ጸንታ ፡ አንድ ፡ አካል ፡ አንድ ፡ ባሕርይ ፡ ማለትን ፡ ታስተ

ምር ፡ በነበረ ፡ ጊዜ ፡ የዓለም ፡ አብያተ ፡ ክርስቲያናት ፡ ኹሉ ፡ የሮሙን ፡ ሊቀ ፡ ጳጳሳት ፡ ያከብሩት ፡ እንደነበረ ፡ እርግጥ ፡ ነው ። ኋላ ፡ ግን ፡ ኹለት ፡ ባሕርይ ፡ ማለትን ፡ ባመጣ ፡ ጊዜ ፡ ዋለውት ፡ ስለተ ለያዩ ፡ ቀርቶበታል ። ይህም ፡ ጸጋ ፡ ዘአብ ፡ የተባለ ፡ ሰው ፡ ያነኑ ፡ የቀድሞውን ፡ በመዋቀስ ፡ የራሱን ፡ ሐሳብ ፡ ተናግሮ ፡ ይኾናል ፡ እንጂ ፡ ይህን ፡ ቃል ፡ የኢትዮጵያ ፡ መንግሥት ፡ ወይም ፡ የኢትዮጵያ ፡ ቤተ ፡ ክርስቲያን ፡ ቃል ፡ ነው ፡ ብሎ ፡ አልተናገረም ። ስለዚህ ፡ አንድ ፡ ሰው ፡ መንገድ ፡ ባይርቀን ፡ ብዙ ፡ ጊዜ ፡ እንመላለስ ፡ ነበረ ፡ አለ ፡ ተብሎ ፡ ኢትዮጵያ ፡ ኹለት ፡ ባሕርይ ፡ ባይ ፡ ነበረች ፡ ሊባል ፡ አይቻልም ።

፳፫/ እንግዲህ ፡ ታሪኩን ፡ በመመርመር ፡ ኾነ ፡ ወይም ፡ ኢትዮጵያውያን ፡ ራሳቸው ፡ በተናገሩት ፡ ምስክርነት ፡ የኢትዮጵያ ፡ ቤተ ፡ ክርስቲያን ፡ በኬልቄዶን ፡ ጉባኤ ፡ ትምርት ፡ ለመሸፈት ፡ በቀጥታ ፡ ምንም ፡ እንዳላበረች ፡ ከካቶሊክ ፡ ቤተ ክርስቲያንም ፡ መለየቷ ፡ ሳታውቀውና ፡ ሳት ወደው ፡ እንደኾነ ፡ በግልጽ ፡ ይረዳል ፡ ብለዋል ።

፳፬ / (ሀ) ታሪኩን ፡ በመመርመር ፡ ስለሚሉት ፡ እውነተኛው ፡ ታሪክ ፡ ከላይ ፡ በመቅድሙ ፡ እንደ ፡ ገለጽነው ፡ በዓ፬፡ ሱስንዮስ ፡ ጊዜ ፡ የሮም ፡ ካቶሊካውያን ፡ የኢትዮጵያን ፡ ሊቃውንትና ፡ ምእመናን ፡ ማሳረዳቸው ፤ በዓ፮ ፡ ፋሲል ፡ ጊዜም ፡ ከኢትዮጵያ ፡ ተጠራርገው ፡ መውጣታቸው ፡ ነው፤ በስ ተቀረ ፡ የኢትዮጵያን ፡ ስንኳን ፡ ታሪኳን ፡ ቋንቋዋን ፡ አጥርተው ፡ የማያውቁ ፡ ሰዎች ፡ በየሀገራቸውና ፡ በየቋንቋቸው ፡ ጽፈው ፡ ያስቀመጡት ፡ ኢትዮጵያ ፡ የማታውቀው ፡ ታሪክ ፡ ኹለት ፡ ባሕርይ ፡ ባይ ፡ ነበረች ፡ ሊያሰኛት ፡ አይችልም ፤ ታሪክ ፡ እውነተኛ ፡ ሊኾን ፡ የሚቻለው ፡ የሚተረክለት ፡ የታሪኩ ባለቤት ፡ ዐውቆት ፡ እውነት ፡ ነው ፡ ብሎ ፡ ተቀብሎት ፡ ሲገኝ ፡ ነው ።

(ለ) ኢትዮጵያውያን ፡ ራሳቸው ፡ በተናገሩት ፡ ምስክርነት ፡ ለሚሉት ፡ መሰከሩ ፡ የሚ ሏቸው ፡ ሰዎች ፡ ምስክርነታቸው ፡ በቂ ፡ አለመኾኑን ፡ በላይኛው ፡ መሥመር ፡ አስረድቸዋለሁ ።

(ሐ) የኢትዮጵያ ፡ ቤተ ፡ ክርስቲያን ፡ በኬልቄዶን ፡ ጉባኤ ፡ ለመሸፈት ፡ አላበረችም ፡ ስለሚሉት ፤ ይህ ፡ ንግግር ፡ አንድ ፡ ሰው ፡ ለንጉሥ ፡ አልገዛም ፡ ባለ ፡ ጊዜ ፡ እገሌ ፡ ሸፈተ ፤ ተብሎ ፡ የሚነገር ፡ ንግግር ፡ ነው ። በወንጌል ፡ ሕግ ፡ ያመነ ፡ ኹሉ ፡ ተካክሎ ፡ ለክርስቶስ ፡ ይገዛል ፡ እንጂ ፡ አንዷ፡ ቤተ ፡ ክርስቲያን ፡ ላንዷ ፡ ቤተ ፡ ክርስቲያን ፡ ልትገዛ ፡ አያዝዝም ። እንግዲህ ፡ እርስዎ ፡ የእ ገሌ ፡ ሀገር ፡ ቤተ ፡ ክርስቲያን ፡ ለሮማ ፡ ቤተ ፡ ክርስቲያን ፡ ተገዛች ፡ የእገሌ ፡ ሀገር ፡ ቤተ ፡ ክርስቲ ያን ፡ በሮማ ፡ ቤተ ፡ ክርስቲያን ፡ ሸፈተች ፡ ብሎ ፡ ለመናገር ፡ እንደምን ፡ ደፈሩ ፡

እውነትም ፡ ያ ፡ ዲያቆን ፡ ለአባ ፡ አውጋንዮስ ፡ አንተ ፡ ዳግማዊ ፡ ክርስቶስ ፡ ኾነህ ፡ በምድር ፡ ላይ ፡ በኃጢአተኞች ፡ መካከል ፡ ትኖራለህ ፡ ብሎ ፡ የአክብሮት ፡ ምስጋና ፡ ቃል ፡ አቀረበለት ፡ ያሉ ትን ፡ ተገቢ ፡ ምስጋና ፡ አድርገው ፡ ተቀብለውታል ፡ መሰለኝ ። አብያተ ፡ ክርስቲያናት ፡ ርስ ፡ በር ሳቸው ፡ ባይስማሙ ፡ ተለያዩ ፡ ይባላል ፡ እንጂ ፡ አንዱ ፡ ባንዱ ፡ ሸፈተ ፡ ማለት ፡ ያልታረመ ፡ ንግግር ፡ ስለኾነ ፡ ንግግርዎን ፡ ያርሙ ፡ ከማለት ፡ በቀር ፡ ሌላ ፡ መልስ ፡ ሊሰጥበት ፡ የሚገባው ፡ አይደለም ።

(መ) ከካቶሊክ ፡ ቤተ ፡ ክርስቲያን ፡ መለየቷ ፡ ሳታውቀውና ፡ ሳትወደው ፡ ነው ፡ ስለሚ ሉት ፡ ካላወቀችው ፡ ካቶሊካውያን ፡ ለሚያቀርቡላት ፡ ጥያቄ ፡ ኹሉ ፡ ተገቢውን ፡ መልስ ፡ እየሰጠች ፡ ለምን ፡ ታሳፍራቸዋለች ፤ መለየቷንስ ፡ ካልወደደችው ፡ ካቶሊካውያን ፡ ጳጳስ ፡ ሳይቀር ፡ ይዘው ፡ መጥ ተው ፡ ነበረ ፡ ደም ፡ እስከ ፡ መፋሰስ ፡ ድረስ ፡ ደርሳ ፡ ለምን ፡ ጠራርጋ ፡ አስወጣቻቸው ፡ አትቀበላቸ ውም ፡ ኖሯልን ፡ ግን ፡ ከለከላት ፡ በሕገ ፡ ልቡና ፡ ተመራምራ ፡ ከአምልኮተ ፡ ጣዖት ፡ ወደ ፡ አምል ኮተ ፡ እግዚአብሔር ፡ የተመለሰችቱን ፡ ኋላም ፡ ያስተማራት ፡ ሐዋርያ ፡ ሳይኖር ፡ በፈቃደ ፡ ሐዋርያ ፡ አስመጥታ ፡ ጥምቀትን ፡ ቍርባንን ፡ የተቀበለች ፡ ኢትዮጵያን ፡ ሳታውቀው ፡ ነው ፡ ሳትወደው ፡ ነው ፡ ብለው ፡ ለጻፉት ፡ የተመለከተውን ፡ ኢትዮጵያዊ ፡ ኹሉ ፡ የሚያናድድ ፡ የሚያቋጭ ፡ ንግግር ፡ ነው ፡ እንጂ ፡ ወደ ፡ ስምምነት ፡ የሚስብ ፡ መንገድ ፡ አይደለም ፤ የምታምነውን ፡ ሃይማኖት ፡ የምትናገረ ውን ፡ ነገር ፡ አታውቅም ፡ ማለት ፡ አብድ ፡ ዝንጉዕ ፡ ብሎ ፡ መስደብ ፡ መኾኑን ፡ አያውቁምን ።

፳፭/ መለየቷ ፡ ያለዕውቀት ፡ መኾኑን ፡ የሚያረጋግጥ ፡ ሌላም ፡ መረጃ ፡ አለ ፡ ብለው ፡ ያቀረቡት ፡ መረጃ ፡ በጠቅላላው ኢትዮጵያውያን ፡ ከሮማ ፡ ብቻ ፡ ሳይኾን ፡ ከመላው ፡ ዓለም ፡ ክርስቲያኖች ፡ ተለይተው ፡ ስለነበሩ ፡ እስክንድርያ ፡ ከእስላሞች ጋራ ፡ ተስማምታ ፡ ጋርዳባቸው ፡ ከነበረው ፡ መጋረጃ ፡ ወዲያ ፡ ይደረግ ፡ የነበረውን ፡ በእርግጥ ፡ ማወቅ ፡ አይቻላቸውም ፡ ነበረ ።

በዚህ ፡ ምክንያት ፡ ስለኬልቄዶን ፡ ጉባኤ ፡ የሚያውቋቸው ፡ ጥቂቶችና ፡ የተቀራረጡ ፡ ወሬዎች ፡ ከእስክንድርያ ፡ ሊቃነ ፡ ጳጳሳት ፡ መላክተኞች ፡ ያገኟቸው ፡ ናቸው ። ግብጻውያን ፡ ከሮማ ፡ ፈጽመው ፡ ሲለይዋቸውና ፡ ከራሳቸው ፡ ጋራ ፡ ሲያስሯቸው ብለው ፡ በኬልቄዶን ፡ ጉባኤ ፡ የተወሰነውን ፡ እውነተኛውን ፡ ትርጕሙን ፡ እንዳያውቁት ፡ በድንቁርና ፡ ጨለማ ፡ ደብቀው ፡ ያዟቸው ።

ይህም ፡ ብቻ ፡ ሳይኾን ፡ በኬልቄዶን ፡ ጉባኤ ፡ የሚጣሉ ፡ መጻሕፍትን ፡ አስተርጕመው ፡ እየዘሩ ፡ ያልኾነውን ፡ ነገር ፡ ኹሉ ፡ እስመስለው ፡ አሳመኗቸው ።

ስለዚህ ፡ ዲዮስቆሮስን ፡ በእውነት ፡ ጀግና ፡ የሃይማኖት ፡ ሰማዕት ፡ በኬልቄዶን ፡ ጉባኤ ፡ ያለፍርድ ፡ የተገፋ ፡ ለቀናችው ፡ ሃይማኖት ፡ ደጋፊ ፡ ተብሎ ፡ ከታሳላቶች ፡ ቅዱሳን ፡ ሲቈጠር ፡ ልዮንን ፡ ርኩስ ፡ የኬልቄዶንንም ፡ ጉባኤ ፡ ማኅበረ ፡ አብዳን ፡ ብሎ ፡ እስከ ፡ መጥራት ፡ ደረሱ ፡ ስለዚህ ፡ ልዮን ፡ ጳጳስንና ፡ ንስጥሮስን ፡ አንድ ፡ አድርገው ፡ ያወግዟቸዋል ፡ የሚል ፡ ነው ።

፷፬ / (ሀ) ኢትዮጵያ ፡ በኬልቄዶን ፡ ጉባኤ ፡ አለመኖሯና ፡ ከሌሎችም ፡ አብያተ ፡ ክርስቲያናት ፡ ተለይታ ፡ መኖሯ ፡ እርግጥ ፡ ነው ። ይህም ፡ የኾነበት ፡ ምክንያት ፡ በሀገሩ ፡ ርኅቀት ፡ ብቻ ፡ ነው ፡ እንጂ ፡ ግብጻውያን ፡ ከልክለዋት ፡ አይደለም ። እንዳትገደድስ ፡ ኢትዮጵያ ፡ ከማንም ፡ መንግሥት ፡ ሥር ፡ ያልወደቀች ፡ ነጻ ፡ መንግሥት ፡ መኾኗ ፡ በኹሉ ፡ ዘንድ ፡ የታወቀ ፡ ነገር ፡ ነው ።

በመንፈሳዊም ፡ በኩል ፡ በእስክንድርያ ፡ ሊቀ ፡ ጳጳሳት ፡ ሥር ፡ መተዳደሯ ፡ እርስዎ ፡ በ፵፭ኛው ፡ ገጽ ፡ በመሥመር ፡ ፮ ፡ እንደ ፡ ገለጹት ፡ ለተቀደሰው ፡ ለኒቅያ ፡ ጉባኤ ፡ ፩ኛ ፡ ቀኖና ፡ ለመታዘዝ ፡ ብቻ ፡ ፈቅዳ ፡ ያደረገችው ፡ ነው ፡ እንጂ ፡ ያስገደዳት ፡ ኖሮ ፡ አይደለም ።

ኢትዮጵያ ፡ ብሉይ ፡ ኪዳንን ፡ ከዓለም ፡ አብያተ ፡ ክርስቲያናት ፡ አስቀድማ ፡ በቀዳማዊ ፡ ምኒልክ ፡ ጊዜ ፡ ተቀብላለች ። ሐዲስ ፡ ኪዳንንም ፡ በፈቃዷ ፡ ፍሬ ፡ ምናጦስን ፡ ልካ ፡ አስመጥታ ፡ ተቀብላለች ። ሃይማኖት ፡ የተወሰነ ፡ በብሉያትና ፡ በሐዲሳት ፡ ስለኾነ ፡ ብሉያትንና ፡ ሐዲሳትን ፡ እያነበበች ፡ እየተረጐመች ፡ ሃይማኖቷን ፡ ጠንቅቃ ፡ ሕገ ፡ ክርስትናን ፡ ጠብቃ ፡ ትኖራለች ፡ ከሌሎች ፡ አብያተ ፡ ክርስቲያናት ፡ ባትገናኝ ፡ የሚቀርባት ፡ ከቅዱሳት ፡ መጻሕፍት ፡ ወጥቶ ፡ በይኾናል ፡ በይመስላል ፡ የሚተቸው ፡ ትችት ፡ ብቻ ፡ ነው ፡ ስለዚህ ፡ በመለየቷ ፡ አትጠጠትበትም ፡ የተጎዳችው ፡ መጎዳት ፡ የለም ።

ለ/ ግብጻውያን ፡ ከራሳቸው ፡ ጋራ ፡ ሲያስሯቸው ፡ በድንቁርና ፡ ጨለማ ፡ ደብቀው ፡ ያዟቸው ። ስለሚሉት ።

በቅዱሳት ፡ መጻሕፍት ፡ የተጻፈውን ፡ ተመልክቶ ፡ በሊቃውንት ፡ ጉባኤ ፡ የተወሰነውን ፡ ሰምቶ ፡ ክርስቶስ ፡ አንድ ፡ አካል ፡ አንድ ፡ ባሕርይ ፡ ነው ፡ ብሎ ፡ ማመን ፡ ድንቁርና ፡ ጨለማ ፡ መስሎ ፡ ከታየዎ ፡ ለአይሁድኒ ፡ ይመስሎሙ ፡ ዘንጌጊ ፡ ወለዓረሚኒ ፡ ይመስሎሙ ፡ ዘነአብድ ፡ ወለነሰ ፡ ለእለ ፡ ድኅነ ፡ ክርስቶስ ፡ ኃይለ ፡ እግዚአብሔር ፡ ውእቱ ። ፩ ፡ ቆሮ ፡ ፩ ፡ ፳፫ ። እያልን ፡ ስድቡን ፡ ከመታገሥ ፡ በቀር ፡ ምንም ፡ የምንሰጠው ፡ መልስ ፡ የለንም ።

ሐ/ ዲዮስቆሮስን ፡ ቅዱስ ፡ ብለው ፡ ሲያከብሩ ፡ ልዮንንና ፡ ንስጥሮስን ፡ አንድ ፡ አድርገው ፡ ያወግዟቸዋል ፡ ስለሚሉት ።

ነገሩ ፡ እውነት ፡ ነው ፡ ዲዮስቆሮስን ፡ ቅዱስ ፡ ብንለው ፡ ልዮንንና ፡ ንስጥሮስን ፡ አንድ ፡ አድርገው ፡ በሌላ ፡ አስተያየት ፡ ያይዋቸዋል ። ምክንያቱም ፡ ዲዮስቅሮስን ፡ በጉባኤ ፡ ሐዋርያት ፤ በጉባኤ ፡ ኒቅያ ፡ በጉባኤ ፡ ኤፌሶን ፡ በጉባኤ ፡ ቍስጥንጥንያ ፡ በተወሰነው ፡ አንድ ፡ አካል ፡ አንድ ፡ ባሕርይ ፡ ከምትል ፡ ከኦርቶዶክስ ፡ ሃይማኖት ፡ ሳይናወጥ ፡ በዚያው ፡ ጸንቶ ፡ ሲያገኙት ፡ ንስጥሮስና ፡ ልዮን ፡ ግን ፡ አንድ ፡ አካል ፡ ኹለት ፡ አካል ፡ በማለት ፡ ትንሽ ፡ ቢለያዩ ፡ ኹለት ፡ ባሕርይ ፡ በማለት ፡ ተስማምተው ፡ አንድ ፡ ኾነው ፡ ስላገኟዋቸው ፡ የኢትዮጵያ ፡ ሊቃውንት ፡ ኹሉ ፡ የንስጥሮስንና ፡ የልዮንን ፡ አንድነት ፡ በየጊዜው ፡ በሚቀኙት ፡ ቅኔ ፡ ይገልጹታል ።

ለዚህም ፡ ማስረጃ ፡ ፩ኛ ፡ አለቃ ፡ ውድነህ ፡ እሸቴ ፡ የተባሉ ፡ ጎጃም ፡ ዲማ ፡ ጊዮርጊስ ፡ የነበሩ ሊቅ ፡ እንዲህ ፡ ብለዋል ።

ነሥተ ፡ ልዮን ፡ እምድኅረ ፡ ሐነጸ ፡ በነጽሮ ፡ አካል ፡ ዋሕድ ፡ ምንታዌ ፡ ሕንጻ ፡ ማኅደሩ ።
እስመ ፡ ኢክሠተ ፡ ልዮን ፡ ትእምርተ ፡ ጸብዑ ፡ ወፍቅሩ ።

ለንስጥሮስ ፡ እርኩ ፡ ወቄርሎስ ፡ ፀሩ ።
ይቤለነሂ ፡ ንስጥሮሳዊ ፤ አዕጹቀ ፡ ድማኅ ፡ ዘይት ፡ ርቱዕ ፡ ይሰበሩ ።
ሶብአ ፡ ሮምስ ፡ አፅራሪነ ፡ በጽዋዐ ፡ ክህደት ፡ ሰክሩ ።
ጣዕሙ ፡ ስቴ ፡ ወይን ፡ ሃይማኖተነ ፡ እስከነ ፡ ወለጡ ፡ ወአምረሩ ።

አምጣነ ፡ ንስጡር ፡ ወልዮን ፡ ዘመሳብከተ ፡ እብን ፡ ተጋብሩ ።
ያገምሩ ፡ በበክልኤ ፡ እንዘ ፡ አሐደ ፡ ኢያገምሩ ።

ኹለተኛውም ፡ የዲማ ፡ ተወላጅ ፡ የኾኑ ፡ የዚህ ፡ መጽሐፍ ፡ ባለቤት ።
አመ ፡ ሖረ ፡ ኬልቄዶን ፡ ሕማማ ፡ ለጢሮስ ፡ ልበ ፡ ንስጡር ፡ ንስጥሮሳዊ ፡ ወልዮን ፡ ዓመፃ ፡ (ምንታዌ) ፡ እመ ፡ ይትናገሩ ፡ ባቲ ።
ገብረ ፡ ለአካለ ፡ ቃል ፡ እኅትነ ፡ ዛቲ ።

ብሂለ ፡ ዝንቱ ፡ ወልድየ ፡ ማዕያ ፡ ዘኢያርኀም ፡ መዋቲ ።
ወይነ ፡ ርባዕ ፡ ዘኢይሰቲ ።

እስመ ፡ አካለ ፡ ቃል ፡ እኅትነ ፡ ንስቲት ፡ ይእቲ ። ወአጥባት ፡ ምንታዌ ፡ አልባቲ ፡ ብለዋል ።

በዚህ ፡ አኳኋን ፡ ንስጥሮስና ፡ ልዮን ፡ ኹለት ፡ ባሕርይ ፡ በማለት ፡ ተባባሪዎች ፡ መኾናቸውን ፡ ኢትዮጵያውያን ፡ በእርግጥ ፡ ያምናሉ ።

እንግዲህ ፡ ኢትዮጵያውያን ፡ በኬልቄዶን ፡ ጉባኤ ፡ የተወሰነውን ፡ ውሳኔ ፡ አያውቁትም ፤ የእስክንድርያ ፡ ሊቃነ ፡ ጳጳሳት ፡ የነገሯቸው ፡ የተቆራረጡ ፡ ጥቂቶች ፡ ወሬዎች ፡ ናቸው ። ያሉትን ፡ ወደ ፡ መመርመር ፡ እንመለስ ።

አሁን ፡ ትክ ፡ ብለን ፡ የምንመለከተው ፡ ስለክርስቶስ ፡ የሚነገረውን ፡ የቃል ፡ ሥጋ ፡ ኮነን ፡ ምሥጢር ፡ ብቻ ፡ ነው ፡ እንጂ ፡ ዲዮስቆሮስ ፡ እንዲህ ፡ ኾነ ፤ ልዮን ፡ እንዲህ ፡ ኾነ ፡ ወይም ፡ አውጣኪ ፡ እንዲህ ፡ ኾነ ፡ ንስጥሮስ ፡ እንዲህ ፡ ኾነ ፡ ማለትን ፡ ከቁም ፡ ነገር ፡ አግብተን ፡ የምንመለከተው ፡ አይደለንም ።

ምክንያቱም ፡ እኛ ፡ ሃይማኖታችንን ፡ ከቅዱሳት ፡ መጽሐፍት ፡ መርምረን ፡ ተረድተን ፡ ይጠቅመናል ፡ ብለን ፡ ከመያዝ ፡ በቀር ፡ በሰው ፡ የማንመራና ፡ በደባልነት ፡ የማንነዳ ፡ በመኾናችን ፡ ነው ፡ በርስዎም ፡ በኩል ፡ ሐሳብዎ ፡ እንደዚሁ ፡ ቢኾንልኝ ፡ እወዳለሁ ። በዚሁ ፡ መሠረት ፡ ቅዱሳት ፡ መጻሕፍትን ፡ ብንመረምር ፡ ለክርስቶስ ፡ ፩ ፡ የሚል ፡ አኃዝ ፡ ብቻ ፡ ሲቀጽሉለት ፡ በብዛት ፡ እናገኛለን ፡ እንጂ ፡ ፪ቱ ፡ የሚል ፡ አኃዝ ፡ ሊቀጽል ፡ አንድም ፡ አናገኝም ።

ከሐዋርያት ፡ ጀምሮ ፡ እስከ ፡ ጉባኤ ፡ ኬልቄዶን ፡ ድረስ ፡ በተደረጉት ፡ ጉባኤያት ፡ ኹሉ ፡ የተወሰነችቱ ፡ በቤተ ፡ ክርስቲያን ፡ የተነገረችቱ ፡ አርቶዶክስ ፡ ርትዕት ፡ ሃይማኖት ፡ የተባለችቱ ፡ አንድ ፡ አካል ፡ አንድ ፡ ባሕርይ ፡ ማለት ፡ ብቻ ፡ እንደ ፡ ነበረች ፡ እናውቃለን ፤ እርስዎም ፡ ያውቃሉ ። ይህን ፡ ኑም ፡ በዚህ ፡ መጽሐፍዎ ፡ በገጽ ፡ ፲፱ ፡ ፊተኞቹ ፡ በኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡ አንድ ፡ ባሕርይ ፡ ብቻ ፡ አለ ፡ ብለው ፡ ያስተምራሉ ፡ ብለው ፡ አረጋግጠዋል ። ይህም ፡ ንግግርዎ ፡ እውነተኛ ፡ መኾኑን ፡ ለመረዳት ፡ በ፫ቱ ፡ ዐበይት ፡ ጉባኤያት ፡ የተወሰነውን ፡ ውሳኔ ፡ እንመርምር ።

(ሀ) አርዮስ ፡ ወልድ ፡ ፍጡር ፡ በመለኮቱ ፡ ባለጊዜ ፡ በኒቅያ ፡ የተሰበሰቡ ፡ ፫፻፲፰ ፡ ሊቃውንት ፡ በእስክንድርያው ፡ ሊቀ ፡ ጳጳሳት ፡ በእለእስክንድሮስ ፡ አፈጉባኤነት ፡ ተከራክረው ፡ ከረቱት ፡ በኋላ ፡ ወነአምን ፡ በ፩ ፡ እግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡ ወልደ ፡ አብ ፡ ዋሕድ ።

ለአብ ፡ አንድ ፡ ልጅ ፡ በሚኾን ፡ በጌታ ፡ ባንድ ፡ በኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡ እናምናለን ፡ ብለው ፡ ፩ዱን ፡ ቀጸሉለት ፡ እንጂ ፡ ፪ቱ ፡ ብለው ፡ አልቀጸሉለትም ።

ይህነንም ፡ ሲቀጽሉለት ፡ እርሱ ፡ ራሱ ፡ ወንጌልን ፡ ሲያስተምር ፡ አንሰ ፡ እብለክሙ ፡ እኔ ፡ እንዲህ ፡ እላችኋለሁ ፡ በማለት ፡ ራሱን ፡ በአንድ ፡ ጾታ ፡ መናገሩን ፡ ቅዱስ ፡ ጳውሎስም ፡ ወ፩ ፡ እግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡ ዘኵሉ ፡ በእንቲአሁ ፡ ፩ ፡ ቆሮ ፡ ፰ ፡ ፮ ። በእንተ ፡ ፩ ፡ ብእሲ ፡ ዘውእቱ ፡ ኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡ ጸጋሁ ፡ ለ፩ ፡ ብእሲ ፡ ኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ። ሮሜ ፡ ፭ ፡ ፲፭ ፡ ፲፮ ። ያለውን ፡ መሠረት ፡ አድርገው ፡ ነው ፡ እንጅ ፡ ከራሳቸው ፡ አንቅተው ፡ አይደለም ።

(ለ) መቅዶንዮስ ፡ መንፈስ ፡ ቅዱስ ፡ ሕፁፅ ፡ ባለ ፡ ጊዜ ፡ በቍስጥንጥንያ ፡ የተሰበሰቡ ፡ ፻፶ ፡ ሊቃውንት ፡ በእስክንድርያ ፡ ሊቀ ፡ ጳጳሳት ፡ በጢሞቴዎስ ፡ ዘእልበ ፡ ጥሪት ፡ አፈ ፡ ጉባኤነት ፡ ተከራክረው ፡ ረተውት ፡ የሃይማኖትን ፡ ነገር ፡ ሲወስኑ ፡ ወነአምን ፡ በመንፈስ ፡ ቅዱስ ፡ እግዚእ ፡ ማኅየዊ ፡ ዘሠረጸ ፡ እምአብ ። ከአብ ፡ በሠረጸ ፡ በመንፈስ ፡ ቅዱስ ፡ እናምናለን ፡ አሉ ፡ አንጅ ፡ (ወእምወልድ ፡) ከወልድም ፡ የሠረጸ ፡ ብለው ፡ አልጨመሩም ። ይህንም ፡ ሲናገሩ ፡ ጌታችን ፡ ኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡ መንፈስ ፡ ጽድቅ ፡ ዘይወፅእ ፡ እምኀበ ፡ አብ ፡ ውእቱ ፡ ሰማዕትየ ፡ ዮሐ ፡ ፲፭ ፡ ፳፮ ።

ከአብ ፡ የሠረፀ ፡ መንፈስ ፡ ቅዱስ ፡ እርሱ ፡ ምስክሬ ፡ ነው ፡ ያለውን ፡ ይዘው ፡ ነው ፡ እንጂ ፡ እንዲያው ፡ ከልቡናቸው ፡ አመንጭተው ፡ አይደለም ።

(ሐ) ንስጥሮስ ፡ ኹለት ፡ አካል ፡ ኹለት ፡ ባሕርይ ፡ ባለ ፤ ጊዜ ፡ በኤፌሶን ፡ የተሰበሰቡ ፡ ፪፻ ፡ ሊቃውንት ፡ ምንም ፡ ንስጥሮስ ፡ ከጉባኤው ፡ አልቀርብም ፡ ቢል ፡ በቅዱስ ፡ ቄርሎስ ፡ አፈ ፡ ጉባኤነት ፡ በነገሩ ፡ ከተስማሙበት ፡ በኋላ ፡ ክርስቶስ ፡ አንድ ፡ አካል ፡ አንድ ፡ ባሕርይ ፡ ነው ፡ ብለው ፡ ወሰኑ ፡ እንጂ ፡ በአካልም ፡ በባሕርይም ፡ ቢኾን ፡ ፪ ፡ የሚል ፡ ቅጽል ፡ አልሰጡትም ። ይህም ፡ እርግጠኛ ፡ ቃል ፡ መኾኑን ፡ ርስዎ ፡ ራስዎ ፡ የኢትዮጵያ ፡ ቤተ ፡ ክርስቲያን ፡ ባሁኑ ፡ ዘመን ፡ ስለክርስቶስ ባሕርያት ፡ አዋሐድ ፡ የምታምነው ፡ ትምህርት ፡ በአሳቡና ፡ በአገላለጡ ፡ ከኬልቄዶን ፡ ጉባኤ ፡ በፊት ፡

ልክ ፡ ክርስቲያኖቹ ፡ ኹሉ ፡ ያምኑት ፡ እንደ ፡ ነበረው ፡ ነው ። ይህም ፡ ትምርት ፡ ለንስጥሮስ ፡ ብቻ ፡ ሳይኾን ፡ ለአውጣኪም ፡ ባህል ፡ ፈጽሞ ፡ ተቃራኒ ፡ በመኾኑ ፡ ቅዱስ ፡ ቄርሎስ ፡ ስለክርስቶስ ፡ ባሕርያት ፡ አዋሐድ ፡ ካስተማረወና ፡ ቤተ ፡ ክርስቲያንም ፡ ምንም ፡ እንኳን ፡ በደንብ ፡ ባትወስነው ፡ በኹሉ ፡ ዘንድ ፡ ይታመን ፡ ከነበረው ፡ ትምህርት ፡ ፈጽሞ ፡ የተስማማ ፡ ነው ፡ ብለው ፡ በገጽ ፡ ፳፰ና ፡ ፳፺ ፡ አረጋግጠዋል ።

ከዚህ ፡ በኋላ ፡ የድንበር ፡ ሽማግሌ ፡ ከኹለት ፡ ጥለኞች ፡ መካከል ፡ ገብቶ ፡ አንተም ፡ ይህን ፡ ተውለት ፤ አንተም ፡ ይህን ፡ ልቀቅለት ፡ ብሎ ፡ እንደሚገላግል ፡ የሮማውም ፡ ርእሰ ፡ ሊቃነ ፡ ጳጳሳት ፡ ልዮን ፡ በቄርሎስና ፡ በንስጥሮስ ፡ መካከል ፡ ገብቶ ፡ ከንስጥሮስ ፡ ባህል ፡ ኹለት ፡ ባሕርይ ፡ ማለትን ፡ አግብቶ ፡ ኹለት ፡ አካል ፡ ማለትን ፡ አውጥቶ ፡ ከቄርሎስ ፡ ባህል ፡ አንድ ፡ አካል ፡ ማለትን ፡ ይዞ ፡ አንድ ፡ ባሕርይ ፡ ማለትን ፡ ሠርዞ ፡ ክርስቶስ ፡ አንድ ፡ አካል ፡ ኹለት ፡ ባሕርይ ፡ ማለትን ፡ ቢሰብክ ፡ የእስክንድርያው ፡ ሊቀ ፡ ጳጳሳት ፡ ዲዮስቆሮስ ፡ ይህማ ፡ አባቴ ፡ ቅዱስ ፡ ቄርሎስ ፡ ንስጥሮስን ፡ ተከራክሮ ፡ የረታበት ፡ ንስጥሮስ ፡ የተወገዘበት ፡ አይደለምን ፤ ንስጥሮስ ፡ የተወገዘበትን ፡ ሃይማኖት ፡ በከፊል ፡ አልቀበልም ፡ ብሎ ፡ መለየቱን ፡ ነግረውናል ። እርስዎም ፡ እውነተኛው ፡ የኬልቄዶን ፡ ጉባኤ ፡ የወሰነው ፡ ይህ ፡ ነው ፡ ብለው ፡ በገለጹት ፡ ጽሑፍዎ ፡ ላይ ፡ ክርስቶስ ፡ እግዚእ ፡ ወልድ ፡ ዋሕድ ፡ በክልኤ ፡ ባሕርያት ፡ ነው ፡ ብለው ፡ መስክረዋል ።

እንግዲህ፡የእስክንድርያ ፡ ሊቃነ ፡ ጳጳሳት ፡ እኛን ፡ ከሮማ ፡ ቤተ ፡ ክርስቲያን ፡ ለይተው ፡ ከራሳቸው ፡ ጋራ ፡ ለማሰር ፡ ብለው ፡ የነገሩን ፡ ሐሰተኛ ፡ ወሬ ፡ የትኛው ፡ ፡ ነው ፤ በኬልቄዶን ፡ ጉባኤ ከተወሰነውስ ፡ ከፍለው ፡ ያስቀሩብን ፡ የትኛው ፡ ቃል ፡ ነው ፤ የኬልቄዶን ፡ ጉባኤስ ፡ ባንድ ፡ አካል፡ ኹለት፡ባሕርይ ፡ ማለትን ፡ ከቅዱሳት ፡ መጻሕፍት ፡ ምን ፡ ያለውን ፡ ኃይለ ፡ ቃል ፡ መሠረት ፡ አድርጎ ፡ ተነሣና ፡ ፡ ለአንድ ፡ ክርስቶስ ፡ ፪ቱ ፡ የሚባል ፡ አኃዝ ፡ ሊቀጽልለት ፡ ቻለ ፡ እስኪ ፡ ያስረዱኝ ።

እንግዲህ ፡ የሚለያየን ፡ ፍሬ ፡ ነገሩ ፡ ክርስቶስን፡፩ ባሕርይ ፡ ኹለት ፡ ባሕርይ ፡ ማለት ፡ ብቻ ፡ ስለኾነ ፡ ከቅዱሳት ፡ መጻሕፍት ፡ ፪ ፡ ባሕርያት ፡ ፪ቱ ፡ ፈቃድ ፡ ብሎ ፡ለክርስቶስየሚቀጽልለት፡ ንባብ ፡ ይስጡንና ፡ እንቀበልዎ ። በስተቀር ፡ ኢትዮጵያ ፡ ዐውቃ ፡ ጠንቅቃ ፡ ያደረገችውን ፡ ነገር ፡ ሳታውቀው ፡ ሳትወደው ፡ ነው ፡ እውነተኛውን ፡ ውሳኔ ፡ አላገኘችውም ፡ እያሉ ፡ ማውራት ፡ ብቻ ፡ ጠቃሚ ፡ ነገር ፡ አይደለም ።

፳፩/ ይኸም ፡ ብቻ ፡ ሳይኾን ፡ እነርሱ ፡ የሚያምኑት ፡ ያንድ ፡ ባሕርይ ፡ ባህል ፡ በሌሎችም ፡ ሀገሮች ፡ እንደሚታመን፡አድርገው ፡ ይዘውታል ፡ ብለን ፡ ለመጠራጠርም ፡ ያስደፍረናል ፡
ብለዋል ።

፳፪/ እኛ ፡ ይህን ፡ ባህል ፡ በቅዱሳት ፡ መጻሕፍት ፡ የተወሰነ ፡ በሮቱ ፡ ጉባኤያትም ፡ የታመነ፡ ኾኖ ፡ አግኝተነው ፡ ተስማምተን ፡ ይዘነዋል ። ሌሎችም ፡ ይህንን ፡ ባህል ፡ ኪያዙ ፡ ያልለቀቁ ፡ አብያተ ፡ ክርስቲያናት ፡ መኖራቸውን ፡ እናምናለን ። ምናልባት ፡ ደግሞ ፡ እርስዎ ፡ እንዳሉት ፡ ይህንን ፡ ባህል ፡ የተዉ ፡ ማኅበሮች ፡ ቢኖሩ ፡ የራሳቸው ፡ ጉዳይ ፡ ነው ፡ እኛን ፡ የሚያሳስበንና ፡ የሚያስጨንቀን ፡ ነገር ፡ አይደለም ።

፳፫/ ኢትዮጵያ ፡ ከሮማ ፡ ከተለየችባቸው ፡ ዋናዎቹ ፡ ምክንያቶች ፡ አንድ ፡ ተብሎ ፡ የሚቈጠረው ፡ ከእስክንድርያ ፡ መንበረ ፡ ሊቀ ፡ ጳጳሳት ፡ ሥር ፡ መኖሯ ፡ ነው ።

እናቷ ፡ የኾነችው ፡ የእስክንድርያ ፡ ቤተ ፡ ክርስቲያን ፡ ከሮማ ፡ ባትለይ ፡ ኖሮ ፡ ተለይታም ፡ ሳለች ፡ በጠና ፡ አኳኋን፡መንገዱን ፡ አግዳ ፡ ከሮማ ፡ ጋራ ፡ መገናኘትን ፡ ፈጽማ ፡ ሳትነሣት ፡ ኖሮ ፡ ዛሬ ፡ ኢትዮጵያ ፡ በእርግጥ ፡ ከሮማዊቷ ፡ ቤተ ፡ ክርስቲያን ፡ ተነጥላ ፡ አትገኝም ፡ ነበረ ።
ብለዋል ።

፳፬/ ኢትዮጵያ ፡ ከሮማና ፡ ከግብጽ ፡ ከሌሎችም ፡ አብያተ ፡ ክርስቲያናት ፡ አስቀድማ ፡ በእምሮ ፡ ጠባይዕ ፡ ተመራምራ ፡ ከልደተ ፡ ክርስቶስ ፡ በፊት ፡ ሃይማኖተ ፡ኦሪትን ፡ የተቀበለች ፡ ስለኾነች ፡ የተነገረውን ፡ ትንቢት ፡ የተቈጠረውን ፡ ሱባኤ ፡ ታውቅ ፡ ነበረና ፡ ክርስቶስ ፡ በተወለደ ፡ ጊዜ ፡ ተስፋ ፡ መድረሱን ፡ ሥጋ ፡ መልበሱን ፡ ዐውቃ ፡ ለማጥመቅ ፡ ለማቍረብ ፡ ሥልጣነ ፡ ክህነት ፡ ያለው ፡ አባት ፡ ላኩልን ፡ ስትል ፡ ወደ ፡ እስክንድርያ ፡ ሊቀ ፡ ጳጳሳት ፡ ላከች ፡ እንጂ ፡ ግብጻውያን ፡ በሐዋርያነት ፡ መጥተው ፡ አስተምረው ፡ ያሳመኗት ፡ ሀገር ፡ አይደለችም ። ኢትዮጵያ ፡ በሃይማኖት ፡ ትምህርት ፡ ከጥንት ፡ ጀምራ ፡ ራሷን ፡ የቻለች ፡ ስለሆነች ፡ እስክንድርያ ን ፡ በርትዕት ፡ ሃይማኖት ጸንታ ፡ ብታገኛት ፡ ተከተለቻት ፡ እንጂ ፡ ይህስ ፡ ባይኾን ፡ አትመስላትም ፡ ነበረ ።

ሮማና ፡ ኢትዮጵያ ፡ የተለያዩ ፡ በሀገር ፡ ርቀትና ፡ የእስክንድርያ ፡ ቤተ ፡ ክርስቲያን ፡መንገዱን ፡ ዘግታ ፡ መገናኘት ፡ በመከልከሏ ፡ ምክንያት ፡ ከኾነ ፡ እነሆ ፡ ዛሬ ፡ ኢትዮጵያ ፡ ከግብጽ ፡ ተወላጅ

ጳጳስ ፡ ማስመጣቷ ፡ ቀርቶ ፡ ራሷን ፡ ችላ ፡ ከተወላጆቿ ፡ ጳጳስ ፡ ሊቀ ፡ ጳጳስ ፡ ፓትርያርክ ፡ ለመሾም ፡ ችላለች ፡ ከሮማና ፡ ከሌሎችም ፡ ሀገሮች ፡ ጋራ ፡ በአየርም ፡ በባሕርም ፡ ቢኾን ፡ ያለችግር ፡ ለመገናኘት ፡ ች ለች ፡ አሁን ፡ አትቀበላትም ፡ ኖሯልን ፤ የለም ፡ ይህ ፡ የሚናገሩት ፡ ኹሉ ፡ ማስመሰል ፡ ማታለል ፡ ነው ፡ ይባላል ፡ እንጂ ፡ እውነተኛ ፡ ነገር ፡ አይደለም ።